

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Subat 2021
Sayı: 65
Fiyatı: 12 TL
KKTC: 13 TL

Poster hediye!

Ataol Behramoğlu • Zeynep Oral • Emre Kongar • Adnan Binyazar • Haydar Ergülen • Ayşen Şahin • Burcu Bakdur • Zehra Çelenk
Nejat İşler • Evrim Kuran • Selim Üçer • Sımsıkçıoğlu • Yücel Çelebi • Mustafa Özgür • Özgür Dağıüstün • Murat Ertel • Gül Çetin
Kaan Sezgin • Hüner Kızıler • Sermin Doğan • Pinar Ergün • Ali Deniz Uslu • İbrahim Sağlam • İbrahim Karaoğlu • Fulya Özlem • Aydılgel
Sama Bada • Doğan Sahin • Özge Doğan • Barış Akpolat • Sercan Meriç • Y. Emre Ceren • Mualla Alpaydın • Ayşe Görücü • Önder Abay

"Dikkatli olmaya çalıştığım tehlikelere karşı
beni çok önceden uyardığı için George Orwell'e
sonsuz dek minnettarım."

—MARGARET ATWOOD

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

TÜM
KİTAPÇILARDA

BAVUL

GTMDM
GHI#21

Seni anlatabilmek seni
iyi çocuklara, kahramanlara
Ahmed Arif

“

Aysel Git Başımdan

...

sevindiğim anda sen üzülsün
 sonbahar uğultusu duymamışsın ki
 içinden bir gemi kalkıp gitmemiş
 uzak yalnızlık limanlarına
 aykırı bir yolcuyum dünya geniş
 büyük bir kulak çınlıyor içimdeki
 çetrefil yolculuğum kesinleşmiş
 sakın başka bir şey getirme aklına
 aysel git başımdan ben sana göre değilim
 ölümüm birden olacak seziyorum
 hem kötüyüm karanlığım biraz çirkinim
 aysel git başımdan seni seviyorum

Attila İlhan

”

Kar var yaşadığımız günlerde.
 Umutsuzluk çevremizi kuşattı,
 Kıtık kıran gündemde.
 Yine de ele güne karşı,
 Özenle saklıyorum yüreğimde
 Sana duyduğum aşkı,
 Dört yanım kar içinde

Metin Altıok

Kardır yağın üstümüze geceden,
 Yağmurlu, karanlık bir düşünceden,
 Ormanın uğultusuyla birlikte
 Ve dörtnala dümdüz bir mavilikte
 Kar yağıyor üstümüze, inceden.

Sesin nerde kaldı, her günkü sesin
 Unutulmuş güzel şarkılar için
 Bu kar gecesinde uzaktan, yoldan
 Rüzgâr gibi tâ eski Anadolu'dan
 Sesin nerde kaldı, kar içindesin!

Ahmet Muhip Dıranas

”

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

İyi gün sinekleri

Kâinata bir milyon tür sinek olduğuna rivayet edilir. İyi gün sineklerini hakikatin meyvesine konmayış sevmelerinden tanıyabilirsiniz.

Onu sevebilmem, çünkü anlayabilmem -zira anlamadığımı sevmiyorum- zaman aldı. Uzun bir zaman. Sancılı bir zaman. Lisans eğitimi (İngiliz Dili ve Edebiyatı) olması gerekenden daha geç tamamlama sebeplerimden biri oldu. Onu anlamaya başladığımda, tiradlarına aşık oldum ve okudukça zamansız bir deha ile karşılaştım: William Shakespeare.

Shakespeare'in benim için en özel -ve bugünlerde üzerinde en sık düşündüğüm- eseri Atinalı Timon'dur.

Bir zamanlar paraya ve ihtişama sahip olan Atinalı Timon, bu gücü yitirdikten sonra, insanların iç yüzünü görmeye başlar. Zenginlerin dostlarının bir dediğini iki etmeyen Timon, malını mülkünü kaybedip de yardım istemeyen kalcınca hayal kırıklığına uğrar. Parasıyla birlikte tüm saygınlığı da bitmiştir. Dostları ona sırtlarını dönerler.

Timon, bir gün servetini yeniden kazandığı şeklinde bir söylenti yayarak dostlarına bir ziyafet verir. Ziyafete gelenler onlerine konan

görkemli tabakları açtıklarında bir de ne görsünler: Tabaklarda ilk sudan başka bir şey yoktur.

Timon'un ünlü tiradı burada devreye girer:

*Dilerim görüp göreceğiniz en iyi ziyafet olsun bu!
Sizi gidi ağır dostları siz!
Duman ve ılık su; tam sizin şanınıza layık işte.
Timon'un son yemeği budur size.*

*Yıkayıp temizliyorsunuz kendinizi Timon
Üstüne pul pul yapışan dalkavukluğunuzdan;
Savuruyorsunuz işte böyle suratınıza
Vıcık vıcık alçaklığınızı.*

*Herkesin lanetleriyle yaşıyan, uzun uzun hem de;
Sizi sırtkan, yapışkan, iğrenç sömürgeci siz!
Para budalaları, sofrası sütlüleri, iyi gün sinekleri!*

**Hakikat
bazen acıdır.
Ve fakat
meyvesi
tatlıdır**

İşte bu meşhur tiraddaki iyi gün sinekleri sözüne vurgunom. Oyun dört asır önce yazılsa da bu ifade hala günceldir. Çünkü asrınların değişmeyen rıyası hala günceldir: Para. Sevgiyi nefrete, nefreti sevgiye, erdemi kötülüğe, kötülüğü erdeme, köleyi efendiye, efendiyi köleye, aptalı akıllıya, akıllıyı aptala kolayca çevirebilen para.

Ve üzerinde iyi gün sinekleri...

Temmuz'da doğduğumdan, babam beni "Temmuz kadar sıcak ve korkusuz kızm" diye sever. Uzun, ince, ışıksız bir tünelden geçmekte olduğum şu günlerde en çok bu sesleniş zihnimin ön cephesinde tutmaya çalışıyorum. Sizin tüneliniz de benimki gibiyse, trajik yakınlığın işlevselliği adına paylaşmak isterim: Bu günler, sofrası sütlüklerini korkusuzca fark etmemiz, iyi gün sineklerini ayırd etmemiz gereken günler.

Peyami Safa Dokuzuncu Hariciye Koğuşu'nda "Hakikati seviniz, o da sizi sever; hakikati arayınız, o da sizi arar ve üstüne yalan Çin sedleri gibi kalın duvarlar örtsün, altında kalan hakikat ince bir iniltiyle, bir hafif rüzgâr dalgasıyla, herhangi bir küçük işaretle mevcudiyetini bildirir: 'Buradayım!' der" diye yazar. Hakikati sevenlerdenim. Hakikati arayanlardanım. Hakikat tüm çıplaklığıyla önümde dururken onunla göz göze gelecek gücüm, onunla yüzleşecek cesaretim ve onu anlayacak iradem olmadı için hayatımda hakikatin işe yaramadığı zamanlar olmuştur. Buna izin vermek istemem. Hakikat bazen acıdır. Ve fakat meyvesi tatlıdır. Kâinata bir milyon tür sinek olduğuna rivayet edilir. İyi gün sineklerini hakikatin meyvesine konmayış sevmelerinden tanıyabilirsiniz.

Eğer bu kı siz de üstünüze pul pul yapışan dalkavukluklardan yıldırsanız, kendim için ettiğim duaya sizi de katmak isterim. Ruhunuzu Timon misali yıkayıp akla dığınızı, özenle, emekle, incelikte kurduğunuz, kalbinizden koyduğunuz sofralarınızı pakladığınızı, meyvelerinizi çürüten sineklerden arındığınızı, yalanın Çin seddinden kalın duvarlarından ve vıcık vıcık alçaklıklardan azade zamanlar dilerim.

Filtreden geçmeyen sözler, yüzler, kahveler biraz eksiktir

BURCU BAKDUR

Geçenlerde, çok da samimi olmadığım ama genel anlamda akını/fkırını sevdiğim biryle telefonda bir proje hakkında konuşuyoruz. Konu konuyu açıyor haliyle ve özel yaşamımızdan örnekler falan giriyor devreye. Yahu tek bir cümlemi bitiremedim, nasıl rahatsız oldum kendimden! Daha cümleye eylemi koyamadan, mütemadiyen açıklama yapmak zorunda hissettim kendimi. 'Yani genel anlamda söyleyiyorum da, şimdi bunu diyeceğim de tam olarak öyle düşünmüyorum, yanlış anlamamı istemem, komik diye söylüyorum, ya ben de üzülüyorum o duruma böyle dediğime bakma, o da haklı, bunu da anlıyorum, şu da şundan bunu yapmıştır' ayıy! İçim şişti, şişti, şişti patlayacaktım. Dedim 'biz yarın konuşalım ya da hiç konuşmasak mı?'

Empati yapmaktan, otosansız söz edemez, daha da kötüsü hareket geçemez oldum. Herkes alıngan Hüsnüye teyze oldu. Şimdi Hüsnüye teyzeler de laf edecek. Edin kardeşim, edin, dökmü içini, yapın beklüğünüzü... Manyak mısınız nesiniz? Deparda bekliyorlar biri bir şey dese, yapsa da ben de konuşsam, çemkirsem diye... Yeter bel Ben baktım dostlar, dilediğimce konuşup, yazıp, çizmek istiyorum artık. Kırk kere düşünüyorum bir şey paylaşırken biriyile. Sevdiğin, beğendiğin bir filmi söylüyorsun; 'Sen ne demek istiyorsun? Ben basit bir övgü paylaşımının buralara nasıl geldiğini düşünüp 'yok daha neler' derken o, deveyi bale yapabileceğine ikna etmiş, pabuç anıyor.

Sistemin yürümesi için çoğunluğun aptal olması şart. Tamam cepte bu bilgi, kabul et yürü yolunda diyorum, arkadaş yine bir delik bulup pis ağzını açıyor kulağıma kulağıma üflüyor boş fikirlerini, kaçamıyorsun, yok kaçamıyorsun arkadaş.

Olmuyor kardeşim robot, vallahi de billahi de baktım ben. İnsan yaptığı şakayı da açıklamak zorunda bırakılmamalı ya! 'Şağmalama' hakkım var, sonuna dek kullanmak istiyorum. İlkokuldaki şüursuz çocuklar gibi, hiçbir halt bilmediğiniz bir

durum hakkında, yalnızca gördüğünüz küçük bir resimden sebep insanları ortanıza alıp linç ediyorsunuz, bir de baGızlarınzı bunu 'şaka' yolu yapıyor. Aldı başını gitti bu rezil dedikodu üslubu, bir tarafta ciddi ciddi oturup -olmayan bir şey- hakkında kesin yargılarda bulunup, deli saçması delillerle, işaret edilen insanlar, bir tarafta bu üslupla sözüm ona dalga geçen aynı b't'un başka renkleriyle oynayanlar. Şimdi bunlara ben empatiden mi söz edeceğim? Yahu bir kaç paragraf öncesinde 'empati yapmaktan' yaktınmadım mı ben! Of!

Yoruldum, yordunuz beni İnsan... Düşünüyorum, bir yol da bulamıyorum." Kendini suçlamaktan vazgeçti" diyorum. Bir şeylere karar veriyor ve ardından mantıksız ya da hakkaniyetsiz buluyorum...

Avcılığa kızıyor, yemekte İskender yiyorum... Ben öldürmedikçe, elime kan bulaşmadıkça suçlu bile aramıyorum, ölüyorum acımdan, üzüntümden diyor ölmüyorum, ölmediğim her günün ertesi daha tatlı geliyor.

"Değeri insan kendi çevresinde, dünyasında gördüğü değer yargılarıla biçer, verdiği değer karşılık görmezse gücenme" diye kendini telkin ediyor, "nasıl anlamazlar?" diye hırçınlaşıyorum... "Ben neyim, kimim de ahlak keseceğim" diyor, kesilen ahkamlarla manipüle olan kendimi yakaladığımda bir ağrı kesici alıp yenilerini bekliyorum...

Duruyorum, öylece duruyorum... Kalabalık sohbetlerde, şakalar yapıp güldürdüğüm insanları bir sonraki gün incitiyorum. Kazara olmuştur birçok şey, kusur var ama arama diyorum... Seviyorum, tüm hücrelerimle anda kalıp içime aldığım sevgiyi, bir kaç mevsim sonra kusarak çıkarmaya

uğraşıyorum.

Mutlu sevgililer görüyorum parkta, sahilde... Gülümseyiveriyorum. Akabinde boktan kavgalarına şahitlik ediyorum kafamın içinde, kavgalarının sebebinin bile bilmiyorum. Kursağımda kalacak bir sevince dönüşmeden, gülümsememi, esnetiyorum başka bir kabuslu rüyaya... Umut her zaman var, bitmez diyor, vurup kendimi şaraba öleceksek ölelim diyorum, manasız bir huzurla...

Ariyorum, soruyorum, bulamıyorum. "Kaybolmaz hiçbir şey yalnızca yer değiştirir" diyor diyor, 'hangi cehennemdesin?' diye aramaya devam ediyorum. En nihayetinde bulduğumda aradığını, ona cehennemin dibine varacak yolu gösteriyorum.

Güzel şeyler oluyor ve bitiyor, güzel şeyler oluyor ve bitiyor, güzel şeyler oluyor ve... Biten şeyler oluyor, bitiyorlar... Güzel bir şişe şarap bitiyor, güzel sohbetler bitiyor, güzel şarkılar bitiyor, güzel aşklar bitiyor, güzel sevimler bitiyor, güzel hava bitiyor, güzel gözler... Güzel gözler kalıyor, bitmiyorlar; yaşıyorlar, kuruyorlar ama bitmiyorlar... Gözler... Kalbin aynası gözler, nazar eden gözlerden koruyan gözler, içini ısıtan, dünya mapushanesindeki mahkumları yakan, kavuran gözler, yaşatan ve öldüren, rüyaya uyardıran ya da kabusu uyutan gözler... Bitmek bilmeyen gözler...Toz kaçınca üflen, üflenince sönen gözler... Sabahın

ilk ışıklarında açılan gözler, günü geldiğinde bir daha hiç açılmayacağı unutulmuş gözler... Üzgünüz baying bugün kapalıyız!

Olmuyor kardeşim robot, vallahi de billahi de baktım ben. İnsan yaptığı şakayı da açıklamak zorunda bırakılmamalı ya! 'Şağmalama' hakkım var, sonuna dek kullanmak istiyorum.

AHMET'İN ÖYKÜSÜ

NEJAT İŞLER

Mavi formika kaplı ve floresan ışığıyla aydınlanmış bir berber dükkânı. Babam berber kolтуunda oturmuş, sakal tıraş oluyor. Arada tezgâhtaki ada çayından yudumlar alıp, bana kutsal kitaplardan hikâyeler anlatıyor. Küçüküm heralde, göremiyorum kendimi. İşin garip yanı, usturasıyla babamı tıraş eden berberin de yüzü yok.

"Adem karısı Havva ileyattı. Havva hamile kaldı ve Kabil'i doğurdu. "Yaradan'ın yardımıyla bir oğul doğurdum," dedi. Daha sonra Kabil'in kardeşi Habil'i doğurdu. Kabil çiftçi oldu, Habil de çoban. Günlere geçti, Kabil Yaradan'a hediye olarak ürünlerini sundu, Habil de sürüsünde ilk doğan hayvanların bazılarını. Yaradan, Habil'in hediyelerini kabul etti, Kabil'inlikleri istemedi. Kabil buna çok bozuldu. Kısırcağık içinde Habil'i öldürdü. Yaradan Kabil'e sordu; "Kardeşim nerede?" Kabil cevap verdi; "Ben kardeşimin bekçisi miyim?" Bunun üzerine Habil'in kanı yerden bağırdı. Yaradan bunu duyunca Kabil'e cezayı kesti; "Seni lanetliyorum ve yer yüzünü dolaşma cezasına çarptırıyorum." Kabil, Yaradan'a yalvardı ve diğer insanların onu öldüreceklerini söyledi. Bunun üzerine Yaradan, Kabil'e diğer insanların onu öldürmesine engel olacak bir iz yaptı ve şöyle dedi: "Her kim Kabil'i öldürürse, intikam yedi kat fazlasıyla onun üzerine olsun." Bunun üzerine Kabil dünyayı dolaşmak üzere yola çıktı. Çocuğu olur ve bir şehir kurarak oğlu Hanok'un adını verir buraya. İşte o şehir Urfa'dır. Intikamımı al..."

Babam lafını bitirdiği an, berber usturasıyla boğazını kesti.

Ter içinde uyandım. Yatağın yanındaki su şişesini dayadım ağzıma, yarıya kadar içtim. Bir sigara

yakmam lazım. Pakete uzandım, boş. Aceleyle giyindim, dışarı çıktım. Koridorun sonundaki koğuşun kapısındaki nöbetçi asker beni görünce toplarılandı.

"Uyku tutmadı mı komutanım?"
"Sigaram bitmiş."

Hızla kibinden çıkardığı sigarayı uzattı, yaktı. Eve telefon etmem lazım. Annemle böyle bir alışkanlığımız var. Nerede olursak olalım, gördüğümüz sıkıntılı rüyaları hemen anlatırız birbirimize. Saat gece üç. "Şimdi arayıp bölmesen mi uykusunu?" diye düşündüm, sonra sabaha uyturum rüyayı diye korktum, aramaya karar verdim. Askere teşekkür edip, ankesörlü telefonun olduğu sahanlığa gittim. Nöbetten dönen kule nöbetçileri doldur-boşalt yapıyorlar uzman çavuş nezaretinde. Tam kartı telefona sokacaktım, çocuklardan biri patlatmış namrudaki mermiyi. G-3 adındaki öldürme aletinın tok sesi her yerde yankılandı. Ağzımdaki sigara, elimdeki telefon kartı yere düştü. Uzman çavuş küfürler ederek mermiyi patlatan çocuğa girişti. Müdahale etmem lazım, seslendim:

"Uzmanım yeter. Bir hata yaptı çocuk, zaten ödü bokuna karışmıştır. Sabah konuşuruz, bırak gitsin yatsın."
"Komutanım, bin kez gösterdik, bin kez söyledik, anlamıyor mallar. Gece gece olacak şey mi?"
"Oldu işte, boş ver. Yarın konuşuruz, yazarmış ben raporu."

İkna oldu. Son bir tokat atıp yolladı çocuğu. Devriye onbaşı koşarak yanımıza geldi. Kısa dönem. Kamu yönetimi okumuş, askerden sonra bir yerlere kaymamak olacak.

"Sağ olun komutanım. Bu çocuk biraz sorunlu. Bugün bir bok yemiş, iki nöbet arka arkaya yazmışlar, ayakta uyuyor. Yarın bir sorun olursa raporda, benim çağırabilirsiniz. İfademi vermeye hazırım."
"Git yat asker, yarın konuşuruz."
"Emredersiniz komutanım."

Yere düşen sigarayı aldım, hâlâ yanıyor. Bir nefes daha alıp söndürdüm asfalta. Kartı alıp ankesörlü telefona soktum, numaraları çevirdim. Beş kez çaldı çılmadı, annem anı telefonunu. Ben annemi uyurken hiç görmedim. En fazla televizyon karşısında uyuklar bazen o kadar. Sanki her an kötü bir şey olacaktım gibi kolları yuvayı.

"Efendim?"
"Benim anne, kusura bakma, bu saatte rahatsız ettim."

"Rüya mı gördün?"
"Aynen. Merak ettim, iyi misiniz?"

"İyiyyiz oğlum. Baban içti iki birasını, sızdı. Ben de televizyon karşısında uyuklamışım. Sen iyi misin?"
"Garip bir rüya gördüm, merak ettim sizi."
"Hayırlara vesile olsun. İyiyyiz merak etme."

Annem kimseyle kötü olmak istemez. Bu yüzden komşulukta ve aile vaziyetlerinde beyaz yalanlar söyler. Çoğu yalanı da benim yanımda söyler. Evet, iyi bir suç ortağım. Ortağımı da iyi tanıyorum. Sesi gerçekleri söylemiyor. Üstüne gitmek istemedim, saat geç, benim için meraklanıyor.

"Allah rahatlık versin, yarın yine ararım."
"Tamam oğlum. Nöbetçi misin?"
"Evet, geç uyanırım, akşama konuşuruz."
"Tamam. Görevini bitir gel, uzun uzun konuşuruz inşallah."

Eve pek uğramıyorum, Laf çıkıyor bana. 18 yaşımdayken çıkmıştım evden. Sokağa attım kendimi. Benim gibi hissedenden arkadaşlar buldum kendime. Onlarla çalıştım, onlarla uyudum değişik evlerde. Başka bir aile kurduk kendimize. Doğrusu, kendimizin kurduğu aileyi daha çok sevdim. Arada hepimiz kan bağımızın olduğu aileyi ziyaret ediyoruz. Paylaşmaya çalışıyoruz elimizdeki avucumuzdakini.

"Tamam anne, Allah rahatlık versin."
"Sana da oğlum, iyi geceler."

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

FULYA ÖZLEM

Keremət Çıkmaızı

İki yıl önce bugün yine böyle amaçsızca geziyordum mahallede. Ellerim cebimde, omuzların düşük, suratımda bütün bu şaşırtıcı şeyler arasında beni şaşırtacak bir şeyin olmamasının verdiği memnuniyetsizlik; cumbalara, heybetli demir kapılara, balkonlardan sarkan çamaşırlara, kedilere ve sokak isimlerine bakarak yürüyordum. İkinci Meşrutiyet'ten hemen sonra, Pera'nın son santürlülerinden bir beyefendinin ince kağıt-yavuklusu o sabah yine kimseye görünmeden apartmanından çıkmış, feracesini savurarak tramvaya doğru yürürken gümüş küpesini işte tam bu köşede düşürüvermiş olduğu için mi bu sokakların ismi sırasıyla Santur, İnce Kaş ve Gümüş Küpe Sokakları idi acaba diye düşünüyordum. Kafamın içinde Şehnaz Longa çalarken Aynalınca'mı ye varmışım ve değışiklik olsun diye bu sefer bizim bakkala doğru yani sola değil de sağa dönüp yürüdüm. Ve kendimi Keremət Çıkmaızı'nda buldum.

Hayatta, içinde kök salmış bulunduğum darboğazı böylesine iyi tanımlayan bir mekanda bulunduğumu hatırlayorum! Bu kesinlikle bir işaret olmalıydı. Sokağı keşfe koyuldu, ne aradığımı ben de bilmiyordum. İlk kat penceresinde "satılık" tabelası bulunan, üç katlı, sıvaları dökmüş, cumbalı eski bir binanın önünde durdum. Keremət Çıkmaızı'nda neoklasik bir şaheşerdi bu, keremati anlaşılamadığının, kaderine terk edilmişti. Ondan sonra her şey çok hızlı gelişti. Rahmetli babamdan kalma evimi satın bir araba da borca girip bu evi satın aldım. Ben ve benim gibi früste sanatçı sendromundan muzdarip tüm bireyler için, çıkmaızı sokakta bir anıttan -issiz adada bir deniz feneri gibi- daha muhteşem bir yuva düşünülemezdi. Burayı derhal bir sanat evine, daha doğrusu bir sanatçı misafirhanesine dönüştürmek için kolları sıvadım. Alejandro Jodorowsky'nin anılarında okumuştum, Şili'de absürt tiyatroyu kurduktan yıllarda, sanatçı arkadaşlarıyla Şişsel Eylem dedikleri bir takım garip eylemler yapıyor, söz gelimi şehri boydan boya "hiç yolumdan sapmadan" düz bir çizgide geçme eylemi kapsamında yollarna çıkan tüm evlerin gerekirse damından aşarak, dereleri geçerek, bir uçurumun kıyısına varana dek şehri katediyorlarmış. Kelâmla eylem arasındaki bu radikal ve şişsel birlik, onlara bir tepki gibi gelirmiş, daha sonra geliştireceği Psikobüyü isimli terapi metodunun ve onun esinlendiği söylenen Aile Dizimi'nin de temelini oluşturan eylemlerden olduğu söylenebilir miş Şişsel

Eylemlerin. Velhasıl "Keremət Çıkmaızı Sanat Evi" de benim, dünyanın dört bir yanından gelen früste sanatçılar için tasarladığım şişsel eylemin olacaktı, oldu da. İnternet üzerinden sanatçılara bir çağrı oluşturdum, İstanbul'daki bu sanat mekanına özgeçmişiniz, sanatçı olarak imza atmış olduğunuz işlerden oluşan bir dosya ve Keremət Çıkmaızı'nda gerçekleştirmek istediğiniz proje ile başvurabiliyor, başvurunuz kabul edilirse, bu kadim şehrin merkezinde yirminci yüzyıl başında inşa edilmiş eksantrik bir binanın bir dairesinde üç ay süreyle ikamet etme hakkı kazanıyordunuz. Sizden beklenen şey ise, karşılığında, mähir olduğunuz sanat dalında bir eser üretmeniz ve bunu Keremət Çıkmaızı'nda yapılacak bir sergi, konser yahut benzeri sanat etkinliğinde sergilemeniz ya da yazar iseniz bağıl yayinevinde yayımlamanızdı. Başvurular birer ikişer gelmeye başladı. Seçici kurul şahıslardan ileri geldiği için, özellikle hiçbir ödöl almamış, adı sanı duyulmamış, orta yaştın üzerinde, yaşıadığı toplumdaki kıymeti bilmemiş, kerameti anlaşılamamış ancak eserleri tarafımda mucizevî değerde bulunan ve früste sanatçı sendromundan muzdarip olduğuna kalıbımı basacağım san'atçıları seçiyordum sanat evimde ağırılmak için. Başvuru sahiplerinin sosyal medya hesaplarına bakıyor, orada acınası bir mücadele ile kendini ait olmadığış bir dünyada var etmeye çalışan kader arkadaşlarını bu çatı altında ağırılacak olmanın bilhassa memnun oluyordum. Popüler bir sanatçıının zaten bana ihtiyacı yoktu, arzu ederseler kendi imkanlarıyla bir alt sokağımızda yani Keremət Sokakı'nda ikamet edebilirlerdi. Burası, biz kerameti çıkmaızda olanlar için özel olarak tasarlanmıştı. Biz bir oksimoron cemaatıydık. Keremetimizin anlaşılmaması için zamana, yani geleceğe ihtiyacımız vardı. Ancak artık geleceğin olmadığı, gelmediğış bir çağda doğduğumuz için, anında tüketilemeyecek kıymette şeylerin saklanıp geleceğe nesilere iletilebileceğış kalıcı bir ortam, bir medya bulunmuyordu, tarih elbette bitmemişti, bitmezdi ama geçmişin -geleceğin- birikiş anlam kazandığı bir yer olarak gelecek bitmişti.

Eğer çağının takdirini kazanmak istiyorsanız, ona ayak uydurmalısınız. Ancak bunu yaparsanız müthiş bir şey üretmezsiniz. Eğer müthiş bir şey ortaya koyarsanız geleceğe yönelmelisiniz. Fakat bu sefer de büyük ihtimalle çağdaşların tarafından bilinmeyeceksiniz; yaşamını ıssız bir adada geçirmeye mahkum olan ve orada, gelecekteki denizciler onun bir zamanlar var olduğunu bilsinler diye bir anıt dikmeye uğraşan bir adam gibi olacaksınız.
SCHOPENHAUER

En güzel şiirlerimizi artık kimsenin konuşmadığı dillerde yazıyor, en güzel resimlerimizi suya çiziyorduk, en güzel şarkımız gürlütüden duyulmuyordu.

Başvurularını kabul ettiğimiz -früste- sanatçılar, kabul kriterimden habersiz, birer birer gelip mekana yani evime yerleştiler. Bir ömür, bir baltaya sap olabilmeye dair her ümitlendiklerinde kendilerini bir cacak olamayacağı sanırsıyla tarumar olmuştuk bu insanlar bu sefer dünyanın bir ucunda bir çıkmaızı sokağın kendilerine sıcak bir yuva sağlamış olduğuna inanıyorlardı. Onlar sayesinde benim de bir yuvam oldu aslında. Her gün sofralar kurup talihşizliğimize birlikte kadeh kaldırıyoruz, artık bize kırk yılın başında sanatçıya göstermek için bir fırsat verildiğide ipe un serip işi yapmayı erterleken ve son dakikaya bırakıp vazgeçerken hep birlikteyiz, yan yana oturuyoruz, artık bizi kimse anlamasa da umrumuzda değış çünkü biz birbirimizi anlıyoruz, en azından dinliyoruz. Sanat üretmek zorunda değiliz ama denk gelirse neden olmasın... İlk üç ayın sonunda basetsizlik konusunda performansını beğendiğim sanatçı arkadaşlarının ikametini de süresiz uzattım tabii: Biz artık bir aileyiz.

Fakat ilginçtir, Keremət Çıkmaızı Sanat Evi'nin, sanatçıların üretimini sağlamaya yönelik bir kurum değış, küskün sanatçıları için bir tür barınak olduğış duyulmaya başlayınca popülerliğimiz önlenemez bir ivmeyle arttı. Sisteme ünettığımızı mu eleştiriyen dair çeşit çeşit makale kaleme alınıyor, öcüsü olduğum bu kült sanat oluşumunun dünyada pek çok örneğinin oluşturulması gerekliliğış tartışılıyor şimdiki her yerde. Başvurulara yetişemez oldum. Keremət Çıkmaızı'nın kurumsallaşıp dünyanın belli başlı şehirlerinde şubelerinin açılması gündemde. Keremetimizi anlaşıldığına göre, artık bir keremət çıkmaızında değış; bilakis, bir çıkmaızı kerematiyiz. Bizi anlıyorlar artık bu sokak, gidip kendimize yuva kuracak yeni çıkmaızlar keşfetmeliyiz...

En güzel şiirlerimizi artık kimsenin konuşmadığı dillerde yazıyor, en güzel resimlerimizi suya çiziyorduk, en güzel şarkımız gürlütüden duyulmuyordu.

EMRE KONGAR

Eski İstanbul'da boş arsalar

Eskiden, kırsal alanlardan kentlere doğru o çilgınca göç hızlanmadan ve betonlaşma başlamadan önce, İstanbul'da oldukça çok sayıda boş arsa vardı.

Bu boş arsalar kent yaşamında çok önemli dört işlev görürdü.

Birinci olarak mahalle çocuklarının top oynadıkları futbol sahası olarak kullanılırdı.

İkinci olarak boğaz sahillerindeki arsalar denize girilirdi.

Üçüncü olarak mahalle sakinlerinin sayıları çok da fazla olmayan otomobiller için park yeri olarak bile kullanılırdı.

Dördüncü ve son bir işlevleri de, ne yazık ki, çöp ve moloz dökülen alanlar olmalarıydı. .

Mahalle çocuklarının futbol maçları, içinde şişirilen lastik olan meşin bir topa oynanırdı.

Bu topar birbirine dikişle tutturulmuş meşin parçalarından olan küçük çaplı, içlerindeki lastiğin nefese veya bisiklet pompasıyla ya da otomobil lastiği pompasıyla şişirilen cinstendi.

Şişirilen lastiğin uzunca memesi sıkıca bağlanır ve kavlınar, keşin kılın için sokulurdu.

Topun şişirilmesini sağlamak amacıyla lastik topun memesinin dışarı çıkabilmesi için meşin kılıfta açık bırakılan yank biçiminde bir bölüm vardı.

Lastik top şişirildikten sonra açık bölümün yanında ayakbağı bağı mantığıyla açılan deliklerden geçirilen meşin bağlarla bağlanır ve top ortaya hazır hale getirilirdi.

Saniyorum bugünkü futbol toplarının yüzeyi de aynı yöntemle küre haline getirilirdi,

Bu maçlarda her iki takım, iki takım kaptanı tarafından oluşturulurdu. Takım kaptanları ya farklı mahallelerin iri yan liderlerden ya da içlerinde top sahibinin de olduğu "nüfuzlu" çocuklardan seçilirdi.

Takım kaptanları önce karşılıklı dururlar ve birbirlerine karşı ayaklarını birini ötekini önüne sıralaya koyarak ilerlerlerdi.

En sonunda ayağı ötekini üzerine gelen takım kaptanı oyuncu ve kale veya ilk vuruşu seçmede öncelik alırdı.

Maç aynı mahalle çocukları arasında oynanıyorsa, oyuncu seçmede önceliği almak çok önemliydi. Çünkü bu yolla en iyi oyuncuyu en önce seçme hakkı elde ediliyordu.

Ayrıca ya kale, ya da ilk vuruşu seçme hakkı da önemliydi. Çünkü bazı arsalar çok da simetrik değildi ve iki yarı saha birbirinin aynı olmazdı. Bu açıdan eğim veya engebe açısından avantajlı yarı sahayı seçmek önemli bir faktör olurdu.

Bu arsalar oldukça dardı. Dolayısıyla, korner atmak her sahada olanaklı değildi.

Ünütü "Üç korner bir penaltı eder" kuralı bu zorluluktan doğmuştu. Ama her oyundan önce takımlar bu kuralı birbirine anımsatırlardı.

Mahallenin yaşlı bir ağabeyi o sırada oradaysa, hakemliği o yapardı. Böyle bir ağabey yoksa ya güvenilir biri hakemlik yapar ya da, inanması zor ama, maç haksız oynanırdı.

Bugün insana iyice inanılmaz gelen bir biçimde, özellikle aynı mahalle çocukları arasında haksız oynanan oyunlarda pek kavgaya çıkmaz; fauller ve penaltılar her iki takım oyuncularının genel kabulü ile uygulanırdı.

Takım kaptanı ya kaleci ya da santrfor mevkilerinde oynardı. Maç sırasında istendiği kadar oyuncu değiştirilirdi.

Mahalleler arasındaki maçlarda da kavgaya çıktığı pek görülmezdi.

Yine de bazı maçlarda, mahalleler arasında kız meselerlerinden dolayı önceden bir gerginlik varsa, kavgaya çıkar ve maç yarıda kalırdı.

Nadiren de vuku bulsa da, kavgadan dolayı yarıda kalan maçlar, tatsız bir olay olarak anımsanır ve o sırada kimin ne yaptığı, korkaklıklar ve kahramanlıklar, uzun süre anlatılırdı.

Deniz kenarındaki boş arsaların ikinci işlevi bir nevi plaj görevi görmeleriye.

Biz ağabeyimle birlikte sabahları Vahdetin'in köşkünden çıkar, aşağı Çengelköy'deki boş arsalar, bazen de sola Havuzbaşı'na veya sağa Kuleli Askeri Lisesi'nin önüne gider oralar denize girerdi.

Maymoyuz içimze giyer, iç çamaşırımızı, ikiye katlayıp yuvarlayarak silindir yaptığımız, pek de büyük olmayan havlumuzun içine sarardık.

Boğazın suları derindir, soğuktur, tuzsuzdur ve akıntılıdır. (O yüzden ben Ege ve Akdeniz sahillerinin tuzlu ve şiğ denizine hâlâ alışmadım.)

Arsalardan veya kimi zaman da kaldırımdan atlayarak suya girerdik.

Ağabeyim çok güzel jackknife yapardı. Yani balıkla ama atarken, önce yükselir, havada iki büküm olur, ellerini ayak parmaklarına değdirir, sonra yine düzölüp, balıkla ama olarak suya dalardı.

Ben bir türlü bırakın jackknife yapmayı, doğru dürüst balıkla ama atlayamaz, karn üstü şaap diye suya yapırdım.

Sonradan cimnastikhane de en yükseğe avarlanmış olan kasanın üzerinden uçarak havada takla atıp minderin üzerine sırt üstü düşmeyi öğrendiğimden denize de balıkla ama atlamayı becermiştim.

Akıntıların yönünü de iyi bilmek gerekirdi. Çünkü boğaz bugün de, sahile yakın yerlerde farklı, orta yerlerde farklı yönlere akar.

Biz bu yönlere iyi bilirdik.

Yazın sıcak günlerinde, bazen iskeleye yanan vapura, iskeleye arkadan veya yandan tırmanır, sonra bir başka iskeleye yansıırken denize atlar ve akıntıyla yeniden, kulaç bile atmadan Çengelköy'e dönerdik.

Su ilkbaharda ve yaz başında çok soğuk olduğu için ilk girdiğimizde genellikle hızlı kulaç atarak kravlyüzürdik. Ben ağabeyimden, iki kulaçta bir simetrik olarak tek yonde başımı çıkararak değil, üç kulaçta bir öteki taraftan da başımı çıkararak nefes almayı öğrenmişim, hızlı yüzerdim.

Su genellikle soğuk olduğu için, hele hava hafif rüzgârlıysa, hemen kurulanmak ve hatta bazen giyinmek gerekirdi.

Havluyla belimize sarıp mayoyu çıkarmak ve iç çamaşırımızı giymek bizim için artık çok kolay bir hareket olmuştu.

Ağabeyim, su derin olduğu ve kaldırım jackknife atlamaya uygun olduğu için en çok Kuleli'nin önünden denize girmeyi severdi, ben kıyısı daha şiğ olan arsları tercih ederdim.

Öğlen yemeği vakti, kendimizi yokuşa vurur, köşke dönerdik. Yokuş, sıcak yaz günlerinde terletir, denizin verdiği ferahlığı alıp götürürdü.

Baş arslara mahallede çok da fazla olmayan otomobiller de ara sıra park edilirdi.

O sıralarda İstanbul'da çok fazla "hususı" denilen özel otomobil yoktu. Olanlar da genellikle evlerin önüne park edilirdi. Dolayısıyla boş arsalar çok araba park edilmezdi. Çünkü göz önünden uzak olan arsların çalınma veya soyulma olasılığı yüksekti.

Mahallelinin en çok kızdığı olay, boş arsalar çöp ve moloz dökülmesiydi.

Aslında boş arsalar başka mahallede yaşayanlar gelip çöp döklerdi.

Nadiren, etraftaki işyerilerden veya tamiratlardan çıkan molozlar da dökülürdü.

Mahalleli bunu önlemek için duvarlara kireçle "Buraya çöp dökmek yasaktır" yazıları yazardı. Elbette bu uyarılar pek de işe yaramaz, arkadaşın köşkürlü duvar yazıları devreye girerdi.

Bu duvarların önüne kimi zaman sarhoşların geceleri içlerini yaptığını da, bunu yapmamaları için en hafız "Buraya içşeyen eşektir" gibi yazılar yazıldığında öğrenmişim.

Sevgili okurlarım, artık ne eski İstanbul kaldı, ne boş arsalar, ne mahalle kültürü, ne de "üç korner penaltı" ilişkisi oynanan maçlar..

Aç gözlü betonlaşma bütün bunları silip süpürdü!

Beyaz Şeyler

Sabah saat yediyle on arası öğleden sonra ikiye beş arasından en az bir saat uzun sürüyor. Bundan eminim ama ispatlayamam.

Sabahları benden yarım saat önce kalkardı.

Çeviri için masa başına geçtiğimde ortalık toparlanmış, gecenin kalan çöpler atılmış, ev havalandırılmış olurdu. Sütül kahvemini önüme koyarken yanıma bir öpücük kondururdu. Çıkardığım hoşnutlukla homurdanma arası sese gülümserdi. Bitmek bilmez sabah huysuzluğuma genellikle katlanırsa da isyan ettiği olurdu. O onlarda geri adım atmazdım. İlişki dediğin şey sonsuz bir soğuk savaş değil miydi neticede bir yanılla, elini veren kolunu kaptırdın.

"Kadın tatlı dili seni kafese sokmak için kullanır," derdi amcam. "Sakin kancam." O hiç kanmamıştı. Altmış yaşında, geride çoktan çocuk çocuğa karışmış yığınla eski sevgili bırakarak yatağında öldü. Temiz ölümdü, kalp krizi. Amcam hep şanslıydı, biraz da gamsız. Beni büyütmiş olmakla övünürdü. Annemle babam ölünce otuz yaşında başına kalmıştım. Küçükçük bavuluma onun bekar evine taşındığımda üç yaşındaydım. Bir yuva kurma ihtiyacı hissetmemişti bu nedenle. Kim sittin sene yeğenine bakmak zorunda olan bir adamla evlenmek isterdi ki. Gerçi bana ondan çok sevgilileri bakmıştı. Sayelerinde iki üç yılda bir değişen sevecen anne adaylarıyla az çok mutlu bir çocukluğum oldu. Amcamın dediğinin aksine sonunda çoğu da evlenmek istiyordu. Amcam ilişkisi yarı çıpı suçu onlara yığıyordu. Kötü bir insani diyemem ama yıllık kategorisine girebilecek hiçbir davranışını da hatırlamıyordum. Başlıca iyiliği iyi kadınlar seçebilmesiydi, bunu nasılcı beceriyordu bilmiyorum. Süsüne püsüne düşküncü ama pek yakışıklı değildi, zengin değildi, tatlı dilli bile sayılmazdı. Kimseye pek aldrımıyordu, sırı buydu galiba. Kadınlara sürekli olarak onlardan bir şey talep etmediğini söylüyordu, o böyle dedikçe kadınlar onu mutlu etmek için daha çok çırpmıyordu. Ne acayip şey.

Sevgi'den gerçekten hiçbir şey beklemiyordum ben, benimle ilgilenmek onu mutlu ediyor gibiydi. Yani sabah sütülü kahvemini masamda bulmaktan, çalışmamı bölmeyi

Sabah saat yediyle on arası öğleden sonra ikiye beş arasından en az bir saat uzun sürüyor. Bundan eminim ama ispatlayamam.

sürece evin temiz tutulmasından falan şikayetçi değildim tabii. Geceleri geç yatmayı severdi, insanı bezdiren bir yaşam enerjisi vardı. Sabah erken kalkmasının tek sebebi bendim, buna gerek yoktu gerçekten ama anlatamıyordum. Amcamın dediğine geliyordum yavaş yavaş. Tatlılık, düzenli bakım ve şefkat tarafından ele geçirildiğimi hissediyordum. Süreci sonlandırdıma becerisine de sahip değildim amcam gibi. Sevgi'ye alışmıştım, amcamın dardacağı hayatının içine yerleşmeye alışverişim gibi Sevgi'nin üç yaşında sepet gibi yerleştirilip kaldığını bu evi yavaş yavaş ele geçirmesine de alışmıştım. Hayata itiraz edebilen biri değilim ben, berbat bir uyum alışkanlığım var.

"Rutin iyi görünür ama insanı yavaş yavaş çürütür, müsaade edersen taşaklarına kadar ele geçirilirsin," derdi amcam. Dedemden kalan evde dedemden kalan parayla yaşıyordum, hayatında hiç çalışmadı. Bal gibi de bir rutini vardı işte, tanıdığım en keyfine düşkün, tembel adamdı.

Sevgi sabah evi toplayıp kahvemini getirdikten sonra bölünmeden çalışmak istediğim saatlerde kendini ortadan yok etmeyi beceremiyordu. O saatler değerli benim için, fazla parlak bir adam değilim ben, zihnimin en iyi çalıştığı saatlerde o lanet olası kitapların çevirisine yoğunlanmam gerekiyordu. Saat ikiyi buldu mu pilim bitiyor, sonraki üç saat nasıl geçiyor anlamıyorum bile. İkkiye kadar günlük çeviri hedefimin üçte ikisine ulaşmış olmam gerekiyordu. Kahvaltıda sucuklu yumurta yememem olmam ama rutinitim bozulursa biterim ben, ona bunu bir türlü anlatamadım. En sessiz sedasız halinde bile gürlütlüyüp yapıyordu, varlığı gürlütlüyü insanlardandı. Sevgi evdeyken sokakta oynayan çocukların sesi bile daha neşeli geliyordu, hayatın gürlütlüsünü teşvik ediyordu.

Çiçekler vardı bir de. Mevsimine göre papatyaya olur, nergis olur, evin her yeri beyaz çiçek doluydu. Ona çiçek alması talep etmiyordu, bu kadın eve çiçek alıyordu. Burası seksen metrekare bir ev. Ben beyaz örtü, ütülü havlu, çiçek böcek insanı değilim. Tüm o kadını ıvır zıvır yaratıcılığını köreltiyordu, dört ayak çevireceğim kitabı altı ayda zor teslim eder olmuştum. "Bak" dedim, "Burası kahverengi bir evdir, üç yaşından beri ben buna alıştım, sessizdir bu ev, ben zaten kendi sesime bile katlanamam." Dinletemedim. Ağzı dursa gözleri ılıydıyordu, lanet bir yaşam enerjisi, nasıl bir şeyse.

Bir süredir çok az çeviri yapıyordu bana. Bir sen piyasa zalim ve nankördün, benim kılı kırk yararak yaptığım çevirilerin hatasızlığını takdir etmeyen yayınevinin gözüne hantallığım batar olmuştum. Onlar sıkıştırdıkça ben inada bindiriyordum, ben sessiz kalmasını istedikçe Sevgi cıvıldıyordu. Eve beyaz bir yavru kedi getirdiği gün kendimden hiç beklemeceğim bir şey yaptım. "Sevgi," dedim, "sen çok iyi bir insansın, sorun sende değil bende. Gürlütlüye katlanamıyorum ben." Gözlerinde üç yıl hiç görmediğim bir bakışla karşılaştım, çok derin, net hayal kırıklığı. Yavru kedi dermadan miyavlıyordu, Sevgi'nin yüzü savunmasız bir beyazlıkta ibaretti, evin her yerinden beyaz çiçekler fıksıyordu. Dayanamadım dışarı attım kendimi. İki saat sonra döndüğümde evde kedi ve bir not dışında Sevgi'den iz bile kalmamıştı. "Kediyi ne olur dışarı atma. Kendime bir ev tutunca alacağım. Hoşça kal."

Kedi şimdi 5 yaşında. Kedi yaşılla, biz ayrıldıktan 12 gün sonra ölen Sevgi'den büyük. Sürlüci hatası dediler. Seksen metrekare evin içinde günde on bin adım atmaya başaran kadın karşın karşıya geçerken öldü.

Her sabah yedide kalkmaya devam ediyorum. Sevgi'den sonra sütülü kahveyi bıraktım, eve süz almıyordum. Evdeki tek beyaz şey kedi. Kediye hâlâ bir isim koymadım.

CENNETTEN ÇİÇEK

KAAN SEZYUM

Çocukluğumdan beri kafama takılan saçma sapan sorular var. Birçoğunu listedim, birçoğunun cevabını da buldum. Mesela atmosfer neden uçmuyor, denizdeki dalgalar nereye gidiyor, floresan nasıl yanıyor, ölümden sonra hayat var mı, varsa pahalı mı? Benim cennetimle, senin cennetin aynı konfigürasyonlardı mı...

Mesela bu da önemli sonuçta cennete gidersem -ki büyük ihtimalle cennetliğim, çünkü zengin filan da olmadığımdan en azından kul hakkı, tüy yoksunu yetim hakkı, o hakkı bu hakkı yememişimdir; ayrıca hırsızlığım, ona buna kötü gözle bakmışlığım yoktur, hayvana ya da herhangi bir canlıya eziyet etmedim, falan filan... Gittiğim cennetin de haliyle güzel bir ortam olmasını düşünür. Zaten cennet denilen yer sürekli sokakta kaldırım kazısı, asfalt dökmesi olan da bir yer değildir. Herhalde gün içinde sürekli üst komşu ya da alt komşu HILTI ile sağa sola girmiyordur. Ya da üst komşunun cennet kavramıyla benimki çelişiyorsa ne yapmam gerektiğini düşünmem filan gerekmiyordur diye düşünüyorum. Sonuçta her 'cennet' bireyin cenneti olmalı. Çünkü kitaplarda tasvir edildiği gibi su yerine şarap filan aksın da istemem yani. Su yerine temiz su akısa bana yeter.

Sessiz olsa, güzel manzarası olsa, deniz kıyısında olsa gibi olsa.

Tepeye baktığımda kuşları, dibe baktığımda balıkları, topırağa baktığımda

böcekleri göreyim isterim. İleri baktığımda kirları,

kirlara baktığımda envai çeşit hayvanları, tepeye baktığımda birbirinden

değişik bulutları görmek isterim gibi geliyor. Yani

ekstra HD bir şey de gerekmiyor bir yerin cennet olabilmesi

aslında. Olduğu kadar

olsa ama onu da tam olsa olur.

Tam olmasa bile olur. İnsan her

gün cennet olsa sıkılır yoksa.

Sonuçta insan denen varlık

kadiri kıymet bilmeyen,

her durumda kendini

şımartma fırsatı

arayan, fırsat buldu mu da rahata ve tüm çevresine alışabilen bir tabiata sahip. İnsan pek iyi değil

aslında galiba genel olarak. Acaba o yüzden, acaba önce bir insan gibi insan olmayı öğrenilebilmek için

cehennemde bir süre tutulsak mı? Hani et pisiriler önce eti, içindeki suyu tutsun diye bir mühürhürtyorlar ya, onun gibi işte... Neyse konu neredeyen nereye geldi. Neden bahsediyordum? Hah çocukluktan. Yukarıda da yazıyormuş zaten.

Çocuklukta aklıma takılan sorulardan biri de -karıncaların kendi aralarında nasıl anlaştığı dışında- Jaws filmlerinde iyilerin ve kötülerin kim olduğu. Çünkü yıllar yılı bize 'Köpekpalu katil, aneyi bubeyi kaptı, yarıya biçti, ortadan kutlama yaptı, kenarını kemirdi' gibisinden laflar üzerine bir muhabbeti. Sanıyoruz ki Jaws kötü... Geçtiğimiz gün uyandım mevzuyla. Aslında Jaws'daki köpek balığı bildiğin köpek balıklığıyla meşgul bir kardeşimiz. Gün oluyor dipten gidiyor, gün oluyor karı acıkınca balına kapıyor, gün oluyor yine midesi boşalıyor, yine aç kalıyor, yine ekmeğinin kıymasının peşinde günlerini geçiriyor... Normal bir istavrit gibi, lüfer gibi, torik gibi... Ama bize yıllarca Jaws filminde ne muhabbeti yaptılar? Balık: Kötü; İnsanlar: İy!... Peki gerçekten de bu böyle mi?

İlk filme bakıyorum, yani hangi noktada şöyle bir karakter 'iyi' olarak görülür anlamış değilim. Filmin sonunda sözde iyi karakter, 'kötü' karakterin ağzında -tüfekte ateş etmek suretiyle- dalış tüpü patlatıyor... Düşünsenize şöyle bir film yapıyorum. Lessi var, köpek olan, filmin sonunda köpeğin ağzında mini boy piknik tüpü patlatıyorum. Bööööööf! Köpek paramparça oluyor, her tarafa etleri dağılıyor ve film beni iyi göstererek bitiyor. Oldu mu tüpüz oldu mu? Bence olmadı. Hem de maalesef olmadı.

Jaws'dan benim anladığım ise şu: Bir takım mal insanlar uyanlara, ilazlara ve ısrarlı telkinlere rağmen su balığın yaşam alanına eğlencesine girebilmek için, balığı yaşam alanının içinde ağzında tüp patlatmak suretiyle öldürüyorlar... Püüüü.

Hem de ne yemek yemek, ne yemek bulmak, ne de üremek için girdikleri, aslında hayvana ait olan sulara... Arkadaşım git başka yerde gir denizine, orada balık var işte!

Ama yok, illa ki o denize girilecek, illa ki denizin üzerinde deniz yatağı ile mal mal durulacak, illa ki o denizde manitalara şekil olsun, yazma olsun diye su sıçratılacak, sonrasında mekana beslenmek için bir balık gelince de böööööööf.

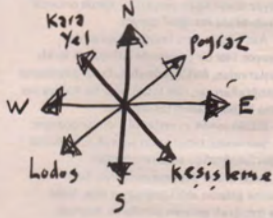
İnsanlar işte böyle kadir kıymet bilmeyen canlılar. O yüzden umarım bir köpekbalığının cennetine düşerim ve dolastığı yerlerde denize girmeden, binlerce, on binlerce, yüz binlerce farklı tür arasında yaşayıp giderim.

Sonsuza değil, gittiği yere kadar. Umarım üst kat komşuyla aynı cennete denk düşmem.

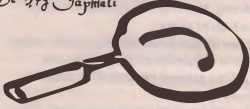

MURAT ERTTEL

Kavilnup

Bi'şey Yapmalı

Alagayık Destanı

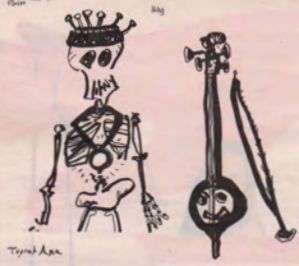
Mehmet Ali & Akşamserası

Müzişyenlerin artık dijital ve sanal yollardan birbirleri ile çaldığı bu günlerde 50 küsur yıldır var olabilen öncü ve devrimci bir grubun varlığı bile mucizevi iken, bu müzişyenlerin aynı anda şarh kayıtlarını yapmak ve bu albümlerin yapılması olmak daha da inanılmaz ve kıymetli.

Plak üzerine doğrudan kayıtlar yöntemi ile oluşturulan Anatolian Sun albümünün 2. kısmı için notları ve her parça için çizimleri de plak dışında Baval'umuza yerleştirdim.

Ölümsüz Moğollar şarkılarını dinlerken seyreyleyin deyin...

Buxlar Cözülmeden

Başlayış Oğuzhan

AYŞEN ŞAHİN

SEVGİLİ, ÇOK SEVGİLİ RAHIYA

Sevgililer Günü'nde biten çok ilişki gördüm.

"Sevgililer Günü bir tüketim çığlığı, bence bizim özel bir güne ihtiyacımız yok" diyen sevgilisine "Sana şiir yazmıştım, bu da mı tüketim, al rulo yaptım, bildiğin gibi yaparsın." diye kapıyı çekip giden adam biliyorum.

"Hediye alırken kendini değil beni düşünmen gerekiyor gerizekalı" diye sevgilisinin hediye ettiği binlerce liralık oyun konsolu üzerinde tepinerek saçını başını yolan kadın var.

Sevgililer Günü'nde göğüs dikleştirici krem hediye edildiğinde kremin içine meyve-vanilya-tarçın karıştırıp kahvaltıda adamın önüne koyan var, boşandı onlar da.

Bir de sevgilisi olmayanlar var. Yalnızlar partileri de olurdu, pazartesi sendromu gibi bir klise Sevgililer Günü'nde tek kalmak. Tek başınalık ile yalnızlığı karıştırmaktadırlar belki çoğu, yine de dünyada milyonlarca insan dert ediyor işte 14 Şubat'ı evde sair bir gün gibi geçirecek olmayı.

Bundan utananlar bile var. Kendine internetten çiçek yollayan, kapıda komşular duysun diye çiçekçinin bahış seansını uzatanlar, inanması zor ama harbiden var.

Sevgililer Günü'nü en hakkını vererek kutlayan, yılın tüm özel günlerinden, resmi tatiller, millî bayramlar, yılbaşlarından da büyük yaşayan, aşk kadını bayrağını bence en önde taşıyan birini anlatmak isterim: Rahiya.

Bir bebeğe Rahiya adı yakışmazmış gibi duyuyor ama düşününce bebek gıdısı kokusu dünyanın tüm kokularından baskın olduğundan bu ismin mantığına akıl yatıyor. Bir kadına zaten "İtir, koku" anlamında bir isim çok ama çok yakışıyor. Rahiya da gerçekten adının hakkını veriyor.

56 yaşında Rahiya, ama görseniz 40 demezsiniz.

Hani televizyonda klima, su, temizlik ürünleri gibi ferahlık hissi vermesi gereken reklamlarda, maviliklere açılan tertemiz camlar önünde, parlak beyaz perdeler uçuşurken, bembeyaz parkelere bakımlı ayaklarıyla dans eder gibi basan, ince uzun parmaklarıyla beyaz bir kahve fincanı ya da kristallimsi bir su bardağı tutan, nasıl kırışmadığına aklımızın ermediği beyaz keten ya da saten gecelik-sabahlikları içinde kadınlar olur ya, işte onun gerçek hayattaki adı Rahiya.

Yüksek tavandan yere kadar inen camları Boğaz'a bakıyor. Beyaz tuğladan bir şöminesi var, salonun bir duvarı yerden tavana kadar uzanan tek sıra nizami

dizili kitaplık. Keten kaplı bir üçlü kanepesi, sıcak kahve deri bir koltuğu, cama dönük üzeri sümenli büyük bir çalışma masası var.

Açık mutfak, parlak beyaz ve mat antrasit. Mutfağı salondan masa olarak da kullandığı bir ada ayırıyor. O etrafına yüksek sandalyeler dizili adadan manzaraya uzanan beyaz duvar siyah çerçeveler içinde onlarca siyah-beyaz fotoğraf taşıyor.

Asıl hikaye de o fotoğraflı duvarda yatıyor. Her bir çerçevede Rahiya'nın farklı yaşlarından, farklı yerlerden, farklı adamlarla fotoğrafları var. Her fotoğrafta bir Rahiya var ama hiçbir adamın tekrarı yok.

Bütün aylık ezberlerini o duvar bozuyor. Sair insan, biten aşkın ardından, nedense tüm fotoğrafları kaldırır ortadan.

Belki anılar depresmesin diye, belki yerine gelenin aklı karışmasın diye, belki de fotoğrafı görenin sorularını duymak istememekten.

Rahiya, bir ömre kırktan fazla aşk sığdırmış, hiçbirine hak geçmesin diye yan yana hepsini asmış.

Evine ilk gittiğimde aile albümüdür dedim kendime. Meşrebim mi dar bilmiyorum, hiç aklıma gelmedi hepsinin birer sevgili olabileceği.

Gençlik fotoğraflarında bazen abisi, dayısı yaşımda adamlar var yanında, yakın zamanda çekildiği anlaşılanların bazılarında da yegeni yaşlarındakiler eşlik ediyor.

Ama doğruya doğru adamların hepsi birbirinden hoş duruyor.

Yani Rahiya da hoş kadın ama öyle bulunmaz bir güzellik de değil. Peki bu bereket nasıl oluyor?

Şöyle oluyormuş, Rahiya'nın dilinden: "Aşk insanı hayata bağlar, sabahlar anlam kazanır, günlerin bir adı olur. ılık çalarsın, aynaya daha sık bakarsın, kendine gülümsersin, dirilirsin.

Peki böyle güzel bir şey neden zor bulunur olsun? Susayınca su içiyorsun, işin varsa illaki oturup tamamlıyorsun, acıkınca yiyorsun

peki insan aşka ihtiyacı olduğunda neden gidip olmak yerine aşkın gelmesini bekleyip kendini üzer ki? Ben özümek kendimi. Aşk belki mantıkla aynı cümlede geçmiyor ama mantığı kullanarak bence aşk bulunabiliyor. Ben bakarım kendime, canım nasıl bir heyecan çekiyor diye.

Bazen isterim ki biri benim için sofralar kursun, bilmediğim lezzetler tattırsın. O zaman bakarım kim olabilir bu? Böyle bir insanın da gönlünü neye düşeceği belli, emeğine saygı duyulsun, elinin lezzeti övülsün, püf noktaları sorulsun. Adamı zaten etkilemek mantık işi, kiminle olmak istiyorsam, onun olmak istediği kişi olurum. Aklıma başka bir heyecan düşünce kadar.

Mesela otuzların başında istedim ki yanımda gamsız bir adamla hiç bilmediğim ülkeler gezeyim, işte şu fotoğrafta, İspanyol Fabio. 6 ayda 9 ülke, 17 şehir gezdik birlikte. Bir sırt çantasıyla.

Çok güzel zamanlardı ama 6 ay sonunda canım artık ayaklarımı halya basmak istedi, yavaşlamak, evden çıkmamak, film izlemek. Kiminle film izlemekten hoşlanın insan diye düşündüm, ya bir senarist ya bir yönetmen ya da oyuncu. Yönetmen buldum, kendime. 5 ay beraberlik. Günde üç film izlerdik. Yorumlarımı merak ederdi, sorularımı eğlencirdi, repliklerle şakalaşırdık. En güzel fotoğraflarım onunla, çok güzel videolarımı da çekmişti. Hakkı ödenmez gerçekten.

Ama yaz gelince mavi tur düştü aklıma. Bu da Tankut, tam bir deniz adamı. Bodrum'da yaşar. Çok güzel bir yazdı. Her günün hakkını verdik, on gün karaya basmadığımız da oldu sabaha kadar eğlenip gündüzü uykuya yatırdığımız da.

Böyle işte, aşık olmak benim için Maslow Piramiti'nde fizyolojik ihtiyaçlar bölümünde yer alıyor. Bunu da şansa bırakacak halim yoktu.

Ben kendimi zaten aşık edebiliyorum, kendine aşık etmek de zamanla öğreniliyor. Herkes ömürlük bir sevd peşinde, ömrünse bundan haberi yok belki o kadar zamanı da yok.

İnsan yirmisinde neyse ellisinde o olur mu? Olmamalı. Kendinden sıkılırsın öncelikle.

Kendinden sıkılacaksın da yanındakinden mi sıkılmayacaksın? Ben hiçbir şeyi uzun boylu düşünmem, o yüzden de ruh ikizimi falan aramam hiç. Böyle olunca da birinin gülerken kırışan gözlerine, birinin terzi dikici giysisine, birinin boynunu koklayışına, birinin sesinin oktavına kalbini düşürmek kolay. Her şeyi de tastamam olmayıversin.

İşte öyle, en sevgili kendin olacaksın hayatta, sevgili bulması kolay. Her 13 Şubat'ta hala hepsiyle telefonlaşırsın.

Hepsiyle her şey biraz yarım kalmıştır, tadı damaklarımızda kalmıştır, o yüzden zaten hiç tatsızlık yaşanmamıştır.

Ben en çok sevgililer gününü severim, hayatımın hasılatını izler gibidir. "

13 Şubat demişti. Kesin yalan söylüyor diye düşündüm. Madem bu kadar önemli, insan 14 Şubat'ın gününü karıştırır mı?

Rahiya sen 13 Şubat mı dedin? diye sordum, istemeden müstezhi de gülmüş olabilirim.

Mutfakta kenarı yaldızlı beyaz bir tabağa yerleştirdiği zencefilli kurabiyeleri uzatırken:

"Evet tatlım 13'ü, hepsi bilir ki 14 Şubat'ta sevgiliyle planım vardır, açamam telefonları"

Rahiya'ya hastayım, güya bir de yazar olacağım, bir aşk romanı yazmaya kalksam ömürde bir tane çıkarabilirim. Kadın her sene en az bir tane yaşıyor bu romandan.

Biz nereden mi tanışıyoruz? Kendine sevgililer günü hediyesi bir öykü istedi. Ben sipariş üzerine öykü yazmıyorum, dedim.

Sen bir dinle de tatlım, zaten dayanamayıp yazarsın, demişti.

Rahiyaaaaa...

İnandım sana, sen istediğini elde edersin.

Göz ile burun ucu arasına
bir soray kurabilirsin.
Dünyanın en güzel rüzesini
alan salıncığını sallanabilirsin.
Her nefeste yüreğini genişletip
sevinirkeni kucaklayabilirsin.
Zirvelerin nâide çiçeklerini toplaya,
iğiremiş odaları kokularla donatabilirsin.
Ölmekte olanı hayata döndürüp
yaşamı dansettirebilirsin.
Aşkınlı insanlık için vermeni.
Haset yolunu kesti
Kötü niyet evreğini emdi.

ARZU ERKAN YÜCE

Kimim ben?

Kimdim ben?

Bu konuda ailemden baskı görmesem de konu komşudan amcalarımdan çok baskı gördüm, "erkeklerle oyna" diye beni zorladılar. Küçükken kavgaya tutuşturmaya çalışıldırı beni kuzenlerimle, gevrek gevrek gülerlerdi ben ezilip büzüldükçe. Muhallebi çocuğu mu olcan, göster gücünü. Hani olum pipin nerde içine mi kaçtı? Erkek gibi yürü kırıtma...

Ortaokulda oğlanlar aralarına ancak dalga geçecek birini bulamazlarsa alıyorlardı beni. Her seferinde kaniyordum, bir daha yapmayacağız söz, dediklerinde. Sonra ilk fırsatta canımı yarmaya çalışıyorlardı. Onları en çok kızdıran, derslerdeki başarımı ve öğretmenin gözdesi olmamdı. Bilmem annem rica ettiğinden midir nedir öğretmenin beni ayrı kollardı. Ben de onun yüzünü asla kara çıkarmaz, göğsünü kabartmaya

çalışırdım. Beni olduğum gibi kabul eden, incitmeyen tek erkekti. Annemin de hakkını ödeyemem. "Herkes kendine baksın" derdi.

Baba tarafım ataerlik kültürün nimetlerinden bolca faydalanan bir dizi kokuşmuş erkekten oluşuyordu. Annemin bu aileye gelin gitmesini hiç anlamamıştım zaten. Annem ne yaptı ne etti beni sınavlara hazırladı, fen lisesine yatılı olarak gönderdi, sonra sonra anladım o ortamdan kurtulmam için yaptığını. Hoş, yatılı okul günlerim de ortaokulu aratmadı.

Saklayabilsem sonsuza kadar saklardım, fakat lise sonda oda arkadaşımın ifşa etme tehditleri sonrası açılmak zorunda kaldım. Babam çok oldu. Ne benimle ne annemle konuştu. Annem belli ki seziyor ama bilmezden geliyordu. Babam öğrendikten sonra "hep sen yaptın bu çocuğu böyle" dedi durdu, "Hanım evladı oldu senin yüzünden."

Kimim ben?

Defalarca değişmeyi istemedim, her yolu denemedim sanki ben. Sanki her gece gözyaşları içinde dualar etmedim, erkeklerden köşe bucağ kaçmayı, bir kızı aşık olmayı denemedim. Elimde değil işte ne yapmam olmalı, olmuyor. Çocukluğumdan beri onca aşağılama, zorbalık, yalnızlığı sineye çekmemiş, bedelini fazla fazla ödemediğim gibi... Benim suçum mu? Kendini gizlemeden, utanç duymadan yaşamak benim de hakkım değil mi? Defalarca ölmeyi diledim. Annemin kahrolacağını bilmesem intiharı bile denerdim. Babam beni aklını kaçırmışçasına tedavilere taşıyor. Bu kaçınıcı doktor saymadım. Arada, bu işlere inanmadığı halde hacı hocalara götürdü, bereket versin aklı az da olsa başına geldi, bütünlük ellerine düşmedi. Onurumun ne kadar kırıldığını, benim de bir benliğim olduğunu görmüyor babam. Kimseye zararın olmayan bir konuda benden daha önemli olan nedir?

Dr. Doktor:

-Cinsel yönelimi tıbben bir hastalık olarak görmüyoruz, buna doğuştan gelen bir özellik, bir çeşitlilik olarak bakıyoruz, dedi.

Babam ısrarla "Kişilik bozukluğu mu var bu çocukta?" diye sordu. Benden kültür bir eşyaymışım gibi bahsediyordu. Duymak istediklerini duymadıkça sinirleniyor, sabırsızlanıyor, doktorun lafını ağzına tıkarak yeni sorular soruyordu. Elinden gelse hepimizi bir kaşık suda boğacaktı.

Doktor:

-İnsan gelişiminin önemli bir parçasını kimlik gelişimi oluşturur. Kimlik gelişimi insanın "Ben kimim?" sorusuna verdiği cevap çerçevesinde şekillenir. Ancak cinsiyetimiz, cinsel kimliğimizin belirleyicisi değildir. Bazı durumlarda çocuklarda doğuştan getirildiği biyolojik cinsiyetle ya da toplumun beklentileriyle uyuşmayan bir cinsiyet kimliği gelişebilir. Bugüne kadar yapılan birçok araştırmanın ortaya koyduğu gerçek ise, cinsel yönelimin bir bozukluk olmadığı, doğuştan gelen bir özellik olduğu yönündedir, diye devam etti.

Babam sanki o üniversiteleri boşa okumuştur. Kaçınıcı kez aynı soruları soruyor, doktor da hiç yadırgamadan daha farklı şekillerde anlatmaya cabalıyordu. Annem dinlerken doktoru da beni de anladığını sezdikçe hafifledim. Babamın anlamasını zaten beklemiyordum. Babam başka bir dilde konuşan birini dinlemiş gibi boş boş baktı:

- Anlamadık doktor yani siz şimdi "ben bu hastalığı tedavi edemem" mi diyorsunuz?

- Sizi iyi anlıyorum. Kafanız karışık ve belki söylediklerim beklentilerinizin dışında. Bu sıklıkla rastladığımız bir durum. Hele günlerdir internette okuduğunuzu söylediğiniz onca bilginin karmaşıklığı düşünülüyorsa. Bu, doğuştan gelen bir özellik. Çocuğunuz tipki sizlerin karşı cinse ilgi ve çekim duyduğunuz gibi olağan bir biçimde kendi cinsine ilgi duyuyor. Ben "Bu durum tıbben bir hastalık değil, o nedenle tedavisiz konusu değildir" diy...

- Nasıl olur? Onarım terapisi diye bir şey varmış. Düzeltiyorlarmış işte. Her çocuğun kafası karışır. Kendi haline mi bırakalım evladımızı. Hadi biz kabullendik diyelim. Elâlem ne der? Rahat bırakırlar mı?

- Bunu sadece ben demiyorum. Eşcinsellik bir zamanlar hastalık diye düşünülmüş, doğru. Ancak tedavi edilmeye çalışıldığı zaman zarfında bir hastalık olmadığı anlaşıncı, 1973 yılında beri, hastalık olarak kabul edilmemektedir. Eşcinsellerin heteroseksüel olması için kullanıldığı iddia edilen terapiye "Düzeltici Terapi" dense de bu aslısıdır. Amerikan Psikiyatri Birliği 1998'de yayımladığı bir bildiri ile "düzeltici" ve "dönüştürücü" terapilere cinsel yönelimi değiştirmeye çalışmaktan kaçınılmasını tavsiye etmiştir.

Özete "Onarım Terapisi" diye bilimsel olarak kanıtlanmış bir terapi türü yoktur. Aksine, bu türden girişimlerin bireylerle zarar verdiğini, ruh sağlıklarını ve kişiliklerini zedelediğini, ciddi sakıncaları olduğunu biliyoruz. Bu, ne yazık ki maddi ve manevi olarak hayli süistimal edilen bir alan ve uzman olduğumu iddia eden kişilerce yapılan bu girişimler etik ve bilimseldir.

- Elimiz kotumuz bağtı turalım diyorsunuz yani?

- Aslında öyle de demiyorum, ailece destek almanızın bu süreçte sizlere iyi geleceğini düşünüyorum. Konuşulması, paylaşılması, öğrenilmesi gereken çok şey var. Çocukların cinsel yöneliminin alışılabilirliği dışında olduğu durumlarda ailelerin buna nasıl yaklaşabileceği konusunda bizler aileye ve gençlere destek oluyoruz. Bireysel terapiler ve aile terapileri, benzer deneyimleri olan ailelerle yapılan grup terapileri, grup etkileşimleri, deneyim paylaşımı ve dayanışma etkinlikleri gibi seçenekler bu yollukta sizlere rehberlik edebilir.

Düzeltici, dönüştürücü terapi iddiasındaki yöntemler hem gençlerin hem ailenin ruhsal, bedensel ve ekonomik olarak zarara uğramasına neden olan yaklaşımlar. Biz ise, "Olumlu Terapi" dedikimiz, gencin kendi yolunu ruhsal, bedensel, ailesel ve toplumsal bütünlüğü açısından sağlıklı bir şekilde çizmesini sağlayan destekleyici yaklaşımlarda bulunuyoruz.

- "Ne yani çocuk ibne olsun diye terapiye gelip bir de başka ailelere reklam mı olacağız, çocukları ötekilerle bir araya getirip alkış mı tutacağız?" diye bağırarak babam ortamı terk etti. Annem göz yaşarına içine akıta akıta, dudaklarını yola yola dinlemişti tüm görüşmeyi sessizce. Elimi aldı avuçlarına, parmaklarını sımsıkı kenetledi parmaklarına:

- Ben, dedi. Ben elimden ne gelirse yaparım evladım için. Babası da kötü biri değildir. O da öyle görmüş. Zamanla anlar mı bilemem, ama evladının kötülüğünü istemez. Siz onun kusuruna bakmayın, bize yardım edin ne olur.

Doktorla göz göze geldik. Ona güvenebileceğimi, bize yardım edebileceğini seziyor, annemin elini sımsıkı kavırıyorum. Artık yalnız değilim, kendime giden bu yolu beraber yürüyeceğiz.

"Bu kurgu öykü, Psikart Dergisi Renkler sayısında, "Daha Fazla Renk, Daha Fazla Onur" başlıklı makalenin girişinde yayımlanmıştır.

Cocuklar Gibi

Bende hiç tükenmez bir hayat vardı
Kırlara yayılan ilkbahar gibi
Kalbim hiç durmadan hızla çarpardı
Göğsümün içinde ateş var gibi

Bazı nur içinde, bazı sisteyim
Bazı beni seven bir göğüsteyim
Kah el üstündeydim, kah hapisteydim
Her yere sokulan bir rüzgar gibi

Aşkım iki günlük iptialardı
Hayatım tükenmez maceralardı
İçimde binlerce istekler vardı
Bir şair, yahut bir hükümdar gibi

Hissedince sana vurulduğumu
Anladım ne kadar yorulduğumu
Sakinleştiğimi, durulduğumu
Denize dökülen bir pınar gibi

Şimdi şiir bence senin yüzündür
Şimdi benim tahtım senin dizindir
Sevgilim, saadet ikimizindir
Göklerden gelen bir yadigar gibi

Sözün şiirlerin mükemmeldir
Senden başkasını seven delidir
Yüzün güzelliklerin en güzeldir
Gözlerin bilinmez bir diyar gibi

Başını göğsüme sakla sevgilim
Güzel saçlarında dolayışın elim
Bir gün ağlayalım, bir gün gülelim
Sevişen yaramaz çocuklar gibi

GÜVENÇ DAĞÜSTÜN

Ercan'dan ayrılıp eve yürüdüm. Zaten bir kaç gündür yaşadıklarımın allak bullak ettiği kafam şimdi bir de dumanlıydı. Ercan'ın verdiği kitabı bir kenara koydum. Dolapta yarısı içilmiş Süryani şarabı duruyordu, onu anımsadım. Öyle bir diktim ki kafama, sanki içime akan şarap bütün belirsizlikleri yakıp yıkacak, beni temizleyecekti. Sızışmış...

Sabah müthiş bir baş ağrısıyla uyanmıştım. Öyle olmadı. Mıs gibi uyandım. Hem de öyle çok geç falan da değil, saat 10:00 gibi ayaktaydım. Arhavi'den gelen çayı açtım. Üç çorba kaşığı ondan, bir çorba kaşığı da Nisan'ın verdiği Lapsang Souchong çayından koyup harmanladım.

Lapsang Souchong'u ilk defa Nisan'ın Sultanahmet'teki evinde içmiştim. Bu çayı ya seversiniz, ya nefret edersiniz. Cin'in Fujian bölgesinde yetişen bu büyük yapraklı çayın en önemli özelliği geleneksel metodlar ile çam ateşinde kurutulmasıdır. Çam odunu ateşinin yoğun kokusu ve tadı bu tütsü sayesinde çaya geçer. Tek başına içemezsiniz. Ben de onu Kardeniz'in en güzel çayı olan Artvin'in Arhavi'sinin çayı ile harmanlarım hep. Çayı ocağa koydum.

Radyoyu açtım. Bir duduk solosu yayıldı odaya. Djivan Gasparyan olmalıydı. Bu meret öyle bir çalgıdır ki, Türk'ün elinde Mey olur adı, Ermeni'nin elinde Duduk, Azerbaycanlı'nın elinde Balaban. Ama kimse bilmez ki bu küçük erik dalından çıkan ses ne milliyet bırakır, ne din, ne sınır. O kadar sıcaktır ki karanlığı eritir de öyle girer kulaklarını insanın.

Duduk, ya da mey, ya da balaban, kimi zaman gürğendir, kimi zaman ceviz ya da erik. Benim için eriktir.

Eriğin bu tınısı da Anadolu olur benim kulağımda. Anadolu da Ahmed Arif değil de kimdir?

Ne uğraşmıştım Otuzüç Kurşun'u resmetmeye. Becerememişim. Otuzüç Kurşun bir resme sığar mı ki? Bence sığardı; ressam olana.

"...

Vurun ulan,
Vurun,
Ben kolay ölmem.
Ocakta küllemiş közümlü,
Karnımda sözümlü var
Haldan bilene.
Babam gözlerini verdi Urfa önünde
Üç de kardaşını
Üç nazlı selvi,

Ömrüne doymamış üç dağ parçası.
Burçlardan, tepelerden,
minarelerden
Kırve, hısımlar, dağların çocukları
Fransız Kuşatmasına karşı koyanda

Bıyıklı yeni terlemiş dağa
Benim küçük dayım Nazif
Yakışıklı,
Hafif,
İyi süvari
Vurun kardaş demiş
Namus gündür
Ve şaha kaldırmış atını.

Kırmem hallarımı aynı böyle yaz
Rivayet sanılır belki
Gül memeler değil
Domdom kurşunu
Paramparça ağzımdaki...

...

Çaydanlıktan çıkan buhar camı kaplamıştı. Biraz yaklaştığımda buharın üzerine yazılmış bir yazı gördüm. İlyce yaklaştım. Buharın üzerine "44" yazılmıştı. Kapının kapanma sesini duydum. Hemen koştum, kapıyı açtım, dışarı çıktım. Ağaçların arasından biri kayboldu. Yeni Yalı sokağına açılan bahçe kapısından çıktım. Kimse yoktu! Allah kahretsin! Baş ağrısı uyanılan gecenin sabahı yine baş ağrıtmaya başlayacaktı belli ki. Eve döndüm. Çaydanlık taşmış, ocağı söndürmüştü. "44" ise orada öylece duruyordu. Gazı kapattım.

Eve girip camıma "44" yazıp giden kişi kimdi? Bir çay koydum kendime. İçeri

geçip oturdum. Ne demektir "44"? Alfabenin dördüncü harfı? "ÇÇ" ne olabilir? "ÇÇ"?

Çamkaya?

"Ah salak" dedim kendi kendime. Yine de Çamkaya'dan gelmişti aklıma ama Çamkaya aklıma gelince Sait Faik'i anımsadım tabii ki. Medarı Maiyet Motoru masanın üzerinde duruyordu.

Medarı Maiyet Motoru, Sait Faik'in ilk romanıdır. Yazar bu romanını 1940-41 yıllarında Yeni Mecmua'da tefrika eder. Daha sonra bostanbaskı ister ancak yayınevleri ilgilenmez. Sait Faik romanını ancak 1944 yılında annesinin desteği ile bastırır. Birkaç yıl sonra bir ihbar üzerine ve bakanlar kurulu kararıyla "hapisaneyi övdüğü" gerekçesi ile toplatılır. Roman, 1952 yılında sakıncalı görülen yerleri çıkarılarak bu sefer "Bazı İnsanlar" adıyla basılır.

Kitabın kırk dördüncü sayfasını açtım. Şu satırların altı çiziliydi:

"Buraya geçiyorduk. Hepimizin içinde bir Robenson havası esliyordu. Gemi batmıştı. Bir sal parçasının üstünde idik. Hali bir adaya çıkacaktık. Bir kulübe yapacaktık, keçiler yetiştirecektik..."

Romanı daha önce okuduğumu hatırladım. Bu roman üç ütopyacı arkadaşın hikayesiydi. Burgazada'da geçiyordu. Ama altı çizili satırlarda sözü edilen ada Burgazada ile Heybeliada arasında yer alan Kaşıkadası'ydı.

Burgazada'lı üç kafadar Kaşıkadası'nda bir kombin kurma hayalindeydiler.

Romandan esinle yine bir an kendi ada yaşamıma dalıp gittim. Biz bu adada üç kafadar olsak kim kim olurduk? Birisi Ercan'dı. Ettik mi iki! Üçüncümüz ise illa ki Aziz olmalıydı.

Aziz'in ailesinin de Ercan'ınkinin bir kaç dükkan yanında bir balık restoranı vardı. İki aile birbirleriyle pek geçineme de Ercan ve Aziz arasında hiç problem olmazdı. Ercan yaşıca Aziz'den büyüktü ve Aziz ona "abi" derdi. Benim adaya gelmeden önce en fazla karşılaştıklarında birbirine selam veren bu iki Burgazadalı, benim ikiliyle de dost olmamdan sonra kaynaştılar desem yeridir.

Aziz ve ben bir araya geldiğimizde yarın nasıl olacak falan diye hiç düşünmezdik. Yalnız illa ki bir şekilde olurdu. Birlikte geçirdiğimiz her anı ise dilbene kadar yaşar, tadını çıkarırdık. Yaptığımız ettiğimiz tek bir serserilik bile aklıma gelmiyor ki pişmanlığın içi döşemeli olalım. En uzun pişmanlığımız üç dört dakika sürmüştü.

Aziz'i aradım.

"Hocam botta benzin var mı?" diye sordum hemen.

"Hocam sana da günaydın be" diye sitem etti Aziz.

"Hocam sıkırtı et günaydını falan, benzin var mı?"

"Kaşıkadası'na götürür getir" dedi.

"Ulan" dedim, "Kaşıkadası'na gideceğimizi nereden anladın?"

"Hocam anlamadım bir şey. Anca oraya götürür diye söyledim" dedi.

Aziz zaten denizdeymiş. "Geliyorum, al beni dükkânın önünden" dedim, kapattım. Hızla çıktım.

Dükkanın önüne geldiğimde Aziz botu bağlıyordu.

"Bağlama oğlum, çıkalım hemen" dedim.

"Yahu bir dur. Öyle gidilmez Kaşıkadasına. Ekmek alalım biraz yanıma, köpekler çıkartmaz bizi adaya" dedi.

Aziz'e "hadî şunu yapalım" dediğimde "neden" diye sormazdı. Aynı şekilde ben de ona. Yapardık. Ama bazen sonrasında düşünürdük "ulan biz bunu neden yaptık" diye.

Aziz'e botta beklemesini söyledim. Gittim Mustafa Bakka'dan en büyük boy köpek maması aldım.

Döndüm bota.

Aziz "oha hocam" dedi.

Ben dümene geçtim Aziz başa. Artık konu deniz, tekne, bot falan olduğunda hiç sormadan bana veriyordu dümeni Ercan da Aziz de. O kadar seviyorlardı ki kullanmayı, vermeseler tadımız kaçırıyordu.

Burgazada - Kaşıkadası arası iki dakika bile sürmez botla. Hemen ulaştık. Köpekler iskeleye gelip havlamaya başladılar. İskeleye biraz mama döktü Aziz. Sonra botu bağladı. Sonra biraz daha mama. Adaya çıktık. Biraz köpeklerle vakit geçirdik, kafalarını okşadık.

Ben ve Aziz önde, köpekler peşimizde adanın içine doğru yürümeye başladık. İçerideki beçli kulübesinin önüne geldik. Kulübenin kapısı açıldı. İçeriye girdik. İçeriye biraz ışık sızıyor olsa da karanlıktı. Masanın üzerindeki gaz lambasını gördüm. Aziz çakmağı uzattı. Lambayı tutuşturdum. Çakmağı geri uzattım.

"İyi ki beni buraya getirdin," dedim.

O, bir sigara yaktı. Ben içmiyorum.

Lambayı elime aldım:

"Az sonra aydınlığa çıkacağız," dedim.

Odanın aydınlanması ile masanın üzerinde bir tuval gördüm. Bir Fikret Mualla resmiydi. Tuvalin boş yerinde mürekkep ile aynen şu satırlar yazıyordu:

"İyi ki beni buraya getirdin," dedim.

O, bir sigara yaktı. Ben içmiyorum.

Az sonra aydınlığa çıkacağız."

Okuduğum şey az önce Aziz'le benim dilimizden dökülenlerdi. Tuvalin üzerinde gördüğümde hemen hatırladım. Bu; Nazlı Eray'ın "Yeraltı Kenti" öyküsünün son cümleleriydi. Nazlı'nın okuyup da tanıyamayacağım bir cümlesi neredeyse yoktur.

Tuvali Aziz'e gösterdim. Kalakaldık.

Köpekler bizi bırakıp gitmişlerdi.

HAYDAR ERGÜLEN

Yurttan Sesler

Ses ikindisi

Sessizliğe sayılır. İkindi, gün öğleden akşama kavuşurkenki vaktir, ama önce taşra yaratılmış sonra da ikindi gibi, ona özgüdür. "Vakit vakit incelen vakit" diyerdir bir dizeye yaslanıp uyuduğu vakit de ikindi olmalı Edip Cansever'in. O dize de ikindinin göğüsüne başını koymuştur, gönlünü yaslamıştır. Vakitlerden ikindiye Edip beyin dizeleri de elbet yaz sesleri gibi duyulacaktır taşrada. Sonrası Kalır. Sonrası yazları kasabalarına dönen çocukların hevesinde kalır, sonra yaz diye anımsayacakları ne varsa o ikindilerin, o seslerin, o incelen vakitlerin içinden kalır.

Sonrası sessizliğe kalır. Hiç unutulmayacak, hiç eskimeycek bir sessizliğe. O ses ikindisidir, ki ikindi taşrada hem yaza hem güne, hem bahara hem kışa sayılır. Sayılırken gördüm. Ben oradaydım. O taşrada, o seste, o ikindide, o buluşmada yani, ne varsa sessizlik olarak incilir. Edip Cansever'in, şiirinde bir kez daha incelettiği vakit, o ikindidir.

O ses ikindisinde bulunmak da, ikindi cemini sürmek gibidir, o sessizliği size de dinletmeden ayrılmazdım o cemden.

(Neler dinledim ses ikindisinden? Ağaçların

arasından geçen ışıkların su gibi akışlarını, dem çeken kumruları, iç geçiren yaşlıları, yerde ekmek kırıntılarının peşindeki güvercinlerin sudan ince adımlarını, birazdan usuldan çağırarak vakit ezanını, bir faytonun taş yollardan geçerkenki tekerlek seslerini, faytoncunun kamçısının havayı dövmesini, atların nallarında toplanmış sızlanışlarını, yalnızca çay bardağını yavaşça karıştıran kaşığın cama değen tınısı değil, şekerin çayda erimesinin sesini, gölgenin sessizliğini, yaprakları okşayan rüzgarın şakacı gültüşünü...)

Sesin akşamı

İkindi usulluğunda temizlenir ses. Pürüzsüz, su gibi, işlek, ışıklı, pırıl pırıl, üzerine gölgenin tozu düşmemiş, beyaz bir coşku olarak bekler. Kendini bir sessizlikte bekletir ses ikindisi, ikindinin sesi. Herkes bilir, taşra bilir, sokaklar bilir, ağaçlar, parklar, sular, havuzbaşları, yeni yıkanmış taşlıklar, avlular, cami bahçeleri, çarşılar, şadırvanlar bilir. Dallardaki kuşlar da bilir, tüylerini güneşle tanıştıran kediler de. Şımarmayı çoktan unuttmuş köpekler, her şeyi bilen, gören, anlayan gözleriyle bilir, sessizliği de ikindiye de, yaklaşan sesin akşamını da.

"Akşam erken iner mapusaneye", taşraya da erken iner akşam. Ve birazdan da tüm karanlığı, koyuluğu, kederiyle sesin üstüne

çöker, içine girer, sesi ele geçirir ve onu kendi yerine gezdirmeye başlar. Ses gezmesi, akşam gezmesi. Aslında sesin akşam gezmesi efkardan, kederden, gamdan, hiçbir yoksuz da kendi kendine içlenmeden örülüdür. Taşraya akşamın çökmesi, hüznün çökmesinden başka nedir? Dışarda kimsecikler yoktur birkaç köpek ve kediden başka, ama içeriye çöken hüznün de dışarda yoktur. Yenisini bilmem ben eski taşradan söz ediyorum. Televizyonun, videonun, bilgisayarın olmadığı, radyonun da kendisinin çalıp kendisinin duymadığı eski gam akşamlarından. Sahi siz de taşra deyince, sözcüğün sağına soluna, kıyısına köşesine bakıp keder aramaz mısınız, üstüne yapıpıp kalmış, ne yaparsınız çıkmaz bir gam bulmaz mısınız?

Taşra, sesin akşam olmasıdır, hüznün gamıdır, keder makamıdır.

Yurttan Sesler

Göz açılmadan daha uyanır ses. Dünya sesle açılır her sabah. Dünyada olduğumuzu, burada hayat olduğunu, canlılar olduğunı, yaşadığımızı bize duyuran sestir. Sesimiz olmasa kim söyleyecekti bize yaşadığımızı, dünyada bulunduğumuzu, bugün de sabah olduğunı kim haber verecekti? Ses işte, günebakan gibi bir şey, akşamsefası da de, öyle acıyor, seşebakan.

Sabah da sesaçan öyleyse. Hayatın, dünyanın seslerine karşı radyonun sesi. Köy saati, çiftçi saati, tarım, ziraat haberleri, türküleri, Bizim Eller...Günaydın! Radyo belki de üç şey için icat edilmiştir, Yurttan Sesler, Özyay Gönülüm ve Arkası Yarın için. İcat dediğim latife, Yurttan Sesler programıysa, hadi bir latife daha edelim, belki de Cumhuriyet onun için ilan edilmiştir. Sabah radyosunun İstiklal Marşı sayılır Yurttan Sesler. Ses Meclisi. Tatlısı, tuzlusu, ortası, sadesi, şekerlisi, lokumlusu, ballısı, kaymaklısı, acısı, soğanlısı, hırcanlısı, havasıuzunu, havasıksısı, ezcümle memleketin yedi iklim dört köşesi orada dile gelir, ses olur, sabah eve gelirdi! Şimdi de var sanırım, var da, kulak verecek kimse yok!

Cemile Cevher Çiçek, annem, onun Ali Ekber Çiçek'in karısı olduğunu söyler, sonra da eklerdi, Laz kızı, Ahmet Gazi Ayhan, Yıldız Ayhan, annem "Tatar kızı" derdi ona da, Eskişehirli Tatarlardanmış, Osman Türen, Aliye Akkılıç, Ahmet Sezgin, tam Türk filmi jönü gibi taranır giyinirdi, Clark bilyak mıydı Douglas mı, ondan vardı, yoksa Ahmet İnecbiyi diyerek kadar incecik miydi duğadığın üstündeki o karaltı, Neriman Altındağ Tüfekçi, anneme göre o da cici anneannemmişmiş, dedem pek beğenirmiş de sesini, Saniye Can, Muazzez Türüng, Yıldırım Çınar, Nezahat Bayram, Turan Ergin, babanızın raki arkadaşları derdi annem onun için de... Radyo sanatçıları evimizin de sanatçılarıydı gördüğünüz gibi, tabii "Radyo Saati", "Radyo Haftası" dergileri de vardı eve giren, sepya, kahverengi-beyaz arası renkleri ve kitap boyutuyla.

Muzafer Akgün

Saadet teyzemle, ben de 3 ay küçüktür, anneannemlerin Eskişehir'de Kurtuluş Mahallesi Yeni Sokak no.23'teki, bahçesinde tek büyük bir ağaç olan küçücük evlerinde radyo sanatçısı olma oyunu oynardık, o en çok türküçülerden Muazzez ile Muzafer olurdu, ben kim olduğumu henüz bulamadım, hatırlamaya çalışıyorum. Ahmet Sezgin olmadığım muhakkak, Osman Türen mi olurdu acaba?

Zeynep Değirmencioglu'nun Ayşecik filmlerinden *Boş Beşik*'te, galiba demeyeyim, şurdan hemen bakayım, evet oymuş, Muzafer Akgün, 1965 yapımı bu filmde "Nenni Nenni" türküsünü söyler, "bebeğin beşiği çamdan/yuvarlandı düştü damdan/beybabası gelir şam'dan/nenni bebek oy".

Taşra, sesin akşam olmasıdır, hüznün gamıdır, keder makamıdır.

'Bebek hepimizi yakıp yıkıp kül eyler'de, gözyaşları orda mı kalırdı sanırsınız, "Ne karaymış şu alının yazısı" diye başlayıp, "gurbet elde ah çekerek ağlarım" diye yol verirdi gözyaşlarımıza yeniden. "Gitti canımın cananı/beni bıraktı yaralı" derdi sonra, en çok sevdiği türküsü de buymuş, en çok sevdiği yarası da buydu belki. "Hangi bağın bağbanısın gülüşen" diye gamdan açılacak, aşk başında gezinecektir sonra da, "aldın aklım beni ettin deli sen aman!" Pek çok türküyü ilk ondan dinlemişim, onlar da en sevdiğim türküleri olacaktı meğer, "Gurbet elde bir hal geldi başıma/ağlama gözlerim Mevla kerimidir"den "Yüce dağ başında yanar bir ışıık" türküsüne kadar.

TRT radyo sanatçısıydı, nezahetli bir sesi, terbiyeli, beyaz bir ses, ama gazeli de güzü de gamı da derdi de, hepsini hakkını vererek içimize atardı. 50 yıldan fazla oldu, onun hepsi de sanki benim için seçip söylediği türküleri gönümde taşımaya başlayışım. Sesinin dışına çıktığı anlar da olurdu, hani bir evin tüm pencerelerinin, kapılarının aynı anda ve karşılıklı açılması gibi, o zamanlarda hemen sesimi üşütürüm diye kaygılandığından besbelli, evin kapılarını, pencerelerini örter gibi kapatırdı sesini. Yine de sesinden sokağa çok şeyler taşıtı, onları saymaya kalksam gün akşam olur!

Muzafer Akgün, sabah dinlediğim

akşam makamıdır. Beyaz bir sesin koyularda gezmesidir. Sesini az, yani fazla değilmiş, herkese yetmezmiş gibi 'tutumlu' kullanan bir hali vardır, ev hali. Sabah da olsa, geç yatmış, uykudan yeni kalkmış da olsa, sesi yikanmış, yüzü gözü açılmış, uyanmış, ses görevine başlamıştır. Kederi de abartmadan dağıtır, fazla derinlere, ötelere, varıp da dönülmez yerlere gidilmesin sabah sabahtr, öyle ya. Öyle de, yine de ne yapsa, sabah da olsa, Yurttan Sesler'de de söylese, sesinin onca temizliğine karşın, giderilemez bir tortu vardır. Ne yapsa çıkmasın sesinden. Ne söylese hep o 'nezahetli hüznün', Muzafer Akgün.

(Özyay Gönülüm. Yüzü değil yalnızca, asıl sesi gözümün önünde. Muzafer Akgün yazarken Özyay Gönülüm dinlemek ya da onu düşünmek, yazıya iyi gelir belki. Onun sesinden yayılan ışık, çocuk gönülümüzü nasıl da güldürür, ısıtır. Soyadını hatırladım böyle deyinse, herhalde sesinin, yüzünün, gözlerinin temizliğini, ışığını taşıyordur soyadı da. "Cemile'min gezdirdi dağlar meşeli, imanım/haydi de üç gün oldu yar senden ayrı düşeli" türküsünü dinledim ondan. Seviniyem demiştim, nedense üzüldüm.)

SEMİHA DURAK

İyi Huylu Bir Kaçış

Bir tuhaflık sezmiş miydiniz?" Ellerini dizlerinin üzerinde çekingenlikle birleştirmiş oturuyor, boş gözlerle karşıdaki genç adama bakıyordu. Soruyu duymasına duymuştu ama, kafasını bir türlü toplayamıyordu. Hayatında ilk kez bir polisle böyle yüzyüze gelmiş konuşuyordu. Karakola girerken, babasının geçmişte gördüğü işkencelerden kalan izleri ve ne kadar sansürlü de anlatılsa ürktüçülüğünü kaybetmeyen hikayeleri hatırlamıştı. Şimdi karakola yardım istemeye gelmiş olması, ne demek oluyordu? Hayat yine ne anlatmak istiyordu?

"Tuhaflık derken?" diye sordu. Uykusuz ve yorgun olduğu her halinden belli olan polis memuru, yüzünü bilgisayar ekranından ayırıp başını sağ yanına doğru eğdi, Cevdet'e yukarıdan bir bakış attı. "Normalde olduğundan farklı bir davranışı, dikkatini çeken bir şey." Büsbütün rahatsız etti bu bakış Cevdet'i. "Yok, hep normal biriydi. İyiymi yani, mutlu. Hiç kötü huyu yoktu oğlumun Memur Bey." "Ooo biz ne iyi huylularını gördük." Odanın kapısı açıldı ve otuzlu yaşlarının başında bir kadın polis, başını içeriye doğru uzattı. Kendisi girmese de meyve aromalı parfümünün kokusu sizizvermiş ti odanın içine. "Kamera kayıtlarına göre ikamet ettiği adrese yakın bir postaneden çıkarken görülmüş, aynı saatlerde telefonunu sattığı kişiye ulaştık. En son tren istasyonu girişindeki görüntüleri var elimizde. Şimdiye kadar bulabildiklerimiz bunlar."

Oğlundan bahsedildiğini anlamamıştı bile Cevdet. Karşısındaki oturan polis ona dönüp "nereye gitmiş olabilir?" diye sorunca farketti, tren istasyonunda sırı kadem basanın oğlu olduğunu.

Oğluna, kendine, artık pek de kendi olmayan, koca bir boşlukta sallanan ruhunu taşıyan bedenine de yabancıydı o an. Oğlunun gülümseyen yüzü geldi gözlerinin önüne. İyi huylu yüzü...

Karakoldan çıkarken başı iyice öne düşmüştü; omuzlarının üzerinde taşıyamayacağı kadar ağırlaşmıştı artık.

Fotoğraf: Don McCullin

Tuhaflık arıyordu. Oğlunun bir tuhaflığını.

Günlerce düşündüydü, ama aklına hiçbir şey gelmiyordu. Bugün tekrar karakola gidecekti. "Gelmenize gerek yok" demişlerdi ama duramıyordu, gidecekti yine de. Kahvaltı masasını hazırlarken yine iki tabak koyduğunu farkedince boğazının düğümlendiğini hissetti. Sandalyeye oturup başını ellerinin arasına aldı. "Nereye gider, neden?" diye söylendi kendi kendine. Ellerini başından tabaklara doğru uzatıp öfkeyle iteledi iki tabağı ve masadan kalktı. Mutfaktan çıkarken gözü duvardaki çerçeveli fotoğrafa ilişti. İlkokul önlüğüyle okula başladığı ilk gün çekilmiş, pırl pırl gözleriyle minik oğlunun fotoğrafı. Önünde durup sanki müzede ilk kez gördüğü bir sanat eserini inceler gibi uzun uzun inceledi. Ressamın bir fırça darbesiyle, resmin bir köşesine bıraktığı gizli mesajı arar gibi, yıllar sonra o mesajı o bulacakmış gibi baktı durdu.

Fotoğrafın önünden umutsuzca ayrılp salona doğru yürürken aniden durdu. Oğlunun ilkökul öğretmenile konuştuıkları gün gözlerinin önünde canlanıverdi.

"Önce ebeveynlerinden birinin yabancı olduğunu düşündüm" diyor du öğretmen.

"Ama sonradan bu dilin hiçbir dile benzemediğini, uydurma bir dil olduğunu anladım."

Cevdet o gün karakoldaki polise baktığı gibi aynı şaşkın ifadeyle bakmıştı. Öğretmen konuşmaya devam ediyor, tepesindeki büyük topuzdan sıyrılıp çıkan bir grup saç sallanıp duruyordu.

"Tamamen kendisinin uydurduğu bir dil konuşuyor! Evde de konuşuyor mu bu dil?"

"İlk kez sizden duyuyorum Öğretmen Hanım."

Aldığı yanıtı hiç şaşırmış görünmüyordu öğretmen.

"Hayır yani diğer çocuklara da öğretmeye başlamış üstelik. Ne yapacağımızı şaşırdık Cevdet Bey. Tam bir kaos anlayacağımız."

Oğluyla ilgili hatırladığı tek tuhaflık buydu. İlkokulun ilk günlerinde, kendi icat ettiği bir dille başlamak istemişti hayata. Sadece kendisinin ve onu anlamak isteyenlerin konuşabileceği bir dil.

Karşısına almıştı hemen o akşam. "Yapma oğlum, korkutmuşsun bak öğretmenini ilk günlerden."

Minicik kollarıyla sarılıp bir öpücük kondurmuştu oğlu yanına. "Tamam baba, yapmam söz."

Oğlunun tek tuhaflık hikayesi de böyle bitmişti işte. Öğretmeni "Çok şükür herşey yolunda CevdetBey, oğlunuz tamamen adapte oldu" deyince de rahatlamış, unutturmuştu.

Nereden aklına gelmiş kendine bir dil uydurmak, bunu hiç sormamıştı.

Aradan on beş yıl geçtikten sonra merak ediyordu şimdi.

Öğretmen bu uydurma dil olayını anlatırken, "annesiz çocuk elbette olacaktı bunlar ne sandın Cevdet" diye söylemişti kendi kendine. Böyle bir şeyi hem beklemiş, hem de belki kişileri yıkar ve sorunsuz bir çocuk olur bizi, diye kendini telkin etmişti.

Annesi öldüğünde beş yaşındaydı oğlu. Cenazeden sonra sanki dilini kesmişler gibi, üç gün hiç konuşmamıştı kimseyle. Tek bir kelime bile. Dördüncü günün sabahı, eskindeken bile iyi huylu bir çocuk olarak uyanmıştı. Sorumluluk sahibi, akıllı bir çocuk. Bu da bir tuhaflık hikayesi olabilir miydi acaba? Aşırı normallik hali.

Sarıp sarmalamışlardı birbirlerini. "Bu yüzden böyle kolay atlatıldı, atlattık karımın

Sorumluluk sahibi, akıllı bir çocuk. Bu da bir tuhaflık hikayesi olabilir miydi acaba? Aşırı normallik hali.

gidişini, onun yokluğunu" diyordu soranlara. Görüntüler buğulanıp kayboldular gözlerinde. Buğudan kalan ıslaklığı da elleriyle sildi. Günlerdir ne yer, ne içti, nerede uyur? Başına bir şey geldiyse? Polislerin düşündüğü gibi uyuşturucu batağına düşüyse? Durduğu yerde duramıyor evin içinde bir o yana, bir bu yana dolanıp duruyordu. Oğlu gittiğinden dolanıp durmak. Çiçekler susuzluktan kurumaya başlamış, gelen postalar kapının önünde birikti. Perdeleri açıp kapatmıyor, böyle yapınca sanki günler geçmemiş sanıyordu. İçinden saymaya devam ediyordu oysa. Bir haftadır kayıptı oğlu.

Geçen zamanın ayırına varınca karnına kocaman bir taş oturdu. Bir şey yapmıyordu. Gidip bütün perdeleri açtı, çiçekleri suladı, yerdeki bütün mektupları topladı. Rutinlere geri dönmek bir anlığına unutturdu olan biteni. Mutfağa gitti, kendine bir kahve yaptı. Yemek masasına bıraktığı zarfları parmaklarıyla isteksiz ve ilgisizce dağıtıp inceledi. Faturalar, reklam ilanları arasındaki küçük beyaz zarfın üzerine oldukça düzgün bir el yazısıyla yazılmış ismini gördü. Ensesinin gerildiğini, kalp atışlarının hızlandığını hissediyordu. Sabırsızlıkla, ama içinekinde zarar vermemeye özen göstererek yırtıp açtı zarfı.

"Baba,

Eğer bu mektubu okuyorsan, sonunda cesaretimi topladım demektir.

Şaşırdığını biliyorum. Bunu hiç beklemiyordun değil mi? Ama seni bırakıp giden ben değilim. Sen çoktan bırakıp gitmiştin beni.

Annemin giderken seni de yanında götürdüğünü, cenazeden eve döndüğümü gün anlamıştım. Hiçbir şey artık eskisi gibi olmayacaktı. Bunu biliyordum. Bir anda ikinizi birden kaybetmiştim. Ruhunun bütün sıcaklığı da, bana kendimi güvende hissettiren, gülüşündeki çukurlar da annemi sakladığımız o karanlık çukurun içinde kaybolup gitti. Önce küstüm sana. Annemin peşinden gittiğin için, beni bir başıma bıraktığın için kızdım, konuşmadım.

Sonra bir gecede büyüdüm. Bütün hayatımı seni üzmemek için yaşadım. Seni cenazedeki gibi üzgün görmemek için...

Sen de benim için yaşıyormuş gibi yaptın. Yanımdaydın, benimleydin, ama hiç yoktun.

Çok yalnızdım baba. Senden başka hayallerim de oldu sonra. Kendi yarattığım bir dille onlarla konuştum. Sana ilk ve tek peydan okumam da buydu sanırım. Senden zili gizli konuşmaya devam ettim onlarla.

Birbirimize adadığımız yarı ölü mürterimizin içinde ikimiz de yorulduk baba. Kendimi tanımaya, bulmaya gidiyordum. Sen aynıysın yapmalısın. Annemle beraber o ura gömüğün hayattan gamzelerini geri alısın baba.

zülme ve sana kızgın olduğumu anımsa. Bu iyi huylu bir kaçış. Zalde belum. Seni Seviyorum."

Leylim,

Nicesin gene? Beyninde mi, yüreğinde mi, başka bir yerinde mi, nerendeyse o İNAT'ı yontun yaratan dokuları öpmek isterim. Evrende seni özler, seni isterim. Başkaca hiç. Ne taktığım, ne de vurulacağım bir nen yok. Seni. Sade seni.

Ben iyiyim. O ...lerden henüz bir haber çıkmadı. Beklettiklerine göre, sonra iyi sanırım. İyi olmasa da takmam. Her dilediklerini yaparsınlar. İsterlerse sinirlerimi, etlerimi, kemiklerimi, adımı, sanımı, cımbızlarla tek tek alsınlar. Unuttum. Korkmay, sakınmay. SENİ ALAMAZLAR BENDEN. Talsım bu işte. Ayakta, fırtına gibi beni tutan bu.

Kalem tutan ellerine kurban olurum. Yaz Ahmet kuluna iki satırcık.

Ha! İş bilen tuttum. Tuğla yapıyorum. Ekmek çıkıyor. Sonbahara -olmazsa ilkbahara- kitabımızı mutlak çıkarıcam. Abstrait resimlerini biriktir. Desenlerin varsa yitirme. Kitabımıza alırsız. Ne diyon?

Kulluğum, divaneliğimle ellerini, gözlerini operim. Öpüyorum ama doysamayorum. Mutluluk ya da cehennem bu galiba. Sana doymak, korkunc ahmaklık olur.

Hadi gel...

(İmza)

ZEYNEP ORAL

Ahmed Arif: Eskimeyen Sevda -Eskimeyen Hasret - Eskimeyen Prangalar

**Cem Yayınevi
kitabın yirminci
baskısını
yapacaktı. O
günlerde yirmi
yılıda yirminci
baskı görülmemiş
bir şeydi. Sanat
Dergisi olarak
Ahmed Arif Dosyası
hazırlamaya karar
verdiğimizde
soluğu Ankara'da
yanı başında
aldım. Sabahın
erken saatlerinden
akşamın geç
saatlerine süren
o sohbet boyunca
kalbime kaç
hançer saplandı
anlatamam.**

"Terk etmedi sevda beni.
Aç kaldım, susuz kaldım,
Hayın, karanlıktı gece,
Can garip, can suskun,
Can parampaça...
Ve ellerim, kelepçede,
Tütünsüz, uykusuz kaldım,
Terk etmedi sevda beni..."

Her yaşta binlerce "geç", aç susuz, tütünsüz uykusuz da kalsa, can parampaça, eller kelepçedeysen, bu sevdayla beslendi, bu sevdayla direndi, bu sevdayla güçlendi, bu sevdayla büyüdü, bu sevdayla çoğaldı, bu sevdayla geleceğe sımsıkı sarıldı.

Ülkemde her on yılda bir şunlar suçludur, şunlar suçsuz; bunlar "vatan haini", onlar "vatansever"; diye tanımlandıkça... Askeri ya da sivil darbeler birbirini izledikçe... "İçeridekiler" in sayısı çoğaldıkça... "İçeri" yle "dışarı"nın nerede başlayıp, nerede bittiği belli olmadıkça... Ahmed Arif'in 1950'lerde yazdığı "Sevda Beni" şiiri, her zamanın şiiri, şimdinin şiiri oldu ve olacaktır.

Yalnız "Sevda Beni" şiiri mi? Hayır. 1968'de yayımlanan Ahmed Arif'in "Hasretinden Prangalar Eskiittim" adlı hayattayken yayınladığı ilk ve tek kitabının içindeki 20 şiirin her biri sanki yüzlerce yıl önce, hayır hayır, bugün, şimdi bizim için yazılmış gibidir. Yirmi şiirin her biri mi dedim... Yanlış. Bu kitabın içindeki tüm şiirler, tek bir şiir: Bir destan. Bu destan gerçeklere, en somut olaylara, en somut duygulara dayanır. En yalın dille söylenmiştir. Yalın olduğu kadar da derinlere iner, derinin en derinine kök salar. Fermanını yürekten alır. Coğrafyadan alır, tarihten alır. Ama en çok, en çok yürekten... Yüreğin çırpışısı sese dönüşür.

Bu destan, Doğu Anadolu'nun, Doğu Anadolu insanının, hem insanın hem yörenin doğasının destanıdır. Çetin, amansız, mert, yiğit, cehennem yürekli, kuş yürekli, çatal yürekli, narın, sert, filinta endamlı, duru su gibi yalın, gürül gürül çağlayarak akan, umudunu ezikliğine, gücünü yenilgilerine katk etmiş, horlanmışlığına, zulme karşı umutla direnen ve direnmeye çağırın sevdalı mı sevdalı bir destandır.

Ahmed Arif'in şiiri kendi yaşadıklarından, gözlemlerinden ama aynı zamanda zengin halk şiirinden, türkülerden, destanlardan, halk değişimlerinden beslenen bir şiirdir...

Ahmed Arif kendi sevdasını, kendi kavgasını, kendi yaşamaını, düşüncelerini, duygularını ifade ederken aynı zamanda Anadolu halkının da yaşamaını, duygularını, düşüncelerini dile getirir. Öylesine bütünleşmiştir. Halkın sevinçini, acısını, kaygısını, derdini, dermanını "içerden" bilir. Bu nedenle de şiirile yaşamaı, sevdasıyla hasretli, kavgasıyla direnişli, iç içe geçmiş tir ve Anadolu insanıyla bütünleşmiştir.

Şiirin ağır içişli, eleştirmen arkadaşım Mustafa Öneş'in deyişle, Ahmed Arif

bir "Halk Korosudur" ve bu kitaptaki tüm şiirler okunduğunda "Şiirleri Ahmed Arif değil de Anadolu'nun taşı, toprağı, tüm bireyleri söylüyormuş sanısı uyanıyor ya da 'Anadolu' adlı bir tragedya izlerken, orada yaşayanlardan bir koronun ağzından dinliyormuş duygusuna kapılıyorsunuz." Aynen böyle.

1988 Mayısında, 68 olaylarının yıl dönümüyle birlikte "Hasretinden Prangalar Eskiittim" kitabının da yıl dönümü kutliyorduk. Cem Yayınevi kitabın yirminci baskısını yapacaktı. O günlerde yirmi yılda yirminci baskı görülmemiş bir şeydi. Sanat Dergisi olarak Ahmed Arif Dosyası hazırlamaya karar verdiğimizde soluğu Ankara'da yanı başında aldım. Sabahın erken saatlerinden akşamın geç saatlerine süren o sohbet boyunca kalbime kaç hançer saplandı anlatamam.

Hiç unutmam hançerlerin ilki "Öksüzüm" sözüydü! Çocukluğunu anlatmasını istediğimde, ağzından çıkan ilk sözcük bu oldu.

"Öksüzüm..." O andan başlayarak, yalnız sevdanın değil, ülkeyin her köşesine sızan baskının, zulmün, tehditlerin ve yüreklerle salınan korkunun da endişelerin de kolay kolay kimseleri terk etmeyeceği ortadaydı içimde bir şeyler isyan etmeye hazırdı ki, o sürdürdü: Diyarbakır'dan Siverek'e, Siverek'ten Urfa'ya, şayak kumaşlar arasında geçerek; "Lawrence" in kiralık katilleri tarafından öldürülen yedi dayının" anısını sırtlayarak; Kerküklü Kemalî baba, sekiş kardeş arasında sıyrılarak, analığının sütünü emerek büyüdü...

Kendi deyişle: "Ve ben şairim / Namus içişiyim yani / Yürek içişisi" diye tanımlayan Ahmed Arif, Diyarbakır'da doğdu (1927). Anasını hiç tanımadı. İlkokulu Siverek'de okudu. Babası Arif Hikmet Bey Nahiye Müdürü'ydü ve sürekli eşkiya takibindeydi. Sonra Diyarbakır ve Urfa'da ortaokul. Baba, Harran'da kaymakamdır...

Türkülerle, zılgıt çeken kadınların sesleriyle, rüzgara tutulmuş renklerle, birbirile yarışan atlarla, geçit törenleri, bayramlarla, düğünlerle, aşiret kavgaları, kan davaları, eşkiya olaylarıyla doludizgin dört nala giden bir çocukluk...

O günlerden kaldı: "Kırveyiz, hismız, kanta bağlıyız/ Karşıyaka köyleri, obalarıyla/ Kız alıp vermiş yüz yıllar boyu, komşuysu yaka yakaya/ Birbirine karışır topraklarımız/ Bilmezlikten değil./ Fıkarakıltan./ Pasaporta isinmamış içimiz/ Budur katimizde sebebe suçumuz./ Gayri eşkiyaya çıkar adımız./ Kaçakçıya/ Soyguncuya/ Hayına.../ Kırvem, hallarımı aynı böyle yaz / Rivayet sanılır belki./ Gül memeler değil / Dondım kurşunu / Parampaça ağzımdaki..."

"Vatanım Siverek'tir" dediye de biliyoruz ki, bugün Doğu Anadolu'da, Güneydoğu Anadolu'da girip çıktığı, yerleştiği, şöyle bir

uğradığı, bir süre kaldığı her kasaba, her köy, her kentin insanları, sonradan, "Ahmed Arif mi? O benim hemşehrimerdir, bizim köyümdür, bizim kasabadandır, bizim oralıdır" diyecekti...

Varsın desinler. Bu da Ahmed Arif'i çok mutlu edecekti.

Afyon Lisesini bitirdiğinde şiir yazıyordu... Sene, 1940 ya da 41. "Seçme Şiir Demeti" Dergisi'nde bir şiiri yayımlandığında, ve de karşılığında on lira aldığına dünyalar onun oldu. "Çünkü: Şiirden para geldi mi çok işe yaradı. Ekmek almaya yaradı." Çünkü yatılıydı ve ekmek karneyleydi.

Lisede her çocuk şiir yazardı neredeyse... Ancak onun kadar Gündüz Akıncı, Behçet Necatigil'i ezbere bilen, Cahit Külebi'ye, Tanpınar'a hayran; Baudelaire'e, Valéry'ye hayran ve Nazım Hikmet'ten ritmi, ses uyumunu almaya çalışan bir başka öğrenci yoktu.

Sonra askerlik, İstanbul'da. Sonra Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Felsefe Bölümü, Ankara'da...

İlk tutuklanması 1948'de. "Palmiro" adlı bir şiiri yüzünden. Tam da Dışişleri Bakanlığı'nın açtığı sınavı kazanmış, dışarı yollanacaktı... Beraat etti. Serbest kaldığında Danış'ya baş vurdu. Merkez Bankası'nda bir iş verdiler. Hem çalışıyor hem okuyordu...

Artık ilk şiirlerini yazdığı günlerdeki gibi kendini Baudelaire sanmıyordu. Daha iyisini yazmaya çalışıyordu.

Derken "Büyük Av". 1951'de. Birgecede "solcular" ı toplayıverdiler... Sonra zulüm, sonra işkence, yine işkence, yine işkence...

Bedeninde kırılmadık kemik kalmadı.

Ah işte hançer darbeleri hızla birbirini izliyor. Kemiklerinin kırılması değil sonradan söyledikleri daha çok acıyı içimi.

Ahmed Arif'i zulmü, acısı, işkenceyi, baskıyı ne denli saklamaya çalışırsa çalışsın, onu dinlerken, ben onun yüzünde, gözlerinde hepsini görüyordum, okuyordum. İstemeden de olsa bu konu aklında, hemen ekliyordu:

"İşkence gören tüm çocuklardan özür dilerim."

"İşkence gören tüm gençlerden özür dilerim!"

Tanırım ne biçim memleket bu! Hiç mi, hiç mi bitemeyecek!

Toplam 38 ay yattı hapiste.

Yaşamının son gününe kadar da "Ama önemli değil" diye o dönemi geçirmeye çalışacak ve her seferinde "Sabıkalı değildim" diye ekleyecekti.

O günlerden kaldı "Unutmadığım" şiiri.

"Acardın / Yalnızlığında / Mavi ve yeşil, / Acardın. / Tavşan kanı, kınalı-berrak. / Yenerdim acıları, kahpeklikleri... / (...) Canımın gizlisinde bir can idin ki / Can değil, sevdamız akardı geceye, / Sıktıkça cellaad, / Kemendi... // Duymak gözlerinde duymak üç-ağaçları / Susmak. / Gözlerinde susmak, / Ustura gibi... / Gözlerin hani?"

Ve o günlerden kaldı:

1968'de yayımlanan Ahmed Arif'in "Hasretinden Prangalar Eskittim" adlı hayattayken yayınlandığı ilk ve tek kitabının içindeki 20 şiirin her biri sanki yüzlerce yıl önce, hayır hayır, bugün, şimdi bizim için yazılmış gibidir. Yirmi şiirin her biri mi dedim... Yanlış. Bu kitabın içindeki tüm şiirler, tek bir şiir: Bir destandır.

*Terketmedi sevdam beni.
Hay kaldım, susuz kaldım,
Hayır, karanlıktı gece,
Can garip, can suskun,
Can paramparça...
Ve ellerim kelepçede,
Tutünsüz, yuksuz kaldım,
Terketmedi sevdam beni..."*

(Sevgil Okurlar, bu yazıyı yazarken, bu bölümü yazmayayım diydum. Ama sonra... Hayır herkes bilsin! Herkes bilmeli!)

"En büyük acıyı can içindeyken duymuyorsun. En çoğu başlıyorsun... Genç insan dayanıyor. İşkence gören tüm çocuklardan özür dilerim... Sansaryan Han'daydım. Dokuz numaradaydım. Çok hastaydım. Ayarlardı ifadem alınmıyordu. Yattığım yerde, zeminden lağım akıyordu. Lağım la beni bir izgara ayırıyordu. Bitaptım. Gece yarısı bir telgraf geldi. Telgrafta "Baban öldü. Cenaze yerde kaldı. Annen Arife." yazılıydı

Yıl 1953. O an tüm dünyası yıkıldı. Bana anlatırken gözyaşlanımı tutamıyorduz. Söylenecek hiçbir şey yok. Sessizlik. Bitti sandım. "En büyük acıyı" anlattı, bitti sandım. Ama hayır bitmemişti... En büyük acıyı henüz anlatmamıştı...

"Bir süre sonra beni hastaneyi kaldırdılar. Orada bir doktor, 'O telgraf yalancı, nasıl yuttun, hiçbir ana öyle bir telgraf çekmez, nasıl olur da inanırsın' dedi."

Önce şaşırıldı. Sonra tüm Toros'lar üzerine yıkıldı. Ya da "Tüm Toroslar üzerine inse, böylesine yıkılmazdı."

Hayır. Babasını, bir türlü doyamadığı

babasını daha sonra kaybedecekti. Ve babası oğlunun hapiste olduğunu hiç bilmeyecekti. Onu yurt dışında sanıyordu.

Akşam olmuştu. Mevsimlerden bahardı. Ama Ankara'nın üzerine çöken sisli puslu akşam, insana bahar ne zaman gelecek dedirtiyordu...

Ahmed Arif'le evden birlikte çıktık. Konuşa konuşa taksi durağına gidiyorduk... Ben, yeni yazdığı şiirleri bir an önce yayımlaması için dil döküyör, hepimizin sabırsızlandığını, onlara ne denli ihtiyacımız olduğunu anlatmaya çalışıyordum... O, hep arkasına bakıyordu...

Çok geçmeden, ayırına vardım ki yürüdüğümüz o yolda korkular, endişeler, kuşku bir birine karışmaktadı. Şiir yazma korkusu... Yayımlama korkusu... İzlenme korkusu... Yeniden yeniden acı çekme korkusu... Ve daha bilemediğim, kendimize bile itiraf edemediğimiz bin bir ruh hali...

Taksi durağına geldi. Kucaklaştık, birbirimize sarıldık...

Ahmed Arif'i son görüşümdü. Onu üç yıl sonra kaybettik.

Son konuşmamızda "Şiir, bana sevinç, mutluluk vermiyor. İçinde boğulacağım acılar veriyor..." demişti. "Ama eğer şiirlerim, düşünceler ve yürekler arasında bir ilişki, bir bağ kuruyorsa, o zaman mutlu oluyorum" diye eklemişti.

Evet onun şiiri hala bugün de bu ilişkiyi bu bağ kuruyor. Çünkü ülkemde, zülüm ve işkence eskilmiyor, prangalar eskimiyor, gözlemler özlem, sevdaya hasret hiç dinmiyor. Ya da şöyle diyelim: İşte "Hasretinden Prangalar Eskittim"

"Seni, anlatabilmek seni.

İyi çocuklara, kahramanlara.

Seni anlatabilmek seni,

Namussuzla, halden bilmeze,

Kahpe yalana.

Ard-arda kaç zemheri,

Kurt uyur, kuş uyur, zindan uyurdu.

Dışarda gürül-gürül akan bir dünya...

Bir ben uyumadım,

Kaç leylim bahar,

Hasretinden prangalar eskittim.

Saçlarına can gülleri takayım,

Bir o yana

Bir bu yana...

Seni bağırabilsem seni,

Dipsiz kuşuylara,

Akan yıldıza,

Bir kibrit çöpüne varana,

Okyanusun en ıssız dalgasına

Düşmüş bir kibrit çöpüne.

Yitirmiş tılsımını ilk sevmelerin,

Yitirmiş öpüklerini,

Payı yok, apansız inen akşamdan,

Bir kadeh, bir cigara, dalı gidene,

Seni anlatabilsem seni...

Yokluğun, Cehennemin öbür adırı

Üşüyorum, kapama gözlerini...

Ahmed Arif'sizlik

ATAOL BEHRAMOĞLU

Bazı adların önüne, yanına, çevresine, onu niteleyecek bir söz koymak güçtür. Ahmed Arif adı böyledir.

Tek başına, herhangi bir eklemeye gereksinimi olmadan, çelik gibi, mücevher gibi ışıldar.

Tıpkı kendisi, kişiliği gibi.

Ahmed Arif'i tanıması olmak, hayatının değerli, en kıvanç verici, en onur duyduğum bir kazanımıdır.

Tıpkı yokluğunun da aynı ölçülerde bir yoksun kalış, bir avuntuşuzluk olması gibi. Ondan söz ettüğümüz bir gün, İlhan Selçuk, "Bambaşka bir adamdı" demişti.

Öyleydi evet.

Bambaşka bir adamdı.

En olumlu anlamlarıyla bambaşka bir adam.

Şimdi anımsadığım vesilelerle birkaç kez İstanbul'da, bir kez Antalya'da, bir kez de bir kültür etkinliği için gittiğimiz Hacıbektaş'taki buluşmalarımız dışında, ona ilişkin bütün anılarımın mekânı o yıllarımızın sevgili Ankara'sıdır.

1960'ların Ankara'sından söz ediyorum.

Devrimci bir üniversiteli genç olarak hayat okyanusuna balıklama daldığım, ümitlerimizin ve hayallerimizin Türkiye'si ve Ankara'sı.

Ahmed Arif'le tanışıklığımız ve kopmaksızın süren ağabey-kardeş

yakınlığımız, o yılların Ankara'sındadır.

Bazı şiirlerini
bir antolojide
lise yıllarımda
okuyup o
sırada
tadına pek

varamadığımı
daha önce de
yazmıştım.
Şairi ilk kez
1960'lı yılların

başlarından Siyasal Bilgiler Fakültesi'nin konferans salonundaki bir şiir dinletisinde görmüş, sahnedeki arkadaşlarımla yine pek etkilense de onlardaki ve okuyuşta ki özgün ve özel vurguları duyumsamıştım.

Şimdi nerede ve ne zaman olduğumu anımsayamadığım tanışmamız ve özellikle de 1960 yılların ortalarından sonraki birkaç yılda her fırsatta buluşup sohbetlerimiz ise, bana da, onu yakından tanıyan herkes gibi, onun gerçekten de bambaşka bir kişi ve bambaşka bir şair olduğunu gösterecekti.

Ahmed Arif'le meyhane sohbetlerimiz yok denecek gibidir. Öncesi ni bilmem, fakat benim tanıdığım dönemin Ahmed Arif'i içki içen adam değildi.

Biz genç şairler genellikle Buhara, Atak, ya da Tavukçu meyhanelerinde; aralarında benim de olduğum bazılarımla Türkiye İşçi Partisi'nin Kızılay Bulvarı'ndaki Yönetim Kurulu Binası'nın lokalinde buluşurduk.

Ahmed Arif pek dışarı çıkan bir adam da değildi, hele evlendikten ve geç sayılabilecek yaşta baba olduktan sonra hemen hiç dışarda görünmezdi.

Onu Çankaya'daki evinde ziyaret etmemizden mutlu olur, çiğ köfte yapar, buzdoludanda herhalde birkaç ayda ancak bir iki kadehi ekşimsi rakısından ikram ederdi...

Ben 1968'de yedek subaylığımı tamamlamış, Ankara'ya dönmüştüm.

Türkiye İşçi Partisi bölünmüş, 60'lı yılların ilk yarısının iyimserliği bir daha geri gelmemek üzere Ankara'yı ve ülkeyi terkmişti.

Ankara'da Silhiye'de, bir apartmanın giriş katındaki küçük bir dairede otuyordum. Bütün gün şiir yazıyor, çeviriler yapıyordum. Yurt dışına çıkma arayışları öncesinde bir geçiş dönemiymiş bu.

Ahmed Arif orada birkaç kez ziyaretime geldi. Sohbetlerimiz genellikle şiir ve edebiyat üzerineydi. Sait Faik'le yakın dostluğundan söz ederdi. Yaşar Kemal en sevdiği dostlarındandı. Şiirinin Nâzım Hikmet şiiriyle yakınlığını konuştuğumuz bir gün "O bir okyanustur, bense bir Kürt kaması" dediğini bugünlüğümüz gibi anımsıyorum...

Bir kere, bu daha önceki yıllarda olmalı, Ulus'ta, biraz da çevreden uzaklaşarak çalınmak için kiraladığım, sadece çok yakın birkaç arkadaşım dışında kimsenin bilmediği küçük pansiyon odasına uğradığımdaki ayaküstü sohbetimizi ve ona o günlerde yazdığım "Yeniden, Hüzünle" adlı şiirimi okuduğumu; birkaç kez de Kızılay'da, kitabevlerinin bulunduğu Zafer Pasajı'nda buluşmalarımızı anımsıyorum.

Yalnız ya da yakın

çevreden birkaç arkadaşla birlikte onunla bu buluşmalarımızda şiirlerini okumasını isterdik. O da şiirlerinin değerini bilenlere onları okumasını severdi. Ondan şiirlerini dinlemek doyumuz, büyük bir ödül.

"Hasretin Prangalar Eskiğim"de toplanan bu şiirler, kuşağımızın belleğine ve yüreğine kazınmıştır. O şiirlerin ağır ağır içe işleyen dünyasının büyüleyiciliği, Ahmed Arif'in okuyuşunda daha da olağanüstü bir etki gücü kazanan vurgularının tadı, derinliği, benzersiz özgünlüğü, 20. yüzyıl şiirimizin ulaşılmaz bir doruğudur.

Bu etki, bu büyüleyicilik nereden mi geliyor?

Halkın, halklarımızın kültürlerinin derinliklerinden, bu kültürlerin, bu yaşamların ve bu dillerin yüzlerce yıl süresince buluşup kaynaşmalarından, sentezlerinden.

Ve bu kültür, şiir, dil ve bütünleriyle yaşam olgularının; kişiliği olağanüstü bir zekâ, duyarlılık, yaşantı zenginliği, merak, bilgi ve devrimci bir bilinçle yoğrulmuş bir şairin yaratıcılığında şiire dönüşmesinden...

"Devriyeler uykumuzu yıkar olanda"

gibi olağanüstü sadelikte ve aynı ölçüde etki gücüne sahip bir dize ancak böyle bir yaratıcılığın ürünü olabilir...

Ahmed Arif adının yanına, yöresine, önüne, arkasına bir sıfat koymıyorum.

Kuşkusuz büyük bir şairden, ve çok özgün, çok benzersiz bir insandan söz ediyorum.

Ona once yakın bir kardeşi olmama karşın, "Leylim Leylim"deki mektuplarını okurken hem aşkın hem şiir taşımaların büyüklüğü karşısında şaşır kaldığımı itiraf ederim.

Özellikle kadınlara, eşlerimize, sevgililerimize karşı onun kadar kibar, zarif; sevmeyişi kişilere karşı onun kadar sert ve acımasız ve genellikle de sözünün onun kadar sakınması bir başka kişi tanımam.

Hem biçkin bir delikanlı gözüpekliği ve pervasızlığına, hem bir salon beyefendisi incelliğine ve nezaketine; hem görmüş geçirmiş bir halk insanı bilgeliliğine sahip, gerçekten de bambaşka bir adamdı.

İçinde bir yanardağ taşıyan bu şairin, bu ülke ve bu edebiyat ortamına gerektiğince anlaşıp değerlendirildiğinden emin değilim.

Ülkedeki çalkantılar nedeniyle kesintilere uğrayan hayatlarımızda onunla daha çok görüşüp konuşamamışızda, onu daha yakından tanıyamamış olmaya, göz açıp kapayısıya geçen zamana; yakın bir kardeşi olmanın mutluluğunu ve onurunu yaşamış kendimin, bu ülkenin ve dostlarının Ahmed Arif'siz geçen zamanlarına üzüyor ve hayıflanıyorum.

SELİM TEMO

Bir Cemal'in bir Ahmed yorumu *

Geçen hafta Ahmed'in yayımlanan ilk şiirini yazımın sonuna ilâştirmiştim. Ahmed'in 1943'te, 16 yaşındayken yayımladığı bu şiirdeki "Bir uzak rüyada yorgun ıhlamur" dizesi, size de İkinci Yeni gibi gelmedi mi? Demek dilsepey monden bir şiir yazabiliriz. Öyle yapmadı ama yazdığı şiir sadece tefsir edildiği gibi mi peki?

Cemal ile Ahmed'in birbirine tutunan poetik ve insani düşüncelerini anlatmaya giriştim; bu yazı doruğunda. İleride bir daha dönmek üzere şu soruyu tamamlamaya çalışayım: Ahmed'i hemen herkes Cemal'in okuduğu gibi okumadı mı sizce de?

Umberto Eco'dan ilhamla söylersek, her edebî metnin ilgili olarak yapılacak her yorum, metinden deliller gösterildiği sürece doğru kabul edilir. Birbirini çürüten iki ve daha fazla yorum da aynı şart ile mümkündür. Cemal de böyle bakı ama Ahmed'in şiiri bu kadar mıdır? Hemen herkes sadece Cemal'in gösterdiği yerlere baktı sanki.

Cemal'in Ahmed yorumu, 1969'da çıkar, Papirüs'teki "Ahmed Arif Özel Sayı"sında. Orada Ahmed'in Nâzım Hikmet çizgisinde olduğu söylerin. Nâzım Hikmet, yaşadığı dönemde de gölgesi geniş bir şairdir. Bir kısmı çok iyi şiirler olan 40 Kuşağı şairleri ona siper oldular hep ve hep onun çömezleri olarak anıldılar. Cemal, Ahmed'i geç dönemdeki bu kıyaslamada aynı gölgeye doğru iter. Şöyle der: "Nâzım Hikmet, şehirlerin şairidir. Ovadan seslenen insanlara, büyük düzlüklerden. Ovadan akan 'büyük ve bereketli bir ırmak' gibidir. Uygardır. Ahmed Arif ise dağları söylüyor. Uyruluk tanımayan, yaşsız dağları, 'âsî' dağları." Cemal, Ahmed'in şiirini anlatırken art arda gelen iki cümlede şu sözçükleri kullanır: Cesaret, yığıltık, pınar, yer altı suyu, tipi. Böylece şehirli Nâzım Hikmet'e, taşralılar Ahmed Arif'e döner.

Oysa Nâzım Hikmet'in şiiri son derece yerel, hatta millîdir. Ahmed'in şiiri ise, tematik yapıyla evrensel bir şiirdir. Halkı haphanelerde tanıyan şehirli aydınların farklı olarak bizzatî diplerden gelip evrensel yürüyen biri o. Neden "yorgun ıhlamur"la başlayan bir şairin kullandığı "dil" onu yerel yapmış ki? İkinci Yenicilerin TDK sentaksına karşı kıymalarını TDK imlâsına karşı çıkarak başlattı ya da sürdürdü sonuçta. "Uzay çağındaki"ki dünyanın bir yerinde ham çank ve kıl çorapta olan ayakları gördü. Bu, gerçeklikle arasında yabancı bir perde girmiş şehirlî şaire ayna tutan bir bakış olmasın! Hem kim yazabilmiş "Bir Stradivarius'ın kendi kendine / Yayı, reçinesi, köprüsü yeşil" gibisini?

Bu açıdan bakışa başka birörnek: Tefkifatta öten Attıla İlhan şehirlî, ama Ahmed köylü, öyle mi? Oysa İlhan'ın şiiri sola hiçbir zaman sahip olmadıkları bir güç vehmeder. Bu şiirlere bakınca, 1950'lerde İstanbul'un TKP militanlarıyla dolu olduğu sanılır. Epey monden bir flâneur. Gerçekleri çokça kadar romantik. Ama Ahmed öyle mi? Mehmet Akif Ersoy'a verdiği cevaba bakılmaldır, "Vay Kurban" şiirinin bir yerinde. Zahmet olmazsa siz bakınız!

Ahmed'in Cemal'in yorumuna, bu yorumu anmadan iki noktada karşı çıktığını düşünüyorum: İlki "Doğu" diye kodlanan Kürtlük, ikincisi isyerellik bahsi. Şöyle der: "Doğu halkının yaşayışını iyi bildiğimi yorumu çok kişisel bir yorumdur. İyî ama, benim şiirim en çok satıldığı il Tekirdağ. Ve en az Diyarbakır'da satılıyor. Kızıltepe küçük bir ilçe, orada Diyarbakır'dan çok çok satılıyor. Konya şaşılacak derecede çok satıyor."

Refik Durbaş'la yaptığı söyleşide ise şöyle der: "Benim şiirimde tek bir yorum olamaz. Belki onu ilginç kılan öğelerden biri de bu. Biraz sürprizi bol bir şiirdir." Sonra ekliyor: "Elbette ben her zaman halkımla onur duyuyorum. Ama şiirim o kadar dar bir şiir değildir."

Ahmed, Kürtlük gibi yerelliği de kabuğundan uğratar. Cemal ise onu epey Anadolu'ya okuyup Urfalı Nazif'i Pir Sultan Abdal, Köroğlu ve Şeyh Bedrettin'e kavuşturduğunu söyler. Peki neden Urfalı Nazif'in Cruie, Lorcaya da Spartaküs'e de uzandığını söylemez?

Cemal'in Ahmed'i ya da Ahmed'in kendini kısmen Anadolu'luculuğa içine katması, Kürtlerin o günkü toplumsal durumuyla ilgili olmalı. Kimlikleri telifaz bile edilemez çözümlü. Kodlamak zorundaydılar. Kirgini görmüşlerdi. Bir ara Muzaffer İlhan Erdost, Cemal'e hazir Nâzım Hikmet'in şiirleri tekrar basılıyorken Kürt şirinden birkaç çeviri yayımlamayı teklif eder. Cemal, masanın öbür ucundan uzaktaki Dersim'e bakarak, "olmaz" der, çok kan dökülür sonra!

Türkçe yazan Kürtlerin sola intisabı anlaşılır nedenlere dayanıyor. Zira Türkiye'de sağ hemen her zaman tam da bugünkü gibiydi. Ama bu intisapta bir ihtiyaç vardı. Aslında ne olduklarını hiçbir zaman doğasıyla telifaz edemediler! Gölgesi bugüne düşen karantık çağların içinde Kürtler, efendin onları ararken bakacağı en son yerlere sığındılar. Yaşar Kemal

Cumhuriyet'te, Ahmed Arif Bilgi Yayınları'nda, Cemal Süreya ise Seyit Alp ve Gani Bozarlan ile birlikte Aydınlık gazetesi ve o çevrenin yayınevindedir. Bir süre ya da uzun süre.

Yine de Cahit Sıtkı'dan şanslı sayılırdı. Onun yaşadığı yıllar daha ağırdı. Yaşar Kemal 1950'li yılların başında Tarancı ile kahvelerin dip köşelerine giderek birbirlerine fısıf fısıf Kürtçe şiirler okuyup çevirdiklerini anlatır. Ahmed ise şöyle diyor: "Hüngür hüngür ağladır. Kaç kere okutmuştur bana 'Otuz üç Kurşun'u, 'Karanfil Sokağı'nı... Her seferinde Cahit Abi ağladı."

Cemal, Ahmed'in yazdığı şiirin 50 yıl sonra da yazılsa aynı ilgiyi çekeceğini söyler. İşte "Hasretinden Prangalar Eskiştin" kitabından bugüne 50 yıl geçti. Elbette hâlâ okunan, okunaklı bir şiir. Ama bugün yazılsa o kadar etkili olmazdı. Tam da zamanında yazılmış, kimse bir şey diyemeyen konuşmuş şiirler bunlar. Etkisi bu yüzden bugün için de fazla. Belki de bu yüzden Cemal, bu tespitinden 20 yıl sonra başka bir tarif verir. Tarif için lütfen aşağıdaki paragrafa geçiniz.

Cemal, Ahmed'in şiirini anlatırken art arda gelen iki cümlede şu sözçükleri kullanır: Cesaret, yığıltık, pınar, yer altı suyu, tipi.

Cemal, 15 Mayıs 1988'de "Milliyet Sanat"ta "On Üç, On Beş Yaşında" başlıklı bir yazıda şiirsel bir dille Ahmed'i anlatır ve bu yazı-şiiri şöyle tamamlar: "Diyarbakır'da o yıllarda istasyona gitmek yasak. / Yürüdü."

"Bu yazı 11 Ekim 2017 tarihinde Gazete Duvar'da yayımlanmıştır."

Her Mektup Tarih (li)dir

Mektuplaşmanın Batı dillerindeki karşılığı "correspondence" tir (Fr. correspondance; Alm. korrespondenz). Etimolojisiine baktığımızda "response" yanıt demektir. "Cor" ön ekiye s birlikteliği dile getirir. Yani bu sözcüğün kök anlamı "birlikte yanıt verme" ya da "yanıtlar topluluğu" dur. Yanıt olması içinse sorulara gereksinim vardır. Türkçedeki karşılıklarında gerek "mektuplaşma" gerekse "yazışma" - işleşlik, bir şeyi birlikte yapma edimini dile getirir. Gerçekten de soru ve yanıt bir birlikteliği içerir.

Bu belirlenin ardından, Bavul'un Ahmed Arif dosyası için şairin yazar Leylâ Erbil'e gönderdiği mektuplara yeniden göz gezdiriyorum. Fotoğraftaki odayı hatırlatıyor mektuplar; Leylâ Hanım'ın yorucu mesaimizin ardından tazelenmek için uzandığı divanı. (Mesai derken *Kalan ve Tuhaflar Bir Erkek*'in editöryal çalışmasını kastediyorum. Geceleri yazdıklarını ertesi gün dinlemek isterdi Leylâ Hanım. Yazarak biriktiriyor, duyarak azaltıyordu. Yazdıklarından onun kadar rahat vazgeçen bir yazar tanımadım.) Okumamıza ara verince odanın kapısını kapatıp gizlice: "Bir sigara ver de tüttürelim" derdi... (Onunla hemen her buluşmamızda çantama bir paket sigara attım. İçim emeliydi, hep de istedi, sigaralarımızı da sakladığı, kibritleriyle kendi yaktı.)

Son zamanlardaki huyu, divana oturup

sigarasından nefes çekince işte bu mektupları günün demeye getirmekti:

"Masamın sağındaki kapağı açiver, üst raftaki pembe dosyadan rastgele seç birkaç mektup."

Törensels demeyeyim de kızlar odalarına çekilince yasak işler yapıp, o gerginlikten eğlence çıkarırlar ya bizimki de böyle bir oyun gibiydi. Verdiğim mektupları önce sıraya sokar, gibi yapar, sonra da birini seçip bana sesli okuturdu.

İşte burnumda tüten bu sahneler eşliğinde Ahmed Arif'in Leylâ Erbil'e gönderdiği mektuplarla ilgili birkaç söz etmeye girişiyorum.

Bu iki sanatçı mektuplaşarak bir süre birlikteliklerini korumuşlardır. Geride kalan Ahmed Arif'in yazdıklarında, ancak Leylâ Hanım'ın onun yanıtlarında okumak mümkün.

Mektuplaşma zaman ve mekân koşulları altında gerçekleşir. Önceki bir zaman diliminde yazılan bir mektuba sonraki bir zaman diliminde yanıt gelir. Ve mektupların yazıldığı yerler, mekân içinde birbirinden ayrı yerlerdir. Konuşmanın mümkün olmadığı zamanlarda mektuplaşma kaçınılmazdır. Ancak bunun

tersi de düşünülebilir. Konuşmak mümkündür, ama iki kişi duygu ve düşüncelerini birbirlerine daha "keskin" ve "kalıcı" bir biçimde dile getirmek üzere mektuba başvurabilirler.

Ahmed Arif 1950'de, Ankara Üniversitesi Dil Tarih'te felsefe öğrencisi. Orhan Veli ile sık sık Güzin ve Abidin Dino'nun evindeler. Güzin Dino Ahmed Arif'in üniversiteden Fransızca hocası. Bu evin bir diğer oğlu Yaşar Kemal. Ahmed Arif 141. ve 142.

maddelere ayrıkn eylemde bulunma iddiasıyla birer yıl arayla iki

kez tutuklanıyor. "Türkiye siyasi tarihinin işkence görmeye rekoru kırılıyor" bu tutukluluklar sırasında. Üniversiteye devam etmesi imkânsızlaşınca Ankara gazetelerinde çalışmaya başlıyor, Abidin Dino'nun bulduğu matbaa işinde,

kömür dağıtımında... Hangi işe girse polis peşinde, ertesi gün kapının önünde. Bu halde Ankara'dan ayrılıp köyüne dönüyor Ahmed Arif...

Leylâ Erbil'e yazdığı ve bizim elimize geçen ilk mektubun tarihi: 5 Mayıs 1954, Bismil'den göndermiş. Öfke ve şiir dolu bu enkaz, İstanbul'daki Leylâ'ya arka arkaya mektuplar göndermeye başlar. Kendi sözleriyle: "Bu benimki dördüncü. Oysaki senden bir

Törensels demeyeyim de kızlar odalarına çekilince yasak işler yapıp, o gerginlikten eğlence çıkarırlar ya bizimki de böyle bir oyun gibiydi. Verdiğim mektupları önce sıraya sokar gibi yapar, sonra da birini seçip bana sesli okuturdu.

tek mektup aldım. O belâli ve korkunç ilk mektubun, yani 4'1 ben mağlubum..." İstanbul ve Ankara'daki buluşmalarında dile gelmeyenler, mektuplara akmaya başladı, duygular kalıcıdır.

Leylâ Erbil 1954 yılında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde İngiliz Filolojisi'nde öğrencidir. Sait Faik, Metin Eiloğlu ve Selahattin Hilav gibi isimlerle arkadaşlık eder. Öykü yazmaya girişmiştir. Ahmed Arif bir mektubunda Lambo'daki muhabbetlerinden söz eder, Leylâ Hanım ve dostlarından uğrak mekânlarından biridir Lambo.

Leylâ Hanım 1955'te Mehmet Erbil'le evlenip Ankara'ya taşınır. Ahmed Arif terk ettiği şehre mektuplar göndermeye başlar, Leylim'e. Bu mektuplar yeni evli çiftin adresine gelir. Taahhütlü postayla kimi zaman Mehmet Beyim zalayla pabr. Sürgündeki şaire Erbil Ailesi'ninkapıları açtılar.

"Mektuplara her şey aیلın verilebilir: duygular, düşünceler, haberler... Mektup onu yazandan bir parçadır, hatta saçından bir tutamı da mektupla gönderilebilir kişi. Bir "fetiş"tir. Saklanır. Öyle ki dağilan bir imza oraya gözyaşlarının aktığını gösterir. Demek ki mektupla gözyaşları da gönderilebilir. Ancak bütün bunlar mekân ve zaman aralıklarının varsayar ve orada anlamını bulur. Çünkü bir insanın karşısında ağlaması başkadır, onun ağlamış olduğunu sonradan anlamak ve bunu tek başına yaşamak bambaşkadır.

Bizim bahsimizde dizeler gönderilir, yün coraplar, fotoğraf ve dergiler eklenir mektuplara. Ahmed Arif'in yayımlanmış iki röportajı var, Zeynep Oral ve Refik Durbaş'la. İkisinde de şiirlerini kâğıda dökmediğinden, organizmasında saklı tuttuğundan söz eder.

"Böyle misralar hep kafamda olur benim. Bazan unuturum, bazan hiç unutmam. Yazmam. Öylece o ritmi bulurum. Yani eksiksiz, ne fazla ne noksan misralı bulurum. Ben şiirde misra haysiyetine inanırım."

Oysa Leylim'ine her mektubunda şiirler gönderir. Bu nedenle de kıymeti büyüktür mektupların. Başına bir hal gelirse Leylâ'da saklı durur şiirleri.

Leylâ Hanım'a ilişkin bir bilinmeyen de yine bu mektuplara geçer. Birlikte bir şiir kitabı yayımlamak üzere yazışırılar. Kitabın adı bile konmuş: Suskun. (Leylâ Hanım'a şiirlerini sorduğumda beğenmediği için yok ettiğini söylemişti.)

Ve Ahmed Arif bir roman yazdığını anlatır. Adı "Kürdün Gelini". O da bu romanı fazla trajik bulup yok eder.

Şüphesiz yazılan her mektubun ilkece bir amacı vardır. Bu karşı taraftan bir şey öğrenmek/sormak olabildiği gibi, doğrudan doğruya kendi durumunu bildirip karşidan bir yanıt beklemek de olabilir. Böylece. "İleti" mektuplarda daima bir heyecan, bir duygu örgüsü içerisinde yer alır. Mektubu yazdığımız kişi duygularımızı ve düşüncelerimizi öğretsin isteriz. Tabii mektup bir haber olduğuna göre gerçekliği gönderme yapar.

Buradaki gerçeklik Leylâ Hanım'ın varlığıdır. Ahmed Arif bu varlığa tutunmuş, onda pek çok şeyi aramış (Öyle ki her koşulda şiir kitabını ona adamak istediğini yazar). Leylim'den aldığı ışık varoluşsal. Sürgündeki adam bu işığa âşik. Bu aşk duyguyattılamaları yaratıyor. Düşen ışıkla düş görüyor. Mektuplarıyla bize bunu gösteriyor. Buradatemelolay EDEBİYAT'ır. Bu ışıkta geleceğini bulmasıdır.

Leylâ Hanım durum gayet de bilincindeydi ve elli yıl muhafaza etti mektupları. Yayımlamak istemesinin nedenini söylemişti: "Halkı için bunca kahr çekmiş Ahmed Arif'e çok haksızlık edildi, onu hatırlatmam, gerçeği göstermem gerek".

Mektuplaşma iki kişiyi "varsayar". Peki mektubun üçüncü kişiyi yok mudur? Yani ne gönderen ne alana (mektubun sahipleri), fakat dışarıdan gelip onu okuyan kişi. Kimdir bu üçüncü kişi? Bizim için bu üçüncü kişi, değerli ve önemli bulunduğu mektupları yayımlamaya ve başkalarıyla paylaşmaya çalışan bir editördür. Mektuplar ilkece üçüncü kişi arasında. Ancak üçüncü kişiyi birlikte mahrem mektupların gizliliği kalker. Öyleyse neden mektup yayınlanır? Mektupları yayınlayan editör onların tarihsel, kişisel, toplumsal, v. d. birer belge olma niteliğini ön plana çıkarmak ister. Her mektup bir belgidir çünkü. Hiçbir zaman hiçbir mektup objektif olamaz. Editörün yapacağı şey ise özel olana, kişisel arası olana tanıklık etmektir. Mektuba dokunamaz, hiçbir yerini değiştirir, bozamaz, sadece tanık olur ve bu tanıklığını ortaya koyar. Her mektubun bir tarihi olduğuna ve onun bir tarih olduğunu daima göz önünde bulundurulur.

Leylim Leylim bugüne kadar 32 baskı (134 bin adet) yaptı. Edebiyatımız var oldukça bu mektuplar okunacaktır. Adamaklı gelen eleştiriler Leylâ Hanım'ın mektuplarının eksikliğidir. Evet, oğlu Filinta Önal ile görüştüğünde haberi dahi olmadığını gördüm. Nasıl olsun ki? Ahmed Arif, Refik Durbaş'a karsısının telefon numarasını bile aklında tutmadığını, bir yere yazmadığını anlatıyor. "Provokasyonu önleme duygusu". Üzerinde yıllarca süren yasak. Evi üç günde bir basılıyor. Sorgu, dayak, el konulan şiirler... Onca sevdiği Leylâ'yı korumak için mektuplarını tutmadığını açık.

Ve en çok sorulan soru: "Kimin Hasretiyle?" Ahmet Arif yanıtlasın: "Elbette bu hasret somutlaştırılmaz. Genç bir adamın elbette sevgilisi olacaktır. Ama bunun yanında bizim halkımızın mutluluğu, gelecek hasreti de olacaktır."

Kaynaklar:

- Leylim Leylim, Ahmed Arif'ten Leylâ Erbil'e Mektuplar, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 1. Basım 2013.

- Ahmed Arif Anlatıyor, Kalbim Dinamit Kuyusu, Refik Durbaş, Cem Yayınevi, 1. Basım 1990.

- "Edebiyatımızdan On İnsan Bin Yaşam" Yazı: Zeynep Oral, Düşüye: Cemal Süreya, Çizgi: Tan Oral.

- Leylâ Erbil'de Etik ve Estetik, Yayına Hazırlayan: Süha Oğuzertem, Kanat Yayınları, 1. Basım 2007.

ADNAN BINYAZAR

Ahmed Arif'li Günler

Bir akşam yemeği

Ahmed Arif, olay anlatımında halk ozanları kadar lirik, dengbejer kadar bellekliydi. Anadolu bilgeleri türünden geliyordu; konuşulacak yerde konuşur, susacak yerde ağzını bıçak açmazdı. Kişiliğini besleyen törelere öylesine bağlıydı.

Bir iki olayla bunu genç kuşaklara duyurmak ona kardeşlik borcumdur..

Yıl 1979 olmalı. CHP İktidarda. Başbakan Bülent Ecevit kabinesinin Bayındırlık Bakanı Şerafettin Elçi, aşiret terbiyesi almış; Ahmed Arif gibi ağır, töre bilir bir kişi. Elçi, Ankara'da yerini herkesin kolayca arayıp bulamayacağı bir lokantada, aralarında Ahmed Arif'in, Talip Apaydın'ın, İlhamı Soysal'ın, Dursun Akçam'ın, benim de olduğum yazarları akşam yemeğinde bir araya getirmiştir.

Ahmed Arif, sevdiğini taparcasına sever, sevmediğini ise izine tozuna yaklaştırmazdı. Derin sevgiliydi, çok kişinin ayırdrına bile varamayacağı davranışlardan dolayı onu defterinden silerdi. Gidip makam sahiplerini ziyaret etmekten kaçınırdı. Sanırım devlet adamı olarak, hayatı boyunca Şerafettin Elçi'den başka kimseyi makamında görmeye gitmemiştir. Belki sofrasına oturduğu tek kişi de odur. Bana evine sokacak kadar güvenirdi. Prof. Dr. Ahmet Taner Kışlalı'nın Kültür Bakanlığı döneminde Yayınlar Dairesi Başkanı'yken, Türk Dil Kurum'un'da da görevliydim. Birkaç kez yanıma gelerek beni onurlandırmıştı.

Dost sofrası

Sofrada İlhamı Soysal, -ki, konuştuğunda- ağzından söz yerine inci dökülürdü. Gazi Eğitim Enstitüsü'ne de aynı sırada oturduğumuz, yüzünden eksik olmayan gülüşüne Ardahan'ın sarı çamlarının yeli esen kırk yıllık dostum Dursun Akçam. Onun sağında, yazdiklarında Anadolu bozkırlarının tüküsü içiyleyan ilk köy Enstitülü Talip Apaydın. Bana "Hasretinden Prangalar Eskittim" adlı şiir kitabını "Peygamber bakışı gözlerinden öperim." diye imzalayan Ahmed Arif'le Apaydın arasında ise, Diyarbakır doğumlu hemşehrisi ben varım.

Aynı bölgenin toprağında doğmuşuz Ahmed Arif'le. Bana baktarken, gözlerinde Diyarbakır surlarının örüldüğü ölümsüz taşların cevheri parlardı. Biz üç beş kişinin o masada bulunmasının Ahmed Arif'in önerisiyle gerçekleştiğini onun bakışlarından seziyordum. Ahmed Arif'in bin kilitli ağzının bin anahtarı vardı; "ejderha olsun" hangi kilitlini hangi anahtara uyaçağını bilemezdim.

Bu yapıda, yerinden oynatılamayan kaya parçası yürekli bir adam Ahmed Arif! Öyle bir kaya parçası da Şerafettin Elçi'...

Yine de dışıdan biri, duyup öğrenmiş yazarların nerede bulunduğunu. Ama soylu

oturusundan, kırk düğmeyle iliklenen yeleğinin kumaşından anlaşıyor Ahmed Arif'in hem konuk, hem konuk çağırın olduğu... Şerafettin Elçi'yle dostluğu var ama o masada Elçi devlet adamı. Aşiret terbiyesi ona saygıda kusur etmemeyi gerektirir.

Gelinini, oğlunu, torunu Filinta'yı görmeye geldiğinde anasının üstünde yüzüylar öncesinin sırmalarla işleyen giysisi vardı. Ahmed Arif de onu yemekte giydiği kırk düğmeli yeleğiyle karşılaşıyor. Anasının elini öperken öylesine mutluysa ki, gözleri cevahir taşı gibi parlamıştı.

Davetsiz misa firlar

Masada söz sohbet başlamıştı. O sırada salonun kapısında iki dirhem bir çekirdek türünden üç adam belirdi. Geldiler, Elçi'nin tam karşısına oturdular. Ankara'da silahlıların patladığı günler yaşıyor, her gün bir gazeteci, yazar, bilim adamı öldürülüyordu. Hepimiz neyin nesin diye yüzümüzü kuşkuyla onlara çevirdik. Gözüm Ahmed Arif'teydi. Haksız suçlamalarla hapislerde yatmış, alattığında insanda ürpertiler yaratan işkenceler görmüştü. "Onur anıtı" gibi duruşunda hiçbir değişiklik olmamıştı. Ahmed Arif'i iyi tanıyorum; ısracak itle, bitini dökecek itti birbirinden ayırarak olayları yaşamış, turnayı gözünden tanyacak erdemli gençler tanımıştı.

İçlerinden biri söze bodoslama girdi. Elçinin Bayındırlık Bakanı olduğu dönemde kasabaların yıllardır süruncemede bırakılan bir köprü yapılmıştı. Şeytan bile kolayca bulamayacağıını sandığımız lokantayı sorup soruşturarak bulmuşlar, sözde bakan Elçiye teşekkür etmeye gelmişlerdi.

Arkasında iki kişiyi de sürükleyip getirdiği adam, ayakta lanarak, çiğnendikçe çürüyen sakıza dönen sözlerle konuşmaya başladı: "Sayın Bakanım, Allah sizi başımızdan eksik etmesin, bizi köprümüze siz kavuşturunuz, size medyunşukranız. Siz gelmiş geçmiş bakanların en büyüğünüsün!"

Elçi sözünü kesti, hoşgörülü bir sesle, "Ben değil, devletimiz yaptı, tesadüfen benim zamanına denk geldi," diyerek adamın konuşmasını kesmeye çalıştıysa da, adam aynı, çatlak plaklar gibi yineleyip durarak konuşmasını sürdürdü.

Bir adam, kişilik köküntüsüne uğramaya görsün, el etek öpmekle kalmıyor, ağzını yerde gezdirerek dudaklarını uzaatıp ayaklarını öpmeye kalkıyor.

Böyleleri için edebiyat yapmaktan, hele şiir adı altında düzmece sözcükleri bir araya getirmekten uzacık şey yoktur. Eski Roma'da havuza girip, suya sürekli kınıcı sokup çıkaran

bir yardakçıya, "Hey, sen! Kınıcı sokup durma, temizlenmesi için kafanı sok, kafanı sok, belki temizlerim..." diye seslenir.

Yüz arsızdır böyleleri, Elçi artık susması gerektiğini belirtmek için yanındaki konuga döndü. Patavatsızın övgüsü, yergisinden tehlikelidir, bakanın yüzü bulamayın adam, tehlikelidir, kırk yıllık abahıymış gibi, başını Ahmed Arif'e çevirdi. "Ahmet Bey, Ahmet Bey, ben sizi suzukla yemiyordum; Hasretinden Prangalar Eskittim" diye bir kıvrımda yazdın, orada kaldınız!" dedi.

Ahmed Arif'in birinden tiksinişini için, adı Ahmed'e "Ahmet" denmesi yeterdi. Ona bir de "Bey" ekleyenden, bir daha yüzüne bakmamacasına nefret ederdi.

O akşam, üstelik masada devleti temsil eden bir bakan var, onu duymamış gibi davranıp susmak düşerdi. Adamın yüzüne bile bakmadı, elini kapı kilitleri gibi ağzından geçirecek yanıt vermeyeceğini anlatmaya çalıştı. Asalet, arsızı daha da arsızlaştırmış; adam aynı sözü bir daha yineleyince, herkesin susup kaldığı havayı değiştirmek için, hepimizin büyüğü, ağabeyimiz Talip Apaydın gülerek, başını Ahmed Arif'e çevirdi, "Ahmed, ne diyor bu?" diye sordu gülmüseyerek.

Ağabey sorusudur, yanıtlanamamak ayp olurdu. Şiirimizin onur kayısı yerinden oynadı, bir atasözleyle yanıtladı Ahmed Arif, Apaydın'ın sorusunu:

Ahmed Arif'in
duyarlık uzantıları hep
uçları görür; "İçmek,
/ Gözlerinde içmek ay
ışığını," diyen odur;
"Haberin var mı taş duvar?
Demir kapı, kör pencere,"
diye nesnelere haklı
başkaldırandır da o; şiirin
hem kuzu güdücüsüdür,
hem ejderhayla savaşa
giren devidir!

yeri değildir.

"Benim kim olduğumu bilisen?"

Ahmed Arif'in duyarlık uzantıları hep uçları görür; "İçmek, / Gözlerinde içmek ay ışığını," diyen odur; "Haberin var mı taş duvar? / Demir kapı, kör pencere," diye nesnelere haklı başkaldırandır da o; şiirin hem kuzu güdücüsüdür, hem ejderhayla savaşa giren devidir!

Şu anıyı anlatırken, onun şiirsel söylemini gölgelerim diye çekinsem de, ilk duyanlardan biri olduğum için, unutulup gitmesine yol açan ben olmak istemedim. Günlü gelmiş, anlatmak bana düşer.

Baş altı yaşlarında vardır yoktur.

Güneydoğunun kızı güneşinde gün yapraklı bir ağaçın altında kendi gölgesine oynamaktadır. Dışardan görenin oyun sandığı, belki de

hülyalara dalmak, yıllar sonra yazacağı şiirlerinin çocuk yaştaki dizelerini aklından geçirmekti...

Uzaktan, tozu dumana katarak bir atılımın yaklaşmakta olduğunu görür. Başını kaldırır bakar ki öbür köyün ağası, babasının da can düşmanı. Kindardır, punduna getirir, iğne deliğinden kurşun sıkıp babasının canını alacak ağa kılığına giren Azrail' dir!

Yerel ağzla ağa sorar, çocuk Ahmed yanıtlar:

"Benim kim olduğumu bilisen?"

"He, biliyem..."

"Kimem?"

"Babamın düşmanı Şeho Ağası-san..."

"Kurşun sıkıp seni delik deşik edeceğimi bili misen?"

"He, oni de biliyem..."

"Ula kıbrak, bilisen de benden niye korkmisan?"

"İşte, korkmıyam, ha!.."

"Aha, dabanca belimdedir, görisen; sıkaram, öbür dünyayı boylarsan, ha!"

"Sıkamazsan!.."

"Gör mi misen, elime aldığım dabançanın tetiğindedir parmağım, ha!"

"Cöriyem, cöriyem; hama bir ağaya çocuk öldürmek yakışmaz, kurşun sıkmayacağını da biliyem!"

Dediği olur, ağa tabancasını beline sokar, tozu dumana katarak uzaklaşır oralarından.

Bu karşılaşmadan sonra iki ağa arasındaki düşmanlık sürüp gitmiş midir; anlatının büyüüne kapılıp sormayı akıl edemedim; ama çocuk Ahmed'in bu yürekliğinden sonra iki ağanın bir araya gelip karşılıklı kahve höpürdettiklerini, birbirleriyle şakalaştığını görür gibi olurum...

Şiiri nasıl kendine özgü ise anlatması da öyleydi. Bu tür olayları, "*Namussuza, haldan bilmeze/Kahpe yalana*" soluğuna soluk katarak anlatırdı. Ben, içime kapanır, sesinde, yüreği kurşunlarla parçalanmış en eski dengbejlerin yankı türküsünü duyardım.

Mağpashane yıllarını şiirlerine dökmüştü. Sanki o ağır koşullarda, bir yandan "*Akşam erken inen mağpushâneye/ Ejderha olsun kâr etmez./ Ne kavgada ustalığın/ Ne de çatal yürek civan oluşun./ Kâr etmez, inceden içine dolan./ Alp götüren hasrete.*" şiirini canlandırırken, sözünü şöyle sürdürürdü: "*Birden ağlamaklı olur bahçe./ Karşıda, duvar dibinde./ Üç dal gece sefâsı./ Üç kök hercai menekşe...*"

Hapishanede uygulanan bir işkence sahnesini anlatlığında gözlerimin önüne hep şiirlerinin ağrıtı dolardı içime. Şu olayı da bu bağlamda dile getirirdi: Tutuklanıp içeriye tıkılmışlardır. İşkenceciler, arkadaşlarını kurbanlık koyun gibi alıp işkence odasına götürürler. Aralarında genç çocuklar da vardır. Oradan acıklı

çığırtilar gelir. Gençlerin ağızlarını burunlarını kana bularlar, sopalarla derilerini tek sözcük söküp alamazlar.

Onların ardından yetişkin birine gelmiştir sıra. Adam, koğuşa getirip önlerine kanlı bir et parçası gibi attıkları gençleri görünce, daha yolda bülbul gibi ötmeye başlar. İşkenceci bu kez, "Ülan, el kadar çocuklar ağızlarını açıp tek kelime söylemediler, sana daha elimizi dokunmadan çözüldün!" deyip onu daha ağır işkenceden geçirir.

Ahmed Arif, düşmanın bile koruyucusuydu. Bu olayı birine mâl ederek imalı anlatmasına karşın, onun adını hiçbir zaman vermemiştir.

Anlattıklarını dinlerken, işkenceden geçirilen gençlerin paramparça olmuş ağızlarındaki "domdom kurşunları" yüreğimde patlar, gözümün önüne ağızlarından burunlarından kan pınarları akanlar dizilirdi.

Filinta

Oğlu Filinta'yı omzunda taşıyarak, Çankaya'dan Kızılây'a yürüdüğünü, Türk Dil Kurumu grevinde grevcilere tepislerle çiğköfte taşıması hiç aklımdan çıkmıyor. 1972 yılında Ankara'da doğan Filinta şimdi Türkiye'nin sayılı heykeltıraşlarından biridir. Ahmed Arif'in anılara sığmayacak kişiliğini yansıtmam olanaksız. Oğlu Filinta'nın, babasının ölümünden sonra bana hüznünle anlattığı olayı da anımsatmasam bu yazı eksik kalır...

Filinta babasının büstünü yapmak ister. Gece gündüz ne denli uğraşsa yaptığını beğenmez. Ortaya koyduğunu bir türlü beğenemediğini söyleyince, babası, başını iki elinin arasına alarak, "Öyleyse boz oğlum, aslı buradadır!" der. Ne yazık ki Ahmed Arif ertesi gün bu dünyadan sonsuzluğa geçer.

"Aslı" şimdi şiir tarihinin ilk sayfalarında yazılıdır. Diyarbakır surlarına yakın bir alana dikilen Ahmed Arif'in büstü, bir türlü beğenmediğini söyleyen Filinta'nın sanata beslediği kutsal emeğinin ürünüdür.

Ahmed Arif, sevdiğini taparcasına sever, sevmediğini ise izine tozuna yaklaştırmazdı.

Derin sezgiliydi, çok kişinin ayırıcına bile varamayacağı davranışlardan dolayı onu defterinden silerdi. Gidip makam sahiplerini ziyaret etmekten kaçınırdı.

Kalbinde Dinamit Kuyusu*

Zamanında Ahmed Arif adını vermek istemediği birine vermiştir şiirlerini. Kitap çıkacaktır ama iki yıl bekletilir. Çünkü şiirler bir yere gitmiştir. Son olarak Şevket Süreyya Aydemir'in sansüründen geçer. Rapor olumludur.

İki yıl bekledikten sonra **Hasretinden Prangalar Eskittim** çıkar.

(Ara not: **Hasretinden Prangalar Eskittim** kitap olarak çıkmadan önce şiirlerin büyük çoğunluğu Soyut dergisinde yayımlanacaktır. Ayda ancak beş yüz satan dergi, o ay ikinci baskı yapacak, tirajı da iki bine çıkacaktır. Kitap çıkınca da şiirlerinin hemen hepsinin, kulaktan kulağa aktarıldığı için yanlış ya da eksik olduğu anlaşılmaktadır.)

Fakat yayıncı bir kâğıt imzalatmıştır Ahmed Arif'e.

O kâğıtta bir madde vardır: "Bu kitap en az iki yıl ikinci baskıyı yapamaz."

Oysa kitap baskı üzerine baskı yapmakta, balıyalı halinde Anadolu'da dağıtılmaktadır. O yıllarda Hürriyet gazetesinin Ankara temsilcisi Cüneyt Arcayürek arkadaşadır.

Ahmed abiye bir gün der ki: "Böbin artığı sonsuz kâğıt var. Senin kitabını basalım. Hürriyet gazetesinin satıldığı her büfeye koyarız. Peşin de sana elli bin lira verelim. Bütün geliri de senin olsun."

Yıl, 1968'dir.

Arcayürek, Mustafa Ekmekçi, Ahmed abi Çankaya'da bir kooperatife girmişlerdir. Ahmed Arif bir ev sahibi olacak, kiranadan kurtulacaktır, ama borçlarını ödemekte sıkıntılıdır. Arcayürek'in derdi de kitabın satışından elde edilecek parayla evin borcunun ödenmesi...

Üstelik Ahmed abi iki yıl önce Aynur abla ile evlenmiştir.

Bir gün Erdal Öz gelir, "Seni Oğuz Akkan'la tanıştıracam," der. "Pişman olmayacağsın."

Oğuz Akkan o yıllarda Cem Yayınevi'nin sahibidir. Birçok nitelikli şiir kitabı yayımlamıştır.

12 Mart günleri, Ahmed abi herkesten kaçmaktadır.

Bir daha buluşulur, çaylar içilir.

Oğuz Akkan, Ahmed abinin kitabını yayımlamak istemektedir.

Akkan'a der ki, "Kardeşim, ben sana yeni bir kitap veririm. Hemen bugün yarın değil,

ama hele ortalık bir düzeltsin."

"Yok," der, "sen karışma... Onu da veririm, ben bu işin kompetanıyım. Editörüm. Ben, bu kitabı satarım. Biliyorum o yayınevinin kaç bastığını..."

Ve ayrılırken Akkan, "Lütfen, eve gidinceye kadar cebindeki zarfı açma," diyerek Ahmed abinin cebine elli bin lira koyacaktır.

Bu para, o günlerde dünyaya gelen Filinta'ya armağanandır. Sonraki günlerde Hasretinden Prangalar Eskittim, Cem Yayınevi

etikleyle elliden fazla baskı yapacaktır. Üstelik her üç ayda beş bin basılarak...

Ve Ahmed abi, üç ayda bir Ankara Zafer Çarşısı'ndaki bir dağıtıcdan telifini alacaktır.

(Ara not: **Hasretinden Prangalar Eskittim**, önce Bilgi Yayınları'ndan çıkacaktır. Ahmed abi, daha sonra şöyle diyecektir: "Aynur ablan ile evleneceğiz. Düğün davetiyelerini o yayınevinin matbaasında bastırıldı. Yayınevi sahibi o davetiyelerin paralarını daha sonra kitabın telifinden kesti.)

Hapishanecilik Meslek Değil Otuzüç Kurşun şiirinin yayımlandığı günlerdir.

Bir gün, bir felsefe öğretmeni iki arkadaşla ile Ahmed abinin çalıştığı gazeteye gelir.

Öğretmen, Türkiye Öğretmenler Sendikası üyesidir. Ahmed abiye sendikanın çalışmaları söz eder.

Ahmed abi de söz arasında "Yahu, bırakın artık böyle işleri... Doğru dürüst öğretmen olun. İş tutun, evlenin, çocuk çocuk sahibi olun," diyecek olur.

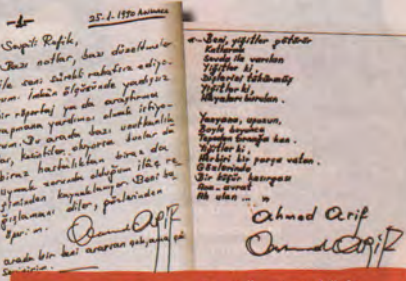
Öğretmen, "Anam gibi konuşuyorsun" deyince Ahmed abi "Ben bunu bir tariz, bir hakaret saymıyorum. Anan böyle konuşuyorsa kurban olayın ona... Onun da ellerinden öperim. Benim de anam'dı o kadın. Hapishanecilik bir meslek değil ki yani..." diye karşılık verecektir.

Öğretmen, "Bak Ahmet abi," der ve anasının yaşadığı bir olayı anlatmaya başlar: "Hapisten çıktık, bizim evde oturuyoruz.

Çay, kahve içiyoruz. İşte meyhaneye gidiyoruz geliyoruz yedi-sekiz arkadaş... Hep birlikte hapis yatmışız... Anam, 'Oğlum bırakın bu dedikoduları,' diyor. Ev, bark sahibi olun, bir işe girin.

Arkadaşlardan biri bir gün, 'Bak teyze,' dedi, 'sana bir şiir okuyayım'.

Ve sonra **Hasretinden Prangalar Eskittim** kitabını çıkardı, başladı Otuzüç Kurşun'u

"Bir sevgili, bir anne gibiydi. Ömrümce böyle bir anneye, bir aabaya hasret kaldım. Çıkmını açtı, para vermek istedi bana. Almadım. Cebimde de beş liram var. Keşke alsaydım, ama çok utandım. O da garip..."

Ahmed Arif

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

okumaya...

Anam ne dedi biliyor musun: 'Girin ulan, hepiniz hapse girin... Ben, hepinize bakarım...

Anam ondan sonra bu olayın hikâyesini anlattı. Hem de çok daha ayrıntılı bir biçimde..."

Sözün sandığına "Tabii ben bunu dünyada düşünemedim," diye kilit vuracaktır Ahmed abi...

Sevdadır bu teyze

Ahmed abi Ankara'da tutuklanmıştır. İstanbul'da yargıç karşısına çıkarılacaktır. Ankara'dan iki komiser ve dört polis nezaretinde yola çıkarlar.

Ahmed abi, "Serçe kadar canım vardı. Boğazımda kanama vardı. Hastaydım. Ekmek çiğneyemez, yemek yiyemezdim. Zaten zayıf bir çocuktum, büsbütün zayıflamışım. İşte böyle bir günde götürdüler beni..." diye o günleri anlatacaklar.

Trenle gitmektedirler.

Kompartımanda bir teyze ile bir amca vardır.

Amca galiba demiryolu emeklisi...

Polislerin kocaman tabancaları var, neredeyse dizlerine ulaşacak...

Teyze ile "Koyun tüccarıyız, Erzurum'a gittik, hayvan aldık, İstanbul'da satacağız," falan diye konuşuyorlar.

Polisin biri gazete okumakta, bir yandan da "Adamın dışının altına cereyan veriyorlar. İşkili odaya bir girdi mi hali dumandır" diye söylemekte...

Ahmed abi, hem polisi dinlemekte, hem ileride çekeceği işkenceyi düşünmektedir.

Aklına Fontamara gelir, Çan Kay Şek'i öldürmek için kendisini arabanın altına atan Çen gelir.

Çen de kendisi gibi bir felsefe öğrencisidir. Kendisini onunla kıyaslar.

Bu arada polisler horlamaya başlar.

Bu sırada o teyze fısıltıyla Ahmed abiye sorar:

"Oğlum nedir halin?"

Şimdi cevap olarak ne desin Ahmed abi? Siyasidese olmaz, üniversite öğrencisi, o da olmaz...

Eylemci dese, sosyalist dese...

"O kadıncağıza bunlar ne ifade edecek?" diye düşünür.

Birden "Sevdadır bu teyze," deyiverir.

Birden aydınların kadıncağızın yüzü...

Ahmed abiye kucaklayıp öpmek ister.

Sonrasını Ahmed Arif şöyle anlatacaktır:

"Bir sevgili, bir anne gibiydi.

Ömrümce böyle bir anneye, bir ablaya hasret kaldım.

Çıkını açtı, para vermek istedi bana.

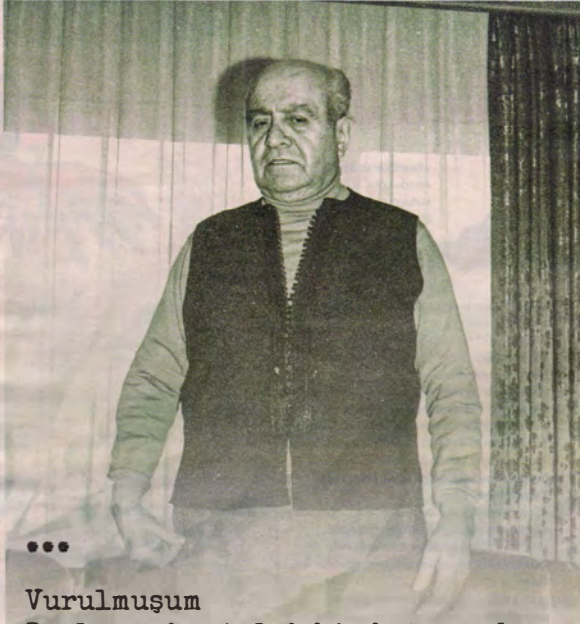
Almadım.

Cebimde de beş liram var.

Keşke alsaydım, ama çok utandım.

O da garip..."

"Bu yazı dergimizin 21'inci sayısında yayımlanmıştır.

Vurulmuşum

Dağların kuytuluk bir boğazında
Vakitlerden bir sabah namazında
Yatarım

Kanlı, upuzun...

Vurulmuşum

Düşüm, gecelerden kara
Bir hayra yoranım çıkmaz
Canım alırlar ecelsiz
Sığdıramam kitaplara
Şifre buyurmuş bir paşa
Vurulmuşum hiç sorgusuz, yargısız

Kirvem, hallarımı aynı böyle yaz
Rivayet sanılır belki
Gül memeler değil
Domdom kursunu
Paramparça ağzımdaki...

Hasretinden Prangalar Eskittim, Cem Yayınevi, 29. Basım.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://ranney.org>

Kınalı hint

ERDAL GÜNEY

- Tanrıbermiş Beyliği Batı Anadolu'da, 11.yüzyılda kurulmuş, 14 yıl gibi kısa bir süre yaşamış küçük bir beylikti çocuklar...
- Şışşıttt Murat, Seyfi, Hakan! Uyumayın olum, hoca binecek tepenize!

- Romalılar ve Haçlı birlikleri Efes'i alarak beyliği son vermişlerdir...
- Niyazi! Dürt olum şunları!
- İlk sanayileşme hamlesi bu beylikle başlamış, bunun bir anıtı olarak da Eyfel Kulesi'ni Efes'e dikmişleer. Neyi dikmişleer? Eyfel'i! Nereye dikmişleer? Efes'eel! Haçlılar Avrupa'ya dönerken de Paris'e bırakmışlar. İlk erovizyon şarkı yarışması da Efes'teki amfi tiyatrodan Tanrıbermişler tarafından düzenlenmiş.
Hakan! Nerede kaldık çocuğum? Neler yapmış Tanrıbermişler?
- Şışşıttt erovizyon,erovizyon.
- Şarkı yarışması öğretmenim, erovizyon!
- Himmm! Seyfi ne dikmişler çocuğum?
- Kule hocam, sanayiden toplanan demirlerden, Eyfel!

- Hoca değil çocuğum öğretmeni! Demek sanayiden toplanan demirlerden yapmışlar. Himmm! Olummm siz nasıl dinliyorsunuz dersiz? Uyumuyor musunuz evinizde, kapaklanmışsınız sıraya, heee söyle bakim Murat!
- Öğretmenim uyuyamıyoruz kil Hamdi Amca'nın Kınalı Hint'i susmak bilmiyor, ötüyor ha bire!
- Kınalı Hint kim olum!
- Tanrıbermiş Beyliği'nin yetiştirdiği en çok öten horoz öğretmenim!

Sınıf, tarihçi Dandanakan Erol Öğretmen'in sorusunun ardından haloğlu Murat'ın yanıtlı kahkahaya boğulurken üç kafadar sıraların arasından güc bela geçip kapıya doğru koştu yordu. Arkalarında, elinde cetvelle Dandanakan Erol, koridora doğru bizimkileri kovalarken bağıyordu. "Çocuğum kaçmayın, bişey yapmıyacam!"

Okul müdürü Necip Hoca bizimkileri disiplin kurulu ve ailelerinin huzurunda odasına toplamıştı. "Napıcaz böyle Gülseren abla bu çocuklar, derse mi geliyorlaryataktaneye mi? Hadi bunu geçelim de peki öğretmenleriyle dalga geçmek! Yakşıyor mu sizin gibi saygın ailelerin çocuklarına?" diye söze girde. Odadaki sessizliği bozan, gerilimi daha da arttıran akvaryumdaki su motorunun gürültüsüne

**Bahisçiler
dövüşen
horozların
adlarını; tiplerine,
dövüş tarzlarına,
sahipleriyle
kurdukları
bağa göre
veriyordu.**

karışın hava kabarcıklarının sesiydi. Gülseren Halam, oğlu Murat'ı kaşları çatık yan gözle süzerek, "Müdü bey çekeriz kulaklarını; böyle çocuklar değiller aslında. Hocalarına yaptıkları hiç hoş olmamış; uykusuz kalınca demek!" diye yanıt verirken Müdür Necip Hoca çocuklara dönerek, "Anlatın bakim olum, ne bu rezalet!" diye sordu.

"Hamdi Amca'nın horozu Kınalı Hint bahçeye geldi geli uyutmuyor bizi; bağıra bağıra ötüyor hocam!" diye yanıt yetiştirme telaşındaki Murat'a, "Hocam değil, öğretmenim diyoruz çocuğum." uyarısını yaptı Necip Hoca.

Hakan'ın, "İlk Erovizyon şarkı yarışmasını Tanrıbermiş Beyliği düzenlemişti deyince hocamız şaka yapıyor sandık, elinde cetvelle kovalayınca da kaçtık." açıklamasının ardından Necip Hoca iyice gerilmişti: "Hocamız değil çocuğum, hocamız değil!"

Sabahki ilk dersler, geceden uykusuz kalan

çocukların önlerindeki arkadaşlarını kerteriz alıp sıraya çıkartmadan kapaklanarak tilki uykusuna yatmalarıyla geçiyordu bir süredir. Sabah güneşi pencere camından geçip yüzlerine yansımaya başlayınca her birinin gözleri ağır kepenkler gibi kapanmaya başlıyordu. Hamdi Amca Kınalı Hint'i evlerin arkasında bulunan ortak bahçedeki kümeşe getireli yaklaşık bir ay olmuştu. Yıllar önce dövüşte kaybettiği eski horozu Kabadayı'ya benzediği için hatırı sayılır bir meblağ ödeyerek kasabaya gelen horoz satıcılarından almıştı onu. Vicdan azabını gidermek istercesine gözü gibi bakıyordu yeni horozuna. Güne sabahın ilk ışıklarıyla birlikte başlardı Hamdi Amca ve ilk işi kümeşten çıkartıp kucağına aldığı horozunu elleriyle beslemek olurdu. Kümeşteki diğer horozlarından ayrı tutardı.

Bu günlük rutinin güneşin ilk ışıklarıyla evlerin arkasındaki ortak bahçedeki kümeşlerin önünde feryat fıgan bağıran Hamdi Amca'nın sesiyle bitceğini bilemezdi komşular. Hamdi Amca'nın çığlığı ortalıgı ineliyor, oradan balkonda, pencerede toplanmış, merakla ne olduğunu anlamaya çalışan komşulara dağılıyordu. "Kınalı

Hint'im yok! Kim açtı kümesin kapısını? Kim kaçırdı Kınalımlı, çıksın ortaya hemen!" Gülseren Halamın götürdüğü çay da sakinleştirmek için yeterli olmadı Hamdi Amca'yı.

Hamdi Amca olanca öfkesiyle çarşının yolunu tutarken iki evin ahali baskından, Gülseren Halam bahçeden hızla ayrılıp çocukların odasında aldılar soluğu. Sorgu, sual, "Siz mi yaptınız, nerede horozcağız, koca adamı düşürdünüzü hale bakın!" diye hesaba çekilen çocuklar ne deseler kar etmedi, inandıramadılar kendilerine.

Kasabada ne olup bittiğinden haberi, eski kulağı kesiklerden mahallî gazeteci Nadir'in bürosuna giden Hamdi Amca horozunun başına gelenleri anlatırken etrafına merak içinde toplandı avlu esnafı. Horoz dövüşçüleri ve bahisçileri arasında günler öncesinde kulaktan kulağa gizlice yayılmaya başlayan dövüş haberini, kendisi de ara ara bahis oynayan avlu esnaflarından Nalburt Ethem ağzından kaçırverdi öylece cümle arasında. "Hamdi ağa dövüş işlerini bırakmayadın iki gün sonraki dövüşlerde senin horozu basardık bahsi." Ahali dağlıca Gazeteci Nadir'i de alıp doğruca karakolun yolunu tuttu Hamdi Amca.

Gece vakti merak uyandırmaması, kasaba dışından gelenlerin geri dönmeleri için ikinci vaktine doğru başlayacak dövüşlerin günü gelip çatmıştı. Dövüşler, kasabanın sırtını verdiği yamaçtaki ormanın sınırında, Kahveci Recep'in mekânındaydı. Camları içerisi görünmesin diye kirlî gri boyanmış, tavanın sarkan bir kaç ampulün san ışığının içerisinde belli belirsiz aydınlatıldığı, sigara dumanından gözün gözü görmedikleri izbe bir yerdi kasabanın arenası. Horozların ayakları yere vurduğunda kırılsın diye yumuşak süngerimsi zemin üzerine bir halı, etrafı süngerle kaplı demir tellerden oluşan çitlerle çevrili kafes ve tavanında göçlül, beyaz işken veren, huni gibi kesilmiş bir kartonun içinden sarkan ampulden teşekküllü. Boks maçının kasabadaki halidir horoz dövüşü. Arena kültürünün bahis kayıpları dışındaki maliyetsiz hali. Kayıplar kasada toplanır; kazanan horozcularla Mekancı Recep olurdu.

Bahisçiler dövüşen horozların adlarını; tiplerine, dövüş tarzlarına, sahipleriyle kurdıkları bağa göre veriyordu. Atklî Deli Bekir, adındaki "Atklî" yı altına aldığı horozun boyunu ağırlığını verip, kendi boynuyla bağ atmasından; "Deli Bekir" i de deli dolu mizağı sahibi Bekir'den alıyordu. Sahibiyle aynı adı taşıyan tek horozdu kasabada. Kempes'in adı ise dur durak bilmeyen koşu özelliğini Arjantin'li futbolcu Mario Kempes'e benzetilen bahisçilerce konmuştu. Koşusuyla rakibini yorgun düşürüyor, fırsatını yakalayınca da dalıyordu.

Günün beklenen dövüşü Atklî Deli Bekir ile Kempes arasındaydı. En çok bahis ikisinin dövüşünde toplanıyordu. Diğer horozların

dövüşleri bitip Atklî Deli Bekir ile Kempes'in kafeste yerlerini almalarıyla birlikte Kahveci Recep'in mekânı hareketlenmeye başlamıştı. Dövüşün henüz başlarında dışarıdan gelen düdüğü sesleri bahisçilerin "Haydi olum, bas üstüne olum!" bağırışlarının arasında hafif hafif fark edildiği, mekânın orman tarafına açılan arka kapısına doğru bahisçisi, horozcusu yığılmıştı. Polislerden ve Gazeteci Nadir'den önce ön kapıdan giren Hamdi Amca olanca sesiyle bağırıyordu: "Tutun kaçanları, nerede ülen Kınalı Hint'im!"

Kaçan kaçmıştı zaten, ormandan düze, kasabaya doğru horoz sesleriyle çnlamaya başlamıştı ortalık. Mekancı Recep ne dese ne yapsa fayda etmiyordu Hamdi Amca'yı ikna etmek için. Hint'i'nin orada olmadığını, olsa haber vereceğini, hangi şaşkın cesaret edebilirli ki hem, horozu brak sahibinin gagasından çekinmez miydi ahalî. Nihayetinde araya polis girince yelkenleri indirdi Hamdi Amca. Mekancı Recep badireyi attığı düşünürken polis, "Hadi bakalım Recep Efendi, karakola" dediğinde, "Hamdi Ağa'yı ikna ettik sizi edemedik amirir, ne işim olur benim karakola gözünüzü seveyim, üç beş çayla ekmeğimiz deyiz," diye yanıt verirken diğer polis araya girdi. "Yok, horozdan değil, bahis, kumar mevzusundan ağırlayacağız zatiâlinizi."

Karakoldan dönen Hamdi Amca bir umut kırıntısıyla bahçeye, kümeslerin yanına doğru gidenken bahçede oynayan Murat ile Hakan'ın konuşmalarına kulak kesilir. "Ladesim lades olsun mu, olsun. Vermeyen gâvur olsun mu, olsun. Yerde ne var, toprak. Gökte ne var, bulut. Sen bunu 40 günde unut!" Lades manisinin ardından kırılan kemigin çıt sesini duyan Hamdi Amca, şirazesı kaymış bir halde, "Ülen yoksa siz mi kaçırдыңız Kınalımlı, yoksa siz mi kesip yediniz ülen veledi zinaları!" diye olanca sesini koyarken gözleri, altında hala kor olan kara kazana kilitlendi. Bağırışları duyan komşuları yine seferber oldular balkonlara, pencerelere. Öylece izlemeye başladılar kazana doğru adımları geri geri gitmekte olan Hamdi Amca'yı. Kazanda kaynamaya birağılmış çarşafın görüp derin bir nefes almasına fırsat kalmadan balkondan eşi Hatice Teyze seslendi. "Hamdiilii, Hamdiil Dellinden iyiden sen, rahat bırak elâlemin çocuklarını, Gazeteci Nadir anıyor, karakola gelsin diyor."

Birkaç günün ardından balkonda kahvesini yudumlar kenarındaki kümeşte öten Kınalı Hint'i yatlatlatlısuzen Hamdi Amca, katlayıp koyduğu masadaki gazeteyi tekrar eline alıp keyifle baş sayfaya bakarken, mutfaktaki eşi Hatice Teyze'ye seslendi. "Nasıl iyi çıkmış mıyız Kınalımla?" Nadir'in gazetesi Kasaba'nın Sesi'nde, "SATTIĞINI GERİ ÇALAN HOROZ ŞEBEKESİ ÇÖKERTİLDİ" haberi Mekancı Recep, Hamdi Amca'nın Kınalı Hint'i aldığı kasaba dışından gelen üç kişi ve kucağında Kınalı Hint'le gülümseyen Hamdi Amca'nın fotoğrafıyla manşetten yerilmişti.

Bir işte sebat etmenin gerekliliğini anlatan en güzel atasözlerimizden biri.

**YUVARLANAN TAŞ,
YOSUN TUTMAZ**

Manastırdan yor, yurt değiştiren kimse ne varlık edinebilir, ne de başarı kazanabilir. Atasözünde "Yosun tutmak" olumsuz bir anlam içermez, tam tersi "kahırlığı yakalamak, başarı elde etmek." anlamında kullanılır. Çok sık iş veya iş değiştirenler için nasihat olarak söylenir. Bu atasözünün anlamına isterseniz efsane grup The Rolling Stones'u getirtilir. Grup ismini, dönemin Blues müzisyeni Muddy Waters'ın 1950 tarihli "Rollin' Stone Blues" isimli şarkısından almış. Ne de anlamı olmuş, hakikaten Hard rock'in ölümsüz dedeleri hiç yosun tutmuyordur.

GÜL BATMANOĞLU ÇETİN

AYDILGE

Eee Kolye Nerde?

'Hiç kırmayacağım dedin. Eee, kolye nerde?" Azizler filminde İrem Sak'ın canlandırdığı karakterin takılıp kaldığı bu soru ve adeta bözük bir plağa dönüşmesi çok uçuk bir durum gibi gözükse de, aslında sana, bana çok tanıdık geldi değil mi? Eminim, cevabım bulamadığın, düşündükçe içinden çıkmadığın bir süre dönmeye dolaba binmişsindir sen de benim gibi. Hile de biraz kaygılı bir yapın varsa... İnsan endişelenmenin hiçbir işe yaradığını bile bile, neden endişelenmeye devam eder? Sanırım çaresizlik duygusundan kurtulmak için... Yani elimiz kolumuz bağlı, hiçbir şey yapamıyor olmanın "Bir şey yapamıyor, en azından endişeleniyorum" diyerek kendimizi avutuyoruz.

Çok düşünürsem, daha fazla çözüm bulurum yanılsaması bu. Oysa aynı şeyi, aynı şekilde düşündün durdukça, daha çok geriliyoruz. Gerilikçe normalde bulacağımız çözümleri de bulamaz hale geliyoruz. Gözükleri çamurlu bezle temizlemeye çalışıp, iyi görmeyi beklemek gibi... Hatta kaygılı olursak, başımıza gelecek kötü olayları engelleyebileceğimizi sanıyoruz içten içe. Tabi bu gerçek bir tedbir alma seçili değil. Sadece bir yanılsama... Ama biz de haksızız. Çocukken örnek aldığımız anne, babamızın kaygılı bir yapısı varsa, doğru olan kaygılanmak diye düşündünüz tabi. "Kaygılanmazsan başarılı olamazsın ya da tehlikeye açık hale gelirsin; kaygılı insanlar iyidir; kaygı bir sevgi gösterme biçimidir; o endişeli hal ve merak aslında sana olan sevginin bir göstergesidir" diye düşünmekten başka çaremiz yoktur. Öyle öğrenmişizdir. Çocukken ne bileceğiz ki bunun aslında öyle olmadığını. Ağaca çıkp oynamak istediğimizde, annemizin "Aman sakın yapma canım, bak merak ederim seni" demesiyle başlanız isteklerimizden ödün vermeye... Yaramazlık yaptığımızda bazen anne babamız küser, surat asar; tabiri caizsetrip atarlar. Yani davranış istediği gibi davranmadığımızda reddedileceğimizi, kendi istediklerimizi yaptığımızda ise onları üzeceğimizi öğreniriz. "Aman kızım, çok hoşma, bak hasta olursan ben çok üzülürüm. Aman oğlum notların düşük gelirse, baban çok üzülür, arkadaşlarının yüzüne bakamaz. Aman kızım misafirlerin yanında azıcık dikkatli davran, yoksa bir çok mahcup olursun..." Vicdan azabımız böyle başlar işte... Kendimiz için bir şey yaptığımızda duyduğumuz o rahatsız edici his... Ya da

dünyada acı çeken insanları gördüğümüzde, ben niye mutluyum şeklinde kendini hissettiren düşün. Ya da şimdi her şey yolunda gidiyor, kesin başıma bir şey gelecek hissi. Çünkü mutluyusak, keyfimiz yerindeyse, kendimiz için bir şey yapamıyork, başkaları için kesin mutsuz oluyoruz... Kafamızın içindeki anne, baba, otorite surat asmaya, trip atmaya, ayıplamaya devam etmektedir. Sonra bir bakarsız ki kırk yaşımı geçmişiz, ama hala aynı vicdan azabı ile kıvrınıyoruz. Hatta kendi ailemizi kurmuşuz. İlimiz gücümüz var, ama o anlay bekleyen çocuk halimiz hala içimizde. Tatile gideceğiz mesela eşimizle. Ama anne babamıza söylediklerimizde üzülecekler diye hala içimiz cız ediyor. Hep onlardan "oh canım ne güzel, tatil giden eğlengin, keyfini çıkarın" demelerini bekliyoruz içtenlikle. Ama o cevap hiç gelmiyor. Onun yerine "Ay biz çok sıkılacağız şimdi siz gidince tek başımıza" gibi hüznül ya da "hımm kaç gün kalacaksınız, ay dikkatli olursunuz orda değil mi, başınıza bir şey gelmesin" gibi endişeli bir ses duyuyoruz sadece. Keyfimiz kaçıyor yine, daha gitmeden tatile... Sonra yolda giderken dilencileri görüp içimiz kötü oluyor, benim niye param var diye. Sonra kansere yakalanan bir tanıdığını öğreniyoruz ve diyoruz ki eğer ben tatilde çok eğlenir ve mutlu olursam, bunun bedeli ne olacak? Çok mutlu olursak, ardından kesin kötü bir şey gelir, kanser mansı gibi Allah korusun... Mutluluk böyle içinden çıkılmaz bir probleme dönüşür işte... Çünkü çocukken öğrenmişizdir, zevk aldığımız bir şey yaparsak ya anne babamız (başka biri) üzülür, ya da bizim başımıza kötü bir şey gelir (çok oynarsan, hasta olursun) gibi... Bir bedel ödemeliyiz yani! Bir cezal Marcel Proust'un annesine yazdığı mektubunda geçirdiği astım ataklarından bahsettiği gibi... "Seni mutsuz etmek ve bu atakları geçirmemeye yerine atakları geçirmeyi ve seni mutlu etmeyi tercih ederim." Yani kendim olup, istediğim hayatı yaşayış sağlığı, mutlu u, huzurlu bir birey olup seni mutsuz etmekten, hastalıklı olup yani sana bağmlı olup, seni mutlu etmeyi tercih ederim demek aslında bu...

Biz de yapamıyor muyuz bunu bazen? Hadi itiraf edelim kendimize... Bencil gözükmemek için, reddedilmemek için, sınır koymanın ve birey olmanın güçlükleriyle yüzleşmek için? Ödümüz kopyor anne babamızı, belki çocuğumuzu, belki eşimizi incitmekten. Onlara sevgimizi göstermenin şekli bu zannediyoruz. Kendimizden ödün vermek! Çünkü böyle

öğrendik sevgiyi. Peki daha ne kadar bu böyle sürecektir? Kendimizi ya da onları suçlamak ne işe yarayacak? Hiçbir işe... Çünkü zaten kimsenin burada çoğu zaman kötü bir niyeti yok... Herkes yapabildiği en iyi şekilde sevgiyor, kendi öğrendiği biçimde. Ama işe sorun şu ki bize çocukluğumuzda öğretilen fedakârlığın, birilerinin istekleri üzerine kurduğunu, bunun bir yaşam şekli, bir zorunluluk olmadığını hatırlamamız gerekiyor. Çünkü aklımız oyun oynuyor çoğu zaman bize: "Endişeli olmak, sorumluluk sahibi olmak demektir; insan sevdiği kişi kayırların" gibi düşüncelerle dolandırıyor içten içe bizi. İşte o noktada da mutluluğu hak etmediğimiz ya da mutluluğumuzun illa ki başka birine mutsuzluk getireceğine inanmaya başlıyoruz.

Bizim kültürümüzde çok gülme ağlarsın derler, yani açık açık mutluyusan tedirgin ol, çünkü her an seni ağlatacak bir şey gelmek üzere, telkinidir bu... Sanki gelen mutsuzluk direkt bizim mutlu olmamız yüzünden gibi. Mutluluğun karşılığında bir bedel ödemek gerekiyor yani. Ama sadece bizim kül türümüzde değil, İngilizcede de kullanan bir deyim var: "Waiting for the other shoe to drop" (ayakkabının diğer tekinin düşmesini beklemek). Kötü bir şeyin olmasını bir "ayakkabı teki" olarak düşünün, onun mutlaka başka bir teki daha vardır. İşte o acaba ne zaman düşecek diye endişe etme halini çok tanımlıyor bu tabir. Geçen İngiliz arkadaşım, eşyle çok mutlu bir evliliği olduğunu, sağlığını yerin de olduğunu, anne babasını çok sevdiğini, ama her an kötü bir şey olacak diye çok korktuğunu, sanki hayatın/evrenin/tanın ondan bu mutluluk için bir kurban, bir bedel istemesinden ettiğini anlatı. Sürekli diğer ayakkabı tekinin düşmesini bekliyorum dedi tedirgin bir şekilde. Peki dedim "Ya şimdiye kadar o mutlu evliliğe ve işine ulaşana kadar ödediğin bedeller ve çaba, beklediğin ayakkabı teki olamaz mı? Belki çoktan düşmüştür o tek... Belki şimdi rahatlamas zamandır." Hadi değil diyelim. Hadi ayakkabı teki daha düşmedi, düşecek diyelim. Sürekli ay ne zaman düşecek diye hayatımızı mahvetmek yerine düştüğü zaman bir çaresine bakmak daha iyi olmaz mı? Belki de minik bir sıyrıkla geçecek. Belki hiç düşmeyecek. Belki atacak ama acıttığı yerden büyüyecek...

Leo Buscaglia diyor ki "Endişeler yarının üzüntüsünden eksilmez, sadece bugünün sevincinden mahrum bırakır." Gerçekten de şimdiden endişe ederek hangi acının gelmesini engelleyebildik ki? O yüzden, düşen ayakkabılardan korkmak yerine, onları toplayıp koleksiyon yapmayı, hatta onları ruhumuzun modasına en uygun şekilde giyip, salına salına dolmasını bayıyınz belki bir gün. Çünkü ayakkabının kafamıza düşmesi muhtemelen bizi öldürmez, ama sürekli endişeyle onun düşmesini beklemek, "ee ayakkabının teki nerde?" diye takılıp kalmak yaşama sevincimizi yüzde yüz öldürür. Son söz olarak, "Hiç kırmayacağım dedin, ee kolye nerde?" diyenlere... Kolye hep sende... Hep sende...

"Kaygılanmazsan başarılı olamazsın ya da tehlikeye açık hale gelirsin; kaygılı insanlar iyidir; kaygı bir sevgi gösterme biçimidir; o endişeli hal ve merak aslında sana olan sevginin bir göstergesidir" diye düşünmekten başka çaremiz yoktur. Öyle öğrenmişizdir"

ÖNDER ABAY

HAYVAN*

İnsan; memeliler sınıfındaki primatlar takımından homo cinsinde bir hayvan türüdür.

Biyolojik olarak sınıflandırmamız bizim için pek bir şey ifade etmese de sınıflandırmaya bakış açımız bizimle ilgili çok şey anlatıyor. Biyoloji 'üstün' değer biçmemişse hayvanlardan ayıramamışsa o biyolojik bir problem, insan kararını çoktan verdi. Kendi türünü öldüren tek canlı olmadığımız ilk insansız savaş olan Gombe'deki* şempanzelerin savaşıyla; diğer hayvanların da düşünebildikleri, yani tamamen içgüdülerine bağlı değil, kendi özgün kararlarını alabilen bilinçlerinin olduğu 2012 Francis Crick Anma konferansıyla bilim camiasında kabul edildi. Ama olsun insan kararını vermiştir, kendi sınıflandırmasını kendisi yapar.

Kendini daha önemli olduğuna ikna eden insan bir değer skalası kurmuştur. En başta insan vardır; yargılayan, bilen, kurucu türdür. Önemli olan insanın ihtiyaçlarıdır; hayvanların acı çekmesi bu konuyla alakasızdır, tıpkı bir nesne gibi kullanır onu. Onların beslenilebilir, giyilebilir olduğuna; hangisinin ölüp hangisinin yaşayacağına karar verme gücüne sahiptir. İlacını, aşısını, kremini bile önce onun üzerinde dener. Onun yaşamı kendi ihtiyaçları için feda edilebilir bir şeydir. İhtiyaç derken, bilimsel olarak etine de süttüne de ihtiyacımız olmadığı kanıtlanmıştır ama alışkanlık işte vazgeçmek istemeyiz. Moderna'nın CEO'su 'aşı üretmek için hayvan deneylerine gerek yok' dese de tahta üzerinde deneyip %4 doğruluk payı almaktansa hayvanlara enjekte ederek %6 doğruluk payı olan deneyler de alışkanlıktan tercih edilmiştir. Hayvanlar öldürüldü ama prosedür bu, insan böyle yapmaya alışmış bir kere. ICMRA ilaçları hayvanlara vermek ve gözlem yapmak aşının gelişimine katkıda bulunmaz dedi ama bürokrasiyle uğraşılmıyorsa 'bizim için yaratılmış' canlıları feda etmek tercih edildi. Sonuçta karar insanın, ister tahta kullanır ister hayvan.

İnsan için kendi istekleri, keyfinin yerinde olması her şeyden önemlidir. İnsan saatlerce kıpırdamadan durmuş, sırf yemeye devam edebilsin diye midesi boşaltılan inek eti sever. Gagası sıcak bıçakla kesilmiş, yapılan işleme dayanmadığı için enfeksiyon kaparak ölen arkadaşlarının çürüyen bedenleriyle aynı kafeste yaşayan ve kesilmeyi bekleyen tavuk sever. Ayakta durmasın, gezen tavuk olsun isterse 3 kat daha hızlı büyüsün diye ırk müdahalesi yapılan, suni kuluçka makinesinden çıkan annesini hiç görmeyen civcivler, fazla kiloları yüzünden ayakları kırılarak canlı canlı çürümelerle onları da yiyebilir. İnsan kızarmış tavuk yemek istiyorsa en iyisine layıktır. Kendi isteği söz konusu olduğunda karşısındaki cansız nesne sayılır. O yaşıma hakkı olan bir canlı değil onun karnını doyurması için bir araçtır, o kadar.

Karbondioksitten 23 kat daha güçlü metan gazı ve amonyak gazının salınımı küresel ısınmanın en önemli unsurlarından biri kabul ediliyor. Bir inek günde ortalama 250-500 litre arasında metan gazı çıkarıyor ve sera gazları salınımının üçte ikisinden hayvancılık sorumlu tutuluyor. Bu günde ortalama 150 milyar galon metan gazı demektir,

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamcafsı

“

Kendini daha önemli olduğuna ikna eden insan bir değer skalası kurmuştur.

En başta insan vardır; yargılayan, bilen, kurucu türdür. Önemli olan insanın ihtiyaçlarıdır; hayvanların acı çekmesi bu konuyla alakasızdır, tıpkı bir nesne gibi kullanır onu.

”

ama oksijenimiz kalmamış çok mu? Bir inek günde en az 60-70 kg yem yiyor. BCFN'nin yaptığı çalışmaya göre günümüzde bir kilo inek eti üretmek için 19 bin 525 litre, bir kilo tavuk eti üretimi için 4 bin 805 litre su tüketiliyor. Bir litresüti için 1000 litre su harcanıyor. Türkiye arazilerinin %47'si çölleşme tehlikesiyle karşı karşıya, barajlar kuruyor. Mevsimler değişiyor, yangınlar çıkıyor, toprak çatlıyor ama olsun. İnsan canı istediğinde sulu sulu bir et yemesin mi? İster tavuk yer ister inek, bunun hangi acılara sebep olduğu önemli değildir. İnsan kendi istekleri başka canlıların çıkarlarıyla çatıştığında nasıl soğukkanlılıkla kendisi dışındaki hayvanları 'araç' olarak görmeye karar verdiyse, her istediğini almanın hayatı ihtiyaçlarını kısıtlayacak sonuçlarıyla karşılaştağında da görmezden gelmeye seğirebilir. Bilimin söyledikleri bilimi ilgilendirir, insan her zaman olduğu gibi kendi kararlarını kendisi verecektir.

***Gombe Şempanze Savaşları (4 Yıl Savaşları) Tanzanya'da bulunan Gombe Ulusal Parkı'ndaki iki şempanze grubu arasında çıkan vahşi çatışmaya verilen isimdir.**

İBRAHİM KARAOĞLU

Sessiz bir kuğu gibi kendini bekler IMPERIA

Paul Gustave Dore (İmperia gravürü)

Alplerin eteğinde, yeşil ve mavinin iç içe geçerek doğal, soyut motiflerle sınırlarını çizdiği büyüü bir göl Konstanz. Gölün mavileriyle Alperin heybetli gölgeleri arasında gün boyu değişiyor renkler. Mor, dağlara yaslandığında uyuyor; gün ışığında dalgalarla şenleniyor göl.

Yıllar önce bir hafta sonu Alperin doruklarından göle doğru yolcuyduk. Gölün Almanya tarafındaki Konstanz kentineydi yolculuğumuz. İçinden Ren Nehri geçen kent, Konstanz Gölü'nün kıyısına kurulmuş. İlk kez gitmiştim. Kayboldum içinde. Dayanılmaz bir cazibesi vardır ilk gittiğim kentlerde kaybolmanın, ummadığım sürprizlerle karşılaşırım; rastlantı zorunluluk olur çoğu kez; kentin künyesinde var olan pek çok şeyi aramadan bulurum rastlantılarla. Ve böylece durumlarda; duymadığı, görmediği farklı şeyleri ve kendi bilinmezliklerini de keşfediyor insan.

Eski, yaşlı ve yorgun bir kentin sessiz, antikitesini duyumsatan Arnavut kaldırımlı ara sokaklarında, ortaçağı yaşatan yarı ahşap binaların ve tarihi yapıların içinde kaybolmuşum. Her şey birden bire değişmişti ve kadim zamanlara doğru bir yolculuğun şaşkınlığını yaşamıştım. Adı unutulmuş, en eski hikayelerde yaşayan gezginler gibiydim. Suretleri freskolarla süslenen binaların, devasa ahşap kapılı katedralin ve cam fanus içindeki Roma kalıntılarının arasında kaybolmak, bitmeyen bir rüyanın rüyasında dolanmak gibiydi. Nice sonra, gölün rihimden limana doğru gidip bir kafenin bahçesine oturmuştum. Önümdeki manzara, izlenimci bir ressamın uçsuz bucaksız görüntüleri içine alan tablosu gibi uzanıyordu; konturları erimiş, biçimleri bozulmuş, ışık

renk lekelerine dönüşmüş beyaz konfetiler gibi yüzlerce yelkenli varı gölde. Tekrarı yaşanmaz anların, görüntünün büyüü akışından çekilip yakınımaya baktığımda çok daha göz alıcı bir görüntüyle karşılaşmış daha da şaşırmıştım. Limandan gökyüzüne doğru uzanan görkemli, şuh bir kadın heykeli vardı karşımda.

Göğsünün genişçe bir bölümü açık, transparan, önu derin yirtmacı bir elbise vardı üzerinde. Sağ ayağı önde, dımdık, özgüvenli, kararlı duruşuyla sanki arkaik bir tanrıca gibiydi. Gün boyu kendi çevresinde her dört dakikada bir dönüyordu. Çok güzel, çok güçlü bir kadın duruyordu karşımda. Ellerini omuzlarının hizasından yukarıya doğru kaldırmış ve her bir elinde eciş bücüş küçük küçük cıplak adamlar vardı. Bu adamların başlarındaki taçlar güçlerinin sembolüydü ama çok zavalı görünüyordu iki küçük adam. Limandaki heykele doğru yürüdükçe anladım; kadının sağ elinde Papa Martin, sol elinde kral/ imparator Sigismund vardı. 18 ton ağırlığında, beton ve 10 metre yüksekliğindeydi heykel. Tüm görkemini dört bir yanından okutarak durmadan dönüyordu kendi çevresinde.

Ve göldeki kuğuların sessizliğinde kendini bekliliyordu Imperia. Evet, Imperia'yımsı adı. Heykeltıraş Peter Lenk 1993 yılında yapmış bu muhteşem heykeli; Honore de Balzac'ın

"Güzel Imperia" adlı öyküsüne gönderme olsun diye. Konstanz için bir heykel yapması istendiğinde o da Konstanz'ın en tarihsel kahramanına gönderme yapmak istemiş ve Balzac'ın "Güzel Imperia" öyküsünün kahramanlarını heykelletirmiş.

Kadim bir yerleşim merkezi Konstanz. Adını, İstanbul'a adını veren I.Konstantius Chlorus'tan almış. 15. yüzyılda Konstanz Konsülü'nün oluşmasıyla almış bu adı. 1400'lü yılların başlarında Hristiyanlıkta büyük bölünmeler yaşanmış. Bu duruma son vermek için papalık yapan üç ruhani lider azledilerek, yenilerini seçmek için 1414-1418 yılları arasında Konstanz'da bir Konsil toplantısı yapılmış. Konsil'in en önemli kararlarından biri; din adamlarının paraya doymazlığını, ahlaki çokluğu eleştirip kilisenin dünyevi güçlere, servetlere yüz çevirmesi gerektiğini savunan reformcu Jan Hus'un yakılarak öldürülmesidir. Bu dönemde Katolik kilisesinin bütünlüğünü sağlamak ve din adamları arasındaki anlaşmazlığı daha kolay gidermek için kente yüzlerce heykel kadını çağırılmış. Ve Balzac'ın "Güzel Imperia"sı da bu nedenle gelmiş kente.

Konstanz'ın en ihtişamlı, ne istediğini ve onu nasıl elde edeceğini bilen ünlü bir hayat kadınıdır Imperia. Kentin en itibarlı, önemli erkekleriyle birlikte olur. Kardinalleri, prensleri baştan kıran. Onları kendi yürüncesine alıp yönlendirir. Balzac, katolik din adamlarının ve monarşinin ahlakını sorgulayarak güncü, kötü yönlerini alaycı bir dille anlatır "Güzel Imperia" öyküsünde. Balzac'ın Imperia'sını o dönemin en iyi illüstratörü olan Paul Gustave Dore resimletmiştir. Dore, yalnızca Balzac'ın Imperia'sını değil, Cervantes'in Don Kişot'unu (Bildiziğimiz Don Kişot ve Sancho Panza karakterlerinin resimleri onun çizimleridir ve tüm ünlü ressamalar Dore'nin figürlerinden etkilenecek ve onlara benzeterek yansıtmışlar Don Kişot'ü), Rabelais'in ve Dante'nin de kahramanlarını resimlemişti ve bu kahramanları yansıtan gravürleriyle ünlülmüştür.

Balzac'ın kitabı ilk yazıldığında din karşıtı olarak değertendirilmiş ve yayıncıları cesaret edememişler yayınlamaya. Toplumsal

Louis Corint (İmperia resmi)

Peter Lenk (Imperia heykeli)

yaşamdaki sosyal ilişkileri
çözümleyici, ironik,
eleştirel ve gerçekçi
bir anlayışla her şeyi
gören bir gözlemci
gibi yansıtan
Balzac, güçlü
bir hikaye
oluşturmuş
ve
kendisinden
sonraki
yazarları,
sanatçıları çok
etkilemiştir. Peter Lenk
de Balzac'tan çok
etkilenmiş.

Ve Peter Lenk,
hiperrealist bir
yöntemle çok daha
canlı bir gerçeklikle
sunmuş Imperia'yı:
Papa ve kralı gülünç,
acıklı, tuhaf, şaşırtıcı,
alışlagelmedik bir grotesk
dille iki soytarıya dönüştürerek,
geçmiş ve bugün arasındaki bağlantıyı
ironiyle örerken... Ancak kentin belediye
meclisi Lenk'in heykelinin kente gelmesine
karşı çıkmış; papanın ve kralın alayı bir
sanat diliyle sunulmasını kabul etmemişler.
Hatta din adamları bu heykelin "Dini barışı
bozabileceğini" bile belirtmişler. Ve heykel,
Alman Demiryolu Şirketi, limanda yer
sağladığı için şimdiki yerine yerleştirilebilmiş.
Sonra, yöneticiler, din adamları ve halk
alışmış kentin bu heykelle yaşamasına. Bugün
Konstanz'ın sembolü Imperia.

Konstanz'dan döndüğümde günlerce
Imperia'ya üzerine düşündüm. Önce Balzac'ın
kitabını okudum. Sonra, başka hangi sanat
yapıtlarının kahramanı oldu diye araştırdım.
İlgilç veriler buldum.1925'te ünlü ressam Louis
Corint'in de ilgisini çekmiş Imperia. Yapıtlarını
izlenimci ve dışavurumcu bir sentezle sunarak
kadın çıplaklığını özneleştirten Corint, şuh ve
çıplak bir Imperia resmi yapmış. 1927 yılında
İtalyan besteci Franco Alfano da bir opera'ya
dönüştürmüştü Imperia'yı. Arturo Rossato'nun
liberettosuyla bir perdelik, ironi yüklü bir
müzikal oluşturulmuş.

Sanatta haz ve arzu deyince Balzac'ın "Güzel
Imperia"sının bin bir hâli canlandı
bellediimde. Aslında, haz ve arzu birbirinin
içinde gizli iki kavram ve Balzac'ın
öyküsünden başlayıp Gustave Dore'nin bir
kontes gibi çizdiği Imperia'ya; Louis Corint'in
cırılçıplak resminden Franco Alfano'nun
"Madonna Imperia"sına ve Peter Lenk'in şuh
Imperia'sına; her bir yapıt başka dünyalara
götürüyor bizi. Ve her bir yaratıcı; aynı izlek
üzerinden, içerik ve biçim bütünlüğüyle
kahramanın yaşadığı döneme bugünü

ilişkilendirerek eleştirel gerçekçi bir anlayışla
sunmuş Imperia'yı. Yaratıcı edimlerinin
odağında insan Imperia var ve onun
büründüğü kimliği kaybetmeden; sezgilerinin
gizemiyle derinleştirerek, ironi ve humorla
yüklü özgün biçimler yaratmışlar. Ve her bir
okuyucu, izleyici ve dinleyici kendi algılarının,
sezgilerinin, estetik duyuşsal alanının sığışı
kadar haz ve arzunun zembereğini kuruyor
içinde.

Ve ne zaman Konstanz'ı hatırlasam,
Aldous Huxley'in " Salt doğuştan güzelliğin
sezinlenişine, sevinç ile acıdan sevgiye,
gizemli coşkunluğa ölüme değin temel olan,
insanoğlunun ruhunu devindiren etkileyen
her şey denenebilir, anlatılmaz. Ötesi her
zaman sessizliktir." aforizması gelir aklıma ve
limandaki seviye kulesinin üzerinden insanlara
bakarak iç çeken Imperia'nın içindeki sessizliği
çoğaltan ısığını duyuyorum.

Franco Alfano (İmperi operasının afişi)

ALMULA TÜREDİ

Değişim rüzgârı

"Komşularımız bizi şikâyet eden. Hiç anlamadık ne işler çevirdiklerini. Beraber yer, içen, gülerdik oysa. Anlamadık, güzel sözlerini her biri gizli mesajlar. Delimden önce çok gülen katil palyaçı filmleri gibiymiş samimiyetleri, sevgileri. Hiç sevmemişler ki bizi. Belki de sevdiler ama ülkeleri daha kıymetliydi dostluğumuzdan..."

Uzun bir yol gelmişik Max ile. Sonbahar yağmurları arabanın camına pıtır pıtır vururken ve her ikimiz de arka koltuğun iki ayrı camından dışarı bakarken aynı şarkıyı dinliyorduk. "Wind of Change" Küçükken bu şarkının acıklı bir aşk şarkısı olduğunu zanneder, henüz atılmadığım aşk hayatımın olası hikâyelerine içlenir, kendimce dramdan drama koşardım. Dünyadaki tek acının aşk acısı olabileceğini sanarak...

Bilmiyordum. Şarkının sözlerini, anlatmaya çalıştığını, birbirine düşman kesilen halkların bu yanlıştan dönmelerinin şarkısı olduğunu büyüünce anladım.

Max, arabanın bir köşesinde kendi anılarının gölgesindeydi. Ben de henüz herkes tarafından kabul edilmemiş dahi olsa kendi halkımın bölünmüş hislerini düşünüyordum.

Bölünmek kolaydı. Nefret etmek, yanlışla parmak sallamak. Yanlışsız olmadığımız müddetçe.

Berlin'in laciverti bulunduk gökyüzü parçalı bulutlu

bakıyordu bizlere. Biz kulağımızda "Wind of Change", Duvar'a, daha doğrusu bir zamanlar Duvar olan yere doğru gidiyorduk. Arkadaşım Max, kendi şehrinde bana rehberlik edecekti. Normalde çok daha konuşkandı, ama bugün kelime bulmakta zorlanıyor gibiydi. Kendi geçmişi, anıları, tarafsız cümleler kurmaktan alkoynalıydı. Ya da sırf böyle düşünülmesin diye olduğundan daha duygusuz davranmayı seçebilirdi. Oysa duygular da geçmişti, taraflılık da... İçine doğduğunuz hikâyeyi, sizi dönüştürür ve bir tarafa doğru savururdu. O saatte sonra da tarafsız olmaya çalışmak, zorlama bir yalnızlığa götürürdü. "Ne yani bizi inkâr mı edeceksin?" diye suçlayacaktı geçmişi. "Ne yani, hapiste onca acı çeken babanı aklına getirmiyor musun?" "Hangi ara bizden vazgeçtin?"

İyi misin, diye sormak zorunda hissettim Max'a. Evet elbette, diye yalandan bir heyecanla cevap verdi. İnsanın kendini bir kaç cümlede anlatması ne kadar zorsa, Max da böyle zorlanacaktı.

Duvar'dan kalan yerlerde dolaşmaya başladık. Bir zamanlar insanların fiziki ve manevi olarak ayrıran bir duvar. Ne kadar gerçek ve ne kadar temsil.

"Komşularımızı bizi şikâyet eden. Babamın İngiliz iş arkadaşları televizyon hediye etmişti. Ne büyük heyecan, ne büyük tehlikeydi aynı zamanda. Yine de ona sahip olmak zevk vermişti sanırım. Babamı gülerce hapiste tuttular. Artık gelmeyecek sandık. Erkek kardeşim sürekli ağlıyordu. Çok sonraları öğrendik ki, erkek kardeşimin ağlama nöbetleri bile raporlanmıştı Stasi'ye. Annemin başka şehirde yaşayan akrabalarımızla uzun uzun telefonda

konuşması, halimiz, tavrımız, bakışımız, giyinişimiz. Her komşunun göreviymiş başkasını izlemek. Bunun adı rehberlik etmemiş. Şaşırmayalım diye rehberliği ihtiyaç duyan zavalılardık hepimiz.

Stasi, hepimizin boynuna kalın ipler geçirmişti, dönem dönem salıyor, bazen de sıkıyordu. Ama hep oradaydı. En özgür olduğumuz sandığımız anda varlığını öyle bir hissettiriyordu ki kaçma arzusu bile sarhoş ediyordu bizi. Öleceğimizi bile bile duvarın öbür yanına atlamak istiyorduk."

Daha fazla zor sormamaya karar verdim. Kendisi, içinden geldiği anda anlatacaktı. Her kurduğu cümle karşısında affıyordum aslında ama aşırı tepki vermek istemediğimden başımı sallıyordum sadece. Onu ürktümeden, küstürmeden konuşurum istiyordum.

Yüklerine güldükleri dostlarını arkadaşlarını iş çevirenler ve bunu gayet normalmiş gibi sürdürenler, kardeş kardeş düşman eden ve bu düşmanlıktan beslenen Stasi ile birlikte alınması giderek zorlaşan bir tümör gibi ülkenin bağına yerleşmişti. Her şey olur, her şey geçerdi. Ya hisler... Birbirinden bu denli nefret eden halk, değişim rüzgârı geldiğinde ne yapacaktı? Her şeyin üstüne sünger çekip gerçekten yeniden dost mu olacaktı? Olabilir miydi bu? Şarkıda da söylediği gibi, anın sihri ne gidilebilir miydi?

Başayabilir mi? diye sordum. Havanın serinliğiyle bulharlanmış gözlüklerini çıkıp kolunun yenile siydi. Hızla burnunu çekti. Barışmadık, dedi. Ama anlayabildik birbirimizi, kendimizi. Geçmişte bir kez delirmişti, bu ikinci oldu. Haklı olan kimseyok, haksız olan da. Sadece olmakta olana kendini bırakan insanlar var. Haksız olmandan daha kötü bu, çünkü hangi noktada yanlış yaptığını anlatamıyorsun. O zaman durumlar böyleydi, duruma göre davranırdık, diyeriyorlar. "Komşum güler yüzle günaydın deyip apartman kapısını tutabilir ama o aynı zamanda ülkenin istikrarını bozan bir nıfak tohumu da olabilir. O halde, derhal izlemeli ve şikâyet etmeliyim." Böyle düşünüyordu çoğunluk. Ya da daha kötüsü olabildi. Belki kendileri de risk altındaydı ve Stasi onları tehdit ediyordu. Karşılığında komşularını işpiyalı!

Bu heykelin adı "Barışma" dedi. Bir kadın ve bir adam sarılmışlardı. İkisi de öbür dilyori gibilerdi. "Kim daha suçlu? Kim bilir? Esas olan, bir daha olmaması. Bundan emin olabilir miyiz? Hiç bir zaman. İnsanların öfkeleri, silahın ucuna sürülmüş bir mermi gibi. Her an onları coşturacak bir demagog çıkıp komşularını şikâyet etmelerini, öldürmelerini söyleyebilir. Silahın ucuındaki mermi öyle hızla çıkar ki yuvasından, görmezsin bile hangi noktada kim neresinden vuruldu. Kargaşa başlar. Belki yeniden duvar örülür aramıza. Belki dikenli teller, hatta üzerine elektrik verilmiş cinsten... Kaçmak, kurtulmak isteyenleri oracıkta öldürecek teller. Hep hatırlamalıyız. Çünkü insanoglu asla ders almaz." Sustu. Ben de diyecek kelime bulamadım.

**Herkesin öfkesi
burnunda, tabancalar
çekik dolaşıyorduk
sanki. Biz ne zaman
barışardık? Herkesin
aynı ıslıkla söylediği
bir şarkının müzelerinde
buluşup duyurduk?**

Dönüş yolundaydık.

Hep görmek istediğim Duvar kalıntısı, yürürken ayağımın altına yapışmış çamurlar gibi, bambaşka düşünceler getirmişti aklıma. Kendi ülkemi, kendi travmatik anılarımı oynatıyordum kafamdaki film makinasında. İnsanların acılarının dahi ortaklaşmadığı günlerden geçiyorduk. Herkes kendi acısını, kendi mahallesinde içini çeke çekeyaşıyordu. İntikam vakti geldiğinde ise karşılıklı oh çekiyorduk birbirimize. Bizim duvarlarımızı indirilecek bir balta yoktu. Bizim duvarlarımız içimizdeydi. Herkesin ofkesi burnunda, tabancalar çekik dolaşıyorduk sanki. Biz ne zaman barışıldık? Herkesin aynı ısılla söylediği bir şarkının dizelerinde buluşur muyduk?

Suskunluk sırası bendeydi. Canın sıkıldı senin, çok mu anlattım?, diye sordu Max. Hayır dedim. Peki, o komşularınızı bir daha gördünüz mü? "Arşivlerde görmüşük bizim için yazılan raporları. O sıralarda komşularımız yok oldular ortadan. Herhalde arşivlere gidip bakacağımızı tahmin etmiş olmalılar. Çok zaman sonra annem görmüş ama. Bir dükkânın kapısında yüz yüze gelmişler. Annem, bizi şikâyet eden komşumuza kapıyı tutup sadece gültümsemiş. Adam, ne yöne bakacağını şaşırmış. İşte böyle." Kim bilir, belki hala yaptığının arkasındadır, dedim. Muhtemelen, dedi. Zaten savaş suçluları da her şey bitip kendilerini mahkemede yargılanır bulduklarında, en çok buna şaşırıyorlar mı? Ben sadece görevimi yaptım, diyorlar. Şimdi nedir bunca tantana?

Belki onları da anlamalı, dedim. Max, tek kaşını havaya kaldırıp şüpheyle yüzüme baktı. Birbirimize kattırmayı öğrenmek zorundayız, dedim. Delirmeden, delirtmeden, çokkuya gelip birbirimizi yok etme düşüncesine kapılmadan, anlayarak ve anlatarak... İnsanlık tarihi bunu başaramadı, dedi Max. Sen nasıl yapacağını düşünüyorsun? Bilmem dedim. Belki bahar gelir, önce havaya cemre düşer, bir şarkı yazılır bunun üstüne. İçli bir saz sesi eşlik eder dizelere. ıstık olmaz da mırıldanır belki bizimkiler. Değişim rüzgârı, kardeşliğimizin arkasına eser. Dikleşir omuzlarımız, sizin Duvar'ın oradaki heykel gibi sarılız birbirimize. Şarkıda da dengiği gibi, belki uzak ve acı hatıralar sonsuza kadar geçmişe gömülürler.

Çok duygusalsın, dedi alayla. Öyleyim, ne de olsa beni besleyen damarlar Ortadoğu'dan geçiyor. Acının ve coşkunun gürül gürül aktığı yerler.

Yeniden kendi camıma döndüm. Max'a söylediğim kelimeler, onu etkilemiş miydi bilmiyorum ama beni birden umutlandırmıştı. Değişim illa ki gelecekti. Önce bir şarkının dizelerinde, sonra hepinizin dilinde mırıl mırıl akacaktı. Yerimde kıpırdandım. Şoförümüze "Wind of Change" şarkısını yeniden açmasını söyledim. Kendi kendime gültümsedim. Max, yan koltukta oturduğu yerden beni süzüyordu. Yoğun bulutların arkasına saklanmış Berlin güneşi, bulduğu bir aralıktan gizlice bana göz kırpyordu.

ALİ DENİZ USLU

MUHRİP

Muharebe kullanım kılavuzu okuyorum
Muhrip gibi bir zargana ayağımın altında
İkmal yapmak için durduğum meyhanede,
Zaiyat tarifsiz.

Ölü günler, ölü saatler ve intiharın eşliğinde
yelkovan.

Oyundan istediğimde çıkacağımı biliyorum
Bu beni oyunda tutuyor.

Şimdiyi bulmak zor başlangıcı kaybedince.
Epey yetenekli bir kayıtsızlık bizimki.
Rüzgâr geçiyor plastik derilerin içinden
Ballarını almak için boğduğumuz arılar vızıldıyor.

Ama zorbaların arasında bir yol bulacak hayat
Çünkü bu kederli suskun kalabalık,
Çılgınlıklarından bir ordu kurdu.
Noksanları tamamlayan bir ustura bileniyor

Batı doğuya, kuzey güneye yürüyor
Konuşulmayanları duyar gibi bahar.
Gömülmek için götürülen diller sus pus!
Belki orfozun sadakati,
Belki yastıksız uyuyan esir bir rüya.
Geç başlayanlar düşüyor, eksiliyor aramızdan
Bu büyük rulet masasının en çaylak kumarbazı,
Hayatının numarası için zar atıyor
Bense limandan ayrılamayan bir yük gemisiyim

HALİL İBRAHİM SAĞLAM

9 Kere Leyla filmi-Netflix

HAYAL KIRIKLIKLARININ KİYİSİNDE: 9 Kere Leyla, Azizler ve Haluk Bilginer

Sinemaların uzun süredir kapalı olmasından mütevellit vizyona çıkamayan bazı yerli filmler çözümü Netflix'te anlamakta buldular. Önce Aralık ayında Ezel Akay'ın 9 Kere Leyla filmi, en son Ocak ayında Taylan Biraderler'in Azizler filmi vizyona girmeden direkt Netflix'te yayınlandı. Her iki film de sinema için yapılmıştı, Haluk Bilginer'den Demet Akbaş'a, Elçin Sangu'dan İrem Sak'a, Engin Günaydın'dan Fırat Tanış'a kadar yıldız oyuncu kadroları barındırıyorlardı ve önceki filmleri beğenile izlenen yönetmenlerin tam on bir yıl aradan sonra gelen yeni filmleri olma özelliğini taşıyorlardı. Akay 7 Kocalı Hüzmü'ü, Taylan Biraderler de Vavien'in son 2009 yılında gerçekleştirmişti. Neredeyse bir yıla yakındır pandemi sürecindeydik, sinemaya gidemiyorduk ve yeni bir yerli film geldiğinde tıpkı tek kanal dönemindeki gibi herkesin bir anda aynı içeriği izlediği günlere dönmüş gibiydik. İki filmi de sevmek için çok nedenimiz vardı ama yayımlandıktan sonra olumsuz yorumların ardı arkası kesilmeyince her iki film de hayal kırıklığına dönüştü. Bu hayal kırıklığının sebepleri kadronun yarattığı yüksek beklenti, yönetmenlerin

Neredesin Firuze ve Vavien gibi klasiklere imza atmış olması, Netflix ve 'yerli' etiketi, Haluk Bilginer gibi ülkenin en iyi aktörlerinden birinin yer alması, en basitinden bir absürt komedi olarak belli bir çıtanın üzerinde eğlendirmesi isteği gibi ayrı ayrı yorumlanabilir. Peki, bu beklentilerin haricinde 9 Kere Leyla ve Azizler nasıl filmlerdi?

9 Kere Leyla görsel dünyasının renkliliği, abartılı oyunculukları, şatafatlı kostümleri ve detaylı sanat departmanıyla tam bir Ezel Akay filmi aslında. Kadın cinayetlerinin sürekli arttığı günümüzde karısını öldürmeye çalışan bir adam üzerinden absürt komedi fikri yanlış zamanlama olsa da Akay finale doğru yaptığı hamlelerle filmi feminist bir anlatıya, Lilith'ten günümüzde dek mitolojik hikaye ekseninde bir manifestoya döndürmekte zorlanmamış. Fakat filmin fazlasıyla göze sokulan mesajları, özensizliği ayan beyan ortada olan

kurgusu, kötü yönetilmiş klip sahnelerini anımsatan (içinde birden fazla Haluk Bilginer bulunan!) müzikal sahneleri Akay'ın yönetmenlik kalitesinin çok gerisinde. Filmin güldürmeye çalıştığı bariz olan gökten düşen dayı ve ambulans görevlileri karakterleri güldürmediği gibi filme de en çok zararı veren yan karakterler. Olumsuz yorumların hemen hemen

Anlatı açısından tam bir karmaşaya dönmüş, her karakterin ayrı telden çaldığı Azizler'de seyirci, filmin kendi dünyası içerisinde tutarlı ve kabul edilebilir bir izlege ulaşamıyor.

hepsinde bu karakterlerin mizahının işlemediğinin ve sahneleri ileri sarma isteği oluşturduğunun yazmasını Akay'ın önceden görememiş olması büyük talihsizlik. Fırat Tanış'ın aşırı abartılı yazılan ve bir o kadar da yüksek perdeden oynanan kötü adam karakteri ise filmin üç başrolünü desteklemekte yetersiz kaldığı gibi hikâyenin de şirazesini kaybetmesine yol açıyor.

Taylan Biraderler 2009'da yine Engin Günaydın'ın başrolünde yer aldığı Vavien'de Coen kardeşlerin Türkiye subesi olabilecek kalibrede bir kara

komediyse imza atmıştı. Azizler ise yalnızlık üzerine olan çoklu karakter anlatısını Charlie Kaufman filmleri derinliğinde bir absürt anlatıya dönüştürmeye çalışsa da hikayenin tonunun birçok açıdan mayası tutmuyor. Berkun Oya'nın kalemi filmin dünyasını çoğunlukla absürt mizah üzerinden kuruyor ama Erbil (Haluk Bilginer) ve Kamuran (Binnur Kaya) ilişkisine geldiğinde acıdan beslenen bir kara mizah formülüne dönüşür, Cevdet'e (Fatih Artman) geldiğinde deadpan komedi unsurları devreye giriyor, çocuk karakter Caner'de (Göktaş Yıldırm) Recep İvedik'i çok andırıp bir gişe sineması komedisinden besleniyor. Anlatı açısından tam bir karmaşaya dönüşen, her karakterin ayrı telden çaldığı Azizler'de seyricki, filmin kendi dünyası içerisinde tutarlı ve kabul edilebilir bir izleğe ulaşmıyor. Örneğin Erbil'in kansasının fotoğrafıyla konuşması absürt olsa da kendi içinde bir gerçeklik barındırıyor ama fotoğrafın Erbil'in eve gelen arkadaşlarıyla da konuşup onu kaçırtması hem mizahi bağlamından koparıyor hem kendi kurduğu gerçekliğe zarar veriyor. Kısacası Vavien'de karakterler, dramatik yapı ve mizah adına işleyen her şey burada Burcu'nun (İrem Sak) 'hiç kırmayacağım demiştin, e koleye nerede?' repliği gibi kötü bir döngüde kendini tekrar ediyor.

Neden Her Yapımda Haluk Bilginer'i Görmeye Başladık?

İki filmin de ortak noktası olan Haluk Bilginer'i düşündüğümüzde yakın zamanda sosyal medyada sık sık 'Bilginer bu kadar kötü projelerde niye oynamış?' ve 'Bilginer de her yerde karşımıza çıkmaya başladı' gibi bir negatif tutum gelişmeye başladı. Oysa ki birkaç sene öncesine kadar kimse bu durumdan şikâyetçi değildi. Bilginer, Kış Uykusu'nda oynayıp Cannes Film Festivali semalarında gezinirken, Şahsiyet ile

Uluslararası Emmy ödülünü kazananın ortak olan ülkenin en iyi aktörü olduğuna dair cümlelerle süsleniyordu. Peki, usta bir aktörün kötü filmde ya da inandığı projede oynama hakkı yok mudur? Evet, Bilginer 2020 yılında tam üç yapımla birden karşımıza çıktı. Bunlardan ikisi konumuz olan 9 Kere Leyla ve Azizler, öteki de yeni kurulan Exxen platformundaki Şeref Bey dizisi. Lakin izleyici şu gerçeği unutmuyor ki, Bilginer'in Ezel Akay ve Onur Ünlü ile filmografilerinin başından beri düzenli bir yönetmen - oyuncu birlikteliği var. Bilginer, Akay'ın dört filmlik filmografisinin tamamında oynadı, Ünlü'nün de ilk filmi Polis'ten bu yana tam dört filminde yer aldı. Dolayısıyla bu yapımlara proje bazlı değil yönetmen - oyuncu ilişkisi açısından bakmak daha yerinde bir karar olacaktır. Azizler projesinde Bilginer beğenerek yer almak istemiş olabilir veya sırf para için de oynamış olabilir. Sevdiğimiz oyuncuların film zevki her daim bizimle aynı olmak durumunda olmadığı gibi onların önceliklerini belirlemek de seyrickiden lüksü değildir. Yıllar önce Ahmet Mümtaz Taylan'a bir takipçisi "Emret Komutanım: Şah Mat" adlı filmde oynadığı için sosyal medya üzerinden "Ekme paraş için bu yapılmamalı" yazmıştı, Taylan ise "Kızımın iki yıllık okul parasıydı. Pişman değilim, bilgin'e" diye yanıt vermişti.

Bilginer'in iyi projelerde olduğu kadar kötü projelerde de oynama hakkı var diye düşünüyorum. Bugün Şeref Bey dizisinde oynuyor diye kızdığımız Bilginer daha önce Masum, Şahsiyet, Ezel gibi efsane

Bilginer, Kış Uykusu'nda oynayıp Cannes Film Festivali semalarında gezinirken, Şahsiyet ile Uluslararası Emmy ödülünü kazananın ortak olan ülkenin en iyi aktörü olduğuna dair cümlelerle süsleniyordu. Peki, usta bir aktörün kötü filmde ya da inandığı projede oynama hakkı yok mudur?

yerli dizileri de unutulmaz kılan bir isim. Bugün Azizler filminde oynuyor diye kızdığımız Bilginer Masumiyet, Neredesin Firuze ve Kış Uykusu gibi yönetmen filmografilerinin zirvesinde yer alan yapımların efsanelerinden bir isim. Her oyuncunun her iyi dört dürtük olacak diye bir kaide olmadığı gibi bu tarz filmlere eleştiri getirenleri filmi anlamakla suçlamak da oldukça yersiz bir savunma mekanizmasına dönüşmüş durumda.

Yeni Dijital Platformlar: Exxen ve Gain

2021'e girdiğimiz andan itibaren Türkiye'de iki yeni dijital platforma yayına girdi. İki Acun Ilıcak'ın kurduğu Exxen. Daha çok bünyesinde youtube'ta toplanan ve içerikleriyle televizyondan çok da farklı bir kafada gözükmeyen platform Şeref Bey, Hükümsüz, Gibi, Sihirli Annem ve İşte Bu Benim Masalım dizileriyle açılış yaptı. İkincisi ise Gözde Akınar'ın kurduğu Gain. Şimdilik sadece mobil uygulama üzerinden yayın yapan, ilerleyen dönemlerde internet sitesi üzerinden de uygulamaya geçeceği söylenen platform her bölümün on, on beş dakika civarından oluşan iki diziyle, On Bin Adım ve Terapist ile açılış yaptı. Gain için yurt dışında tüm yayınları on dakikayı geçmeyecek bölümler halinde hazırlanan kısa formatlı mobil video platformu Quibi'yi model aldığı söylenebilir. Blu Tv ve Netflix'e alternatif olarak gelen bu dijital platformların sayısının her geçen gün artacağını, televizyonda her biri reklamlarla beraber üç, dört saate uzatılan içeriklerden kaçan izleyicileri yakalamaya devam edeceği kesin.

ÖZGE DOĞAN

Pencere önü çiçekleri

Sabahları su verirken "Dünya güzeli İspanyol güzelim, bugün nasılsar?" diyerek yapraklarımı seviyor. Neyimi bu kadar seviyor? Ben bile şaşıyorum. Pek de güzel sayılmam aslında. Bu sevgiye kayıtsız kalamıyorum elbette. Açıyorum da açıyorum kırmızı etekli çiçeklerimi, yeni yapraklar veriyorum ona. Gülümsemesi kulaklarına yarıyor, fotoğraflarımı çekiyor. Anlıyorum bundan mutlu olduğunu. Ben daha da besleniyorum bu mutlulukla. Belli seviyor beni. İlk zamanlarımızda üzüldüğü anılarını anlatır, dertleşirdi benimle. Raki içen bir Zeki Müren koyardı pikaba. Ben de ağladırım onunla, yapraklarım nemlenirdi. Üzülsünce de yapraklarım dökülürdü. Huyum bu benim, moralim bozulunca etkileniyorum, hemen döküveriyorum yapraklarımı. Ev sahibim bunu anladığından beri anlatmaz oldu üzücü anılarını. Ama vazgeçemedik Zeki Müren'den.

Bir gün "Ne çok şey öğrettin be İspanyol güzeli. Bak sen üzülmeye diye neşeyle bakıyorum önüme. Akşamları anlatılabilecek için hep mutlu hikâyeler topluyorum sana" demişti.

Herkes uyuduktan sonra diğer çiçeklerle konuşuyordum. Akşam sohbetleri güzel oluyor. Ev sahiplerimizle konuşamadığımız ne varsa birbirimizle konuşuyorduk.

Sonuçta ev sahiplerimiz bizimle konuşuyor. Onlara sadece yapraklarımızla, çiçeklerimizle bazen filizlerimizle cevap verebiliyoruz.

Bir akşam herkes uyumuşken yukarıdaki komşunun sardunyası "Hişt hişt! İspanyol güzeli. Uyudun mu?" diye seslendi.

Uyumamıştım ama uyumuş da olsam uyanırdım hemen.

"Hayır Kırmızı Sardunya, düşünüyorum sadece."

"Neyi düşünüyorsun akşam akşam."

"İnsanları..."

"Delirdin mi sen. Senin ev sahibin hepimizkinden daha iyi bir insan. Neyini düşünüyorsun insanların?"

O esnada yapraklarım nemlendi

"Pencereden izliyorum, birbirlerine çok kaba

davranıyorlar. Ben bir asfalt çiçeği olsaydım çok üzüldürdüm ve uzun yaşayamazdım."

"Çok haklısın ama sadece birbirlerine kötü davranmıyorlar, hayvanlara ve bitkilere de kötü davranıyorlar..."

Çiçeklerim ve yapraklarım birdenbire Kırmızı Sardunya'ya döndü. Devametti yapraklarıyla ve çiçekleriyle bana doğru uzanarak "Benim yanımdaki dairede bir çiçek var, yaprakları üzüntüden öyle çok dökülmüş ki bir gövde

"Hissediyorsan doğrudur. Bizim hislerimiz kuvvetli. Hayvanlar gibi değil, saksıda çiçekleriz sadece, derdimizi tasamızı sessizce anlatmaya çalışırız. Onu da çoğu zaman anlatamayız."

kalmış sadece. Hangi çiçek ailesinden olduğunu bile tanyamadım"

"Belki hastadır..."

"Off İspanyol güzeli hasta falan değil, geceleri ağlıyor, hissediyorum."

"Hissediyorsan doğrudur. Bizim hislerimiz kuvvetli. Hayvanlar gibi değil, saksıda çiçekleriz sadece, derdimizi tasamızı sessizce anlatmaya çalışırız. Onu da çoğu zaman anlatamayız."

Sardunya onaylarcasına yapraklarını salladı. Devam ettim:

"Hiç konuştunuz mu?"

Hayır, hiç konuşmuyordum. Konuşacak hali yok. Ne bir su veren var ne bir ilgileneni. Yaprakları tek tük varken evdeki çocuk koparıyordu."

"Aa, annesi bir şey demiyordu mu?"

"Duymadım dediğini."

"Bir şey yapmalıyız Kırmızı Sardunya. Böyle duramayız. Arkadaşımız üzgün."

Kırmızı Sardunya'nın çiçeğinden bir yaprak balkondan süzülerek yere doğru düştü.

"Hey aklıma bir şey geldi! Yaprak dökerek, dikkat çekeceğiz."

Heyecandan gövdem sallanıyordu ve çiçeklerim havaya doğruldu. Kendimi bir mucit gibi hissediyordum.

"Tamam da hadi yapraklarımızın döküldüğünü fark ettiler, neden döküğümüzü nasıl anlayacaklar?"

"Ah be Kırmızı Sardunya, Hüzünlü Prenses'in penceresine doğru bakacağız."

"Vay be! Adı Hüzünlü Prenses oldu. Tamam haydi yapraklarımızı dökmeye başlayalım."

Yapraklarımızı dökmek oldukça zor oldu. Yıllardır gübre ve vitaminlerle besleniyor, güneşe ve suya destek veriyordu sahipleriymiz. Sürekli yerimizde dönüp durdum. Rüzgâr da hiç esmiyor, bize yardımcı olmuyordu. Yine de sabaha karşı tüm yapraklarımız dökülmüştü, sadece çiçeklerimiz kalmıştı.

Ev sahibim sabah uyanıldığında yanıma geldi, gözleri doldu, sesititredi "Ama neden döküldü yaprakların, seni üzecek ne yaptım ben?" dedi.

Onun üzülmesine ben de üzüldüm elbette. Ama diğer arkadaşım da yardım etmem gerekiyordu. Hemen internete girdi, anlamaya çalıştı neden yapraklarımı döküğümü. Ama nafile. Anlayamadı. O sabah çayını benimle içti, gözlerini benden ayırmıyor arada sırada toprağıma ve çiçeklerime dokunuyordu. Kafamı çevirmeden çaprazdaki pencereye baktım.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>
Mehmet Ali & Akşamsefası

Anlayacaktı. O beni en iyi tanıyan insandı.

"Heyyy sen neden güneşe dönük değilsin?"

Oh bel Biliyordum mutlaka anlayacaktı dedim içimden. Daha sonuca varamamıştık, belki de sevinmek için erkendi.

Benim baktığım yöne baktı. Pencereye doğru baktığımı anlamıştı.

"Bir kadın çocuğuyla oturuyor. Huysuz bir çocuk, sanırım annesi pek bir ilgisiz. Buna mı üzülün İspanyol Çiçeği'm?"

Sardunya bana seslendi ama kafamı çevirip bakamadm. "Sana bakamıyorum çünkü ev sahibim çok duygusallaştı, gözü hep bende."

"Tamam tamam dinle, benim ev sahibim anladı..." der demez apartman boşluğundan kadın sesleri yükseldi. Tartışıyorlardı. Çocuk da ağlamaya başladı.

"Ah ya bu ses ne sabah sabah! Zaten moralim bozuk. Bir şey var ve bu seni de ilgilendiriyor olabilir mi?" diyerek bir hışımla kapıdan çıktı. Koridoradan gelen sesini duyuyordum.

"Sorununuzu konuşarak çözebilirsiniz. Neden tartışıyorsunuz?" dedi.

Sesler kısıldı ve ben hiçbir şey duymadım. Kırmızı Sardunya ile beklemekten başka çaremiz yoktu. Bir şeyler duyuraz umuduyla, birbirimizle bile konuşmadık. Sessizce bekledik.

Ev sahibim eve geldiğinde "Ah benim duygusal kızım, merak etme Begonya ölmeyecek. Evin hanımı bilmiyormuş nasılı bakılacağını, öğrettik. Bahar ayında o da açacak çiçeklerini, merak etme!"

Ev sahibim birden sustu, bana daha da dikkatli baktı. "Siz üst kattaki Sardunya'yla konuşabiliyor musunuz yoksa... Ay dedi saçması şeyler düşünüyorsunuz..." dedi.

Yönümü güneşe, başımı Sardunya'ya çevirebildim artık.

"Ştt Kırmızı Sardunya, Hüzünlü Prenses Begonya'yımsı."

BARIŞ AKPOLAT

mor ve ötesi

teşekkürler

Herkesin dönem dönem çok sevdiği gruplar, hayran olduğu isimler vardır. Bazı şarkıları diğerlerinden daha çok severiz. Her dönem değişkenlik gösterir bu.

Bazı şarkılarını sevmesiniz de bazı albümlerinden o kadar da etkilenmesiniz de bazı grupları daha çok seversiniz.

Bazen politik görüşünden bağımsız ve en önemli albümdaki hit sayısından da bağımsızdır. Bazı şarkılar sadece sizin için 'hit' tir.

Geçenlerde Mor ve Ötesi'nin Harbiye Açık hava (Canlı Senfonik) albümünü dinlerken aklıma geldi. Ben, Mor ve Ötesi ile aynı dönemde yaşamaktan gurur duyuyorum. Her şeylerine yüzde yüz katılmak zorunluluğum yok. Bazı politik görüşleri, bazı albümleri veya bazı şarkılarını da ölümüne sevmek zorunda değilim, kimse değil. Fakat gurur duymak başka bir şey. Ne kadar iyi ki aynı dönemde yaşıyoruz. Birlikte büyüyoruz böyle bir grupta.

Bir grubun varlığına, genel duruşuna saygı duymak bambaşka.

Mor ve Ötesi sahnesine baktığınız anda gördüğünüz birbirinden farklı dinamiklerin yanında başka bir şeyi daha görürsünüz: Seyirciye olan saygı.

Grubu, en son Zorlu PSM'deki senfonik konserlerinde izlemiştim. 8 Temmuz 2019 tarihli Harbiye Açık hava konserinin Volkan Gürkan tarafından yapılan canlı kayıtlarından oluşan bu albümde konserde çalınan şarkılar içinde 10 tanesi albüme alınmış. 'Aşk İçinde', 'Kış Geliyor', 'Yağmur, Teşekkürler' ve 'Nakba'nın senfonik kayıtları ilk kez

yaşanmış durumda.

Kayıtlı ilgili, şarkıların albümde sıralanışıyla ilgili pek çok yorumum bazı bazı eleştirim var fakat şu anda bunların pek de yeri değil. Benim anlatmak istediğim şey biraz daha bir müzik topluluğunun kendini konumlandırması üzerine. Mor ve Ötesi yıllarını bu işe verdi ve hala da seyircisini el üstünde tutarak yola devam ediyor. Türkiye'de sanatçının adeta off-road aracıymış gibi bata çıka yollarda tutunmaya çalıştığı bir ülkede Mor ve Ötesi'nin muhalif bir penceleden hayata tutunmaya çalışması da ayrıca takdire şayan.

Mor ve Ötesi sahnesine baktığınız anda gördüğünüz birbirinden farklı dinamiklerin yanında başka bir şeyi daha görürsünüz: Seyirciye olan saygı.

Grupla yıllar içinde çokça vakit geçirdim. Hürriyet yıllarımda kendileriyle Londra'ya gidip O2 Academy'de verdikleri konseri izleme şansını yakalamıştım. Birlikte yaptığımız uçak yolculuğu, konser sonrası parti anlarında, kulis sobhbetlerinde bu büyüklükte bir grubun neler yaşadığını dair pek çok fikir sahibi olmuştum. 2012'de gerçekleştirilen bu konserin üstünden 9 yıl geçti. Ne albümler, şarkılar, konserler kulisler gördük birlikte.

Grubun kimyasının ne kadar iyi oturduğunu, türlü sorun ve sıkıntı gördükleri halde nasıl ayakta kaldıklarını düşündüm durdum bu albümü dinlerken.

'Yağmur Teşekkürler', 'Nakba' ve 'Kış Geliyor' üçlüsü kayıttaki favorilerim. Kaç kez dinledim bilmiyorum. Sadece bu şarkılar bile bu grupta aynı dönemde yaşadığım için gurur duymama yeter.

Teşekkürler, Mor ve Ötesi. İyi ki varsın dostum.

DOĞUŞ ŞAHİN

Kimsin Sen?

"Neden yazamıyorum?"
Haftalardır bunu soruyordum. Aklıma hiçbir şey gelmiyordu. Arkadaşlarımı görmemin kafamı dağıtacağını düşünerek bir şişe rakı alıp onların yanına gittim. Hava sıcak değildi ama terliyordum. Islak vücudum üşümeye neden oldu. Apartmanın içine girdiğimde basamaklara sırtında battaniyeyle oturmuş, sigara içen biriyle karşılaştım. Saçı dağınık, sakalı uzamıştı. Göbeği kareli gömleğinden taşıyordu. Bir eli yüzünü kapatıyordu.

"Ne oldu moruk?"
"Hemingway'le boks yaptık."
"Şarap verdiğim diye kandırdı değil mi? Nerede o?"

"Akşam Neruda'yla dövüşecektim, hazırlık yapıyor."

Elimi ihtiyarın omzuna koydum
"Neruda, çenesini kırar umarım."
Hevesle başını salladı "Umarım."
"Bahis oynadın mı?"
"Evet."

"Kaç veriyor Neruda'ya?"
Sigarasını fırlatıp şışmış gözünü gösterdi.

"Bilmem. Hemingway'e oynadım. Sen niye geldin? Hala bitmedi mi roman? Yazamıyorsan bırak oğlum, yetenek yoksa yürü git başka iş yap."

"Diğer gözünü de ben patlatacağım şimdi, pis herif!"
"Al şu çikolatayı ye."

Tütünden sararmış

parmaklarına baktım "İstemiyorum."

Daha fazla canımı sıkmaya değmezdi. Merdivenleri çıkarken rakı şişesi titreyen elimden kayıp düştü "Allah kahretsin!" İhtiyar aşağıdan bağırdı "Boş ver, nazar çıktı."

Anason kokusu eşliğinde yukarı çıktım. Hasta bakıcı, koluna girdiği adama "Mahallede hayvanat bahçesi açıldı. Girmek ister misiniz?" diye sordu.

"Hayır."
"Neden? Çok güzel bir bebek fil var, birlikte görebiliriz."

"Ne göreceğim fili be? Babası ben miyim?"

Hasta bakıcı bozulup ayrıldı. Arkada kalan adam elinde tuttuğu keki bana uzattı. Başımla reddettim. O ise hala söyleniyordu "Şehrin ortasına hayvanat bahçesi kurup, hayvanları hapsediyorlar. Bir de ziyaret edecekmişim. Hasta olan bunlar!"

Adamın yazdığı kitap aklıma geldi
"Senin yüzünden! Hayvanlar, çiftliği ele geçirecekmiş de insanlardan beter zulüm edeceklermiş. Hayvanları da kapatırlar seni de kapatırlar!"

"Yazdıklarından bu mu çıkıyor? Ben bürokrasiyi eleştirmiştım."

"Öyle boka anlatırsan böyle olur!"
Son patlamayla sakinleştim

"Kusura bakma. Az önce rakı şişesi kurdım, sinirlerim bozuk."

"Nazar çıkmıştır."
"Hadi İspanya İç Savaşı hikayelerini anlat da keyfimiz yerine gelsin."
Elini savurup kovdu beni.

"İkinci soruyu sormalısın: Kimsin Sen?" Anlamadan ona baktığımda önce açıkladı: "Ben işçi sınıfındanım, köpekleri seviyorum, gemilerde çalıştım, adil bir dünyada yaşamak istiyorum."

Basamaklara yöneldim. İlk adımımı attığım anda yere kapaklandım. Kolum acımaya başladı, kırılmış olmalıydı. Kalkıp devam ettim. Yolumu kapatan kalabalığı yararken konuşmaları duydum: "Zehirlenmiş mi? Kim yapmış? İntihar mı?"

Kısa ve beyaz saçlı, uzun etekli kadının elindeki not defterine göz ucuyla baktım "Hasta bakıcı: Uzun zamandır işinden şikayet ediyor. Zengin ve yaşlı kadınlara ilgisi var. Maktulün eşine fazla yakın davranıyor. Apartman Görevlisi: Sarhoş, huysuz, kumarbaz ihtiyar. Her türlü içki ve uyuşturucu bilgisine sahip. Ziyarete Gelen Genç: Oldukça meraklı, kendisine orijinal hikaye arıyor ama yeterince zeki değil. Bu kadar sık gelmesinin nedeni..."

Baktığımda görünce defteri benden uzağa çekip meyve suyu uzattı.

"İstemiyorum. Tip 1 diyabetim ben, neden herkes tatlı veriyor?"

Koridorun sonundaki merdivenlerden yukarı çıktım, tek oda vardı. Kırılmış kolumu diğer elimle tutarak odanın kapısını açtım. Tek pencereden ahşap masaya vuran ışığın aydınlattığı düznelere kağıt vardı. Sandalyede oturan kasketli adam "Aşağıdaki gürtlü neydi?" diye sordu.

"Birisi zehirlenmiş."

"Zehir mi? Kısa saçlı kadın orada mıydı?"

"Evet. Not alıyordum."

"Deli kadın, milleti zehirleyip sonra da öykü yazıyor."

"O mu öldürdü?"

"Yazar o, ben ne bileyim? Bakalım kimi yakalatacak."

"Az önce sana getirdiğim rakı şişesini düşürdüm."

"Nazardır."

"Ne nazarı be? Burada herkes materyalist değil mi?"

Dikkatlice beni süzdü "Roman nasıl gidiyor?"

"Yazamıyorum."

"Yazar olmak için yazma işine devam etmen gerekiyor. İnsanlar günde en az sekiz saat çalışırken sen oturup aynı süreyi yazarak geçiriyorsan işini yapmıyorsun demektir."

"Sence neden yazamıyorum?"

"Neden yazıyorsun diye sormalısın."

"Ölenleri yaşatmak için. Ben yazmazsam kimsenin onları anlatamayacağını düşündüm. Başka seçeneğim yoktu."

"Başka seçeneğin vardı. Seçimini yaptın, diğer seçenekleri görmezden geldin."

Benim de seçeneğim vardı. Gömleğini sıyrınca yara izi dolu, kaslı kolları ortaya

çıktı. Kasketini düzeltti. İntihar ettiği günü düşündüğünü anlamıştım. Sakince devam etti "İlk romanında söylediğini yapmıştın. Sonra devam edip ikinci romanı yazdın, hala basılmadı. Şimdi üçüncüyü yazıyorsun. Sandalye üzerinde uykusuz geçirdiğin gecelerin nedeni ölürü anlatmak değil. Bu seni rahatlatıyor ama seni yazmaya iten, dert ettiğin bir şey var. Neden yazıyorsun?"

"Bilmiyorum."
"İkinci soruyu sormalısın: Kimsin Sen?" Anlamadan ona baktığıma görünce açıkladı: "Ben işçi sınıfındanım, köpekleri seviyorum, gemilerde çalıştım, adil bir dünyada yaşamak istiyordum. Sen?" Öndeki meyveyi bana uzattı, onu reddedemedim. Yemeye başladım. Yedikçe gözlerim açıldı. İçinde olduğum bina kayboluyordu. Kasketli adam uzaklaşırken bağırdı "Mektuplarımın sonunda ne yazdığımı bulursan aradığın cevabı da bulursun."

Kendime gelmişim. Arkadaşlarımla bir masanın etrafında oturuyorduk "İyi misin?"

"Evet, ne oldu bana?"
"Şekerin düştü herhalde, geç fark ettik. Yiyecek uzattık ama hiçbirini almadın."

"Ne zaman geldim?"
"Bir saat oldu. Kendi kendine konuşuyordun."

"Hiçbir şey değil miydi? Düşüp kolumu kırmadım mı?"

"Hayır, düşmedin. Seni kendine getirmek için kolunu biraz sıktım."

"Mahallede hayvanat bahçesi açıldı mı?"

"Açılmadı."
Rahatlamıştım. Boğazım kuruyunca hatırladım "Rakı?"

"Rakı yok, şiseyi düşürüp kırdın."
"Tüli Keşke kolum kırılmış olsaydı."

Yüzlerine baktım. Arkadaşlarıma gördüğüm için mutluydum. Düşündüğüm şeklide olmasa da işe yaramış, aklıma yeni bir hikaye gelmişti. Meyve yemeye devam ettim. Tamamen normale dönünce arkadaşlarımla önderindeki isim yazılı kağıtları fark ettim "Charles Bukowski, Agatha Christie, George Orwell. Bunlar ne?"

"Oyun oynuyorduk, önumüzdeki kağıtlara isim yazıp sorular sorarak kim olduğumuzu bulmaya çalışıyorduk."

Bir kişi eksikti. Son konuştuğum adamın ismi yazmıyordu. Onun mektuplarının sonunu görmeliydim. Neden yazdığını okuma gizliydi. Öñüne baktım, benim önümde de kağıt vardı. Elimi kağıda uzattığımda beni durdular "Oyun bitmedi, kim olduğunu bulmalısın."

Y. EMRE CEREN

Zeus ve Aşkları: Nemesis

Her şeyden önce var olan Khaos'tan ilk Gala çıkar. Peşi sıra Eros gelir ve ardından da Erebos. Ve nihayetinde Gece'nin Tanrıçası Nyks çıkar gelir bu Khaos'tan. Nyks'in Erebos'ta birleşmesinden pek çok çocuğu olur. Gece'nin bu birleşmeden doğan çocuklarından birisiyse öcün, intikamın tanrıçası Nemesis'tir.

Nemesis'in işleri de tıpkı kardeşleri Kara Sevda, Kara Tali, Açlık Çektiren, Gözyaşı Döktüren, İhanet, Kavgaya ve diğerleri gibi karanlıkta doludur. En bilindik ircaatıysa Narkissos'un kibriyle reddedilen ve bir peri olan Ekho, kendisini dağlarda harap

ettiğinde Nemesis bir tarafından göğse savrulan laneti duyar. "Sevsin de kavuşamam sevdiğine" diyorur lanet ve Nemesis bu lanete içerler. Hemen ircaata koyulur. Narkissos'un ormanda dolaştığı bir esnada bir gölün kenarına yönelendirir. Narkissos gölün suyundan içer ve gördüğü yansıması aşık olur. Narkissos gölde gördüğü surete kavuşmak için kendisini paralar, harap eder. Ancak kavuşamaz ve o surete bakarken düştüğü Kara Sevda yüzünden can verir. Bunun gibi pek çok anlatısı vardır Nemesis'in, ancak en bilindik olanı Zeus'un kendisine aşık olmasıdır.

Günlerden bir gün İnsanların ve Tanrıların Babası Zeus, göklerden Nemesis'i görür ve aşık olur. Nemesis'i elde etmek ister, ancak Nemesis Zeus'tan saklanmaya çalışır. Kendisini biçimden biçime sokar ve Zeus'u engellediğini zanneder. Balığa dönüştürür, dalgalarla mücadele eder, engin denizleri aşar; kuru topraklarda yaşayan hayvanlara dönüştür. En sonunda Zeus'tan saklanmak için bir kaza dönüştür ve Zeus da bunu fırsat bilerek bir kuğuya dönüştür. Nemesis yine ondan kaçarak, yanına yaklaşmaz. Ancak Zeus, Nemesis kaz halindeyken üstüne derin uyku çöker ve kendisi de kuğu biçimindeyken uyuyan Nemesis'e birlikte olur. Sonra da derhal uçarak oradan uzaklaşır. Nemesis ise uyandığında bir yumurta yumurtlar ve üzerine yatmaya başlar.

Nemesis bir batakılıkta bu yumurtanın üzerine yataken bir rivayete göre oradan geçen bir çoban tarafından bir rivayete göre Tanrı Hermes tarafından tesadüfen fark edilir. Çoban veya Hermes bu yumurtanın farkı olduğunu düşünerek Zeus'un bir diğer aşkı olan Tanrıça Leda'ya götürür. Bir rivayete göre Leda bu yumurtayı kendisi yumurtlamıştır, ancak bir başka rivayete göre Nemesis'in bu yumurtasını çatlayana kadar bir kutuda muhafaza etmiştir. En nihayetinde yumurta bir süre sonra çatlar ve bu yumurtadan bulunduğu çağın en büyük savaşına sebep olacak Helene doğar. Helene, Leda tarafından büyütülür ve en nihayetinde Truva Savaşı'na yol açarak bir prenses olur. Nemesis ise bir daha Zeus'ta karşılaşmaz, ancak tanrıların ve insanların intikam arayışlarının peşine düşer.

YILDIZ FALIMA BAKILACAKMIŞ

SERHAN MERİÇ

*İlk yemişini bu sene verdi,
Kızılık,
Üç tane;
Bir daha seneye beş tane verir;
Ömür çok,
Bekleriz;
Ne çıkar?
Orhan Veli*

Yeni sevgilimin eski eşi, yeni sevgilimin eski sevgilisini öldürdü. Birileri yanımda ağladı. Nasıl teselli etsem diye düşünmekten hiçbir şey yapamadım. Ben böyle durumlarda tavanla dans eden mum gibi olurum. Biraksalar yanarım sabaha kadar. Birileri üflerse sönerim o an. Hiç problem etmem.

Size anlatmadım. İki gün önce de ölümden döndüm. Arkadaşımla trafik kazasına karıştım. Yüzümde patlayan hava yastığı mıydı, hayat tokadı mıydı anlamadım. Karakola götürdüler. "Onca bok yedim, böyle mi yüzücektim karakola?" derken fark ettim: Boğaz havası almayıp çok olmuştum. Sigara istedim polislerden, verdiler. "İçeyim mi arabada dedim", itiraz etmediler.

Önce kimseye diymedim. Arkadaşım dedesine anlatmış. Horoz kestirmiş dedesi. Bizim için dua okutmuş. Öğrenenler de oldu etraftan. Yıldız falıma bakılacakmış, öyle buyurdular.

Çoklu katliama sebep olmuştum. Travma mı yaşıyordum, yoksa travma yaşamak için yıllardır aradığım o sebebi mi bulmuştum biliyordum. Bunları teferuatlı düşünümeme vakit kalmadı. Telefonum çaldı. "Bu iş yıldız falıyla, rotla, enerjile olmaz. Sana bir psikolog ayarladım, adresini atıyorum, hemen git. Gideceksin değil mi? Bak çok rica ettim, kaytarma kesin gitti" dedi karşıdaki ses. İtiraz etmedim. Gitsen ne kaybedecektim?

Evden kaçmış bir kedi kapısının önünde nasıl bekler ve her şeyi kabul ederse, ben de öyleydim.

Hayatımda ilk defa psikoloğa gitmek için yola çıktım. Otobüse bindim. Cebimde bir kuruş yoktu. Kısa süre önce işten kovulduğum için sigortam da yatmıyordu.

İnmesi daha kolay olur diye sağ tarafa oturdum. Gözüm aşağı yoldaki Atatürk portrelerine takılıydı. Buradan Taksim'e,

Taksim'den de Şişli'ye geçecektim. Stadi görünce butona bastım. İndim. Beşiktaş'ın maçı vardı. En son 1,5 yıl önce maça gitmiştim. Şimdilerde maçlara girmek yasaktı. Oysaki 5 dakika önce vapurda iç içeydik.

Eskenen olsa Beleş Tepe'ye çıkar, maçı izleyebilirdim. Stat yenilendi birkaç yıl önce. O zamandan sonra nereye çıkasan hiçbir şey göremiyordun. Stadin yanında durdum. Randevuya birkaç saat daha vardı. Bir sigara yaktım. İstesem telefonlan maçı takip edebilirdim ama istemedim. Birinci sigara ikincisini, ikinci sigara üçüncüsünü, üçüncü sigara dördüncüsünü takip etti. Saat ilerliyordu. Golden sonra çalınan marş sesini bekliyordum. O sesi duyduğum anda yokuş yukarı koşup, metroya binecek ve terapiye yetiyecektim.

Yapmadım. Canım istemedi. Canımın istemediği hiçbir şeyi yapmamak için yıllar önce kendimle sözleşmişim.

Durakta oturmus o golü bekliyordum. Gelen giden meraklı gözlerle bana bakıyordu. Kimilerinden şefkat, kimilerinden acıma duygusu süzülüyordu bedenime. İki kişi ölmüştü.

Birisi erkek, birisi horozdu. Birisi horoz, diğeri erkek de olabilirdi. Sanienin onda birinde aklıma bu fikir sızıyordu, ben yine de stadin içinden göğe doğru yükselen ışıklara bakıp sigara içmeye devam ediyordum.

Durağa gelenler arasında birisi vardı. Hiçbir otobüse binmiyordu. Elindeki bira şişesini arada bir yudumluyordu, kah bana bakıyor, kah stada doğru el kol hareketi yapıyordu. Ne dediğini duymuyordum, kulağımda kulaklık vardı. "Haydi Kalk Ayağa" çalıyordu.

O çocuğu istesem 3 saniyede hayatıma sokar, bir daha da bırakmazdım. Çok kötü hissettiginize bir merhale daha ilerleyip, hayatıdaki her şeyin boş olduğuna dair kanaya varırsınız ya, ben de bu durakta oraya varmıştım. Hayatla hiçbir illiyet bağı kurmak istemiyordum. Zaten horozun ölümüne çok üzülümüşüm. O arada saate baktım. Devre arası oluyordu. Arkadaşıma arayıp, "Bizim salaklığımız yüzünden horoz neden öldü?" diye sordum.

"Horoz zaten 25 TL'ymiş" dedi.

İnsan, başka bir insanı bu kadar kolay nasıl öldürürdü? Savaşta falan oluyordu böyle şeyler, duyuyorduk bol bol. Alishmış, kanıksamış, uyum sağlamıştık.

"Peki, horozu kesip ne yapmışlar" sorusunu sordum.

"Fakir bir kadın varmış, ona vermişler" dedi.

"Ulan" dedim, "Neden tavuk kesip vermemişler öyleyse, horozun eti mi yenir?" "Horoz zaten yumurta vermiyor, o yüzden ucuza kaçmışlar" diye yanıtladı.

"Hay yapacağınız işi sikeyim" diye bastım sinkafa.

"Kaza için elmden bir şey gelmiyor, keşke horozu kurtarsaydım" diye düşündüm.

Yeni sevgilimin eski eşinin, yeni sevgilimin eski sevgilisini öldürmesi küçük eti mi detaydı o ana kadar. "Sen nasıl insansın, nasıl bu kadar vurdumduymaz oldun, bunu da düşünmelisin" dedim kendi kendime. İnsan, başka bir insanı bu kadar kolay nasıl öldürürdü? Savaşta falan oluyordu böyle şeyler, duyuyorduk bol bol. Alishmış, kanıksamış, uyum sağlamıştık.

"Katil cinayeti şehrin göbeğinde nasıl işliyor, bir insan şehrin ortasında bir başkasını nasıl öldürüyor?" diye hayıflandım. Sonra siktir ettim. Bana neydi. Öleni de ölmeyeni de dert ettiğim yoktu aslında.

Aklım horozdaydı. Son nefesini veriş, son bakış, kellesi koptuktan sonra bedenindeki çırpınları... Gözüm doldu. Saat biraz ilerlemişti, ben de biraz üzümüşüm. Psikologla olan randevumu çoktan kaçırılmışım. Bir sigara daha yaktım. Maçı bırakttım. Maçta Park'na doğru yürümeye başladım.

Parkin yanındaki konser alanına yaklaştığımda stattan bir ses yükseldi arşa doğru.

Duraktaki adam "Gooooooooooooooooooooool" diye yokuş yukarı bana koştu. Üstüme atlağan, yarım kalmış bırası üstüme düğüldü. "Ne oldu lan, gol mi oldu?" diye bağırdım.

"Aboubakar abi" dedi. "89'da kaçmış çatala."

"Tamam sakın ol. Kenara gel, al buradan bir sigara yak da maçı bitirsin bekleyelim, böyle biterse lideriz" dedim.

"Denizlispor çok direndi ama horozun başını kestik" dedi.

Sigaradan derin bir içtiktim, "Horozun başı birader" dedim, "çoktan kesildi."

MUALLA ALPAYDIN

UZAKLARDAN

Sönen ışık nereye?
Nereye kayan yıldız?
Ya da sen akan zaman?
Madem ki sizin gibi
Uzaklarda kaybolamam
Tutup da boşluğumdan
Çekip çıkarın beni
Son yolculuk saatı
zamanı kuşatmadan
Var olmak istiyorum
Yokluğa karışarak
Deli deli, anbean

AYŞE ARDIÇ GÖRÜCÜ

İhlamur Ağacı

Bir ömür bir ihlamur ağacı altında
Papatyalar göz alabilirdiğine
Al kırmızı gencinler dağılmış aralarına
Razıyım bir yarım burda kalsın

Diğer yarım gezgin
Her gün bir şiir
Gördüğü çiçeklerden
Böceklerden
ağaçlardan
Dokunduğu insanlardan
Öptüğü bebelerden
Kokladığı çiçeklerden
Gönlüne dokunan olaylardan

Sözcükler aşk koksun
Harfler bebek
Mısırlar memleket
Dizeler türkü

Mizahın olmadığı bir ülkede yaşamak
kötüdür. Fakat çok daha kötü olan, mizahsız
yaşamayacağın bir ülkede yaşamaktır.
Bertolt Brecht

İlk olarak,
eğer aşık-
san bu iyi
bir şeydir,
hatta bir in-
sanın başı-
na gelecek
en iyi şeydir.
Sakin bunu
küçümse-
melerine
izin verme.

**John
Steinbeck**

- İmtiyaz Sahibi: Birgün Yayıncılık ve İletişim Tic. A.Ş. adına İbrahim Aydın
- Yayın Kurulu: Önder Aboş, Ümit Bektaş
- Editöryal Danışmanı: Haydar Ergülen
- Editörler: Oğuz Akkan, Mustafa Kömür
- Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Sefer Selçuk Özbek
- Reklam ve İletişim: bavulreklam@birgun.net, bavul@birgun.net
- Kapak İllustrasyonu: Ethem Onur Bilgiç
- Grafik Tasarım: Barış Can Sarıkoç
- İletişim: 0546 2883328 - iletisim@bavuldergi.com - bavul@bavuldergi.com
- www.bavuldukkani.com
- Adres: Gülbahar Mahallesi, Avni Dilligil Sokak, Özden Apartmanı, No: 14/3 Mecidiyeköy/Şişli İstanbul
- Baskı: UNIPRINT Basım Sanayi ve Tic. A.Ş.
- Adres: Ömerli Mah. Hadimköy - İstanbul Cad. No:159 Hadimköy Arnavutköy 34555 İstanbul / TÜRKİYE
- Tel: +90 212 798 2840 / Faks: +90 212 798 2063 - www.apa.com.tr
- Genel Dağıtım: Türkuvaz Dağıtım Pazarlama A.Ş.
- ISSN: 2169-8113 Aylık yaygın süreli yayındır.

BAVUL

“Hani kent her saniye biraz daha küçülür,
ama insan gerçekte kendisinin küçüldükçe
küçüldüğünü, yalnızlaştıkça yalnızlaştığını,
bütün o ışıklardan ve o coşkudan
saatte bir milyon mil hızla uzaklaştığını hisseder ya,
onun gibi bir şey işte.”

